

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Μ. Σάββατο 1 - Κυριακή Πάσχα 2 Μαΐου 2021 • Έτος 139 • Αρ. φύλλου 659

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΡΟΓΙΑΝ

Η ΔΗΠΑ η έκπληξη των εκλογών

Τη βεβαιότητα πως η Δημοκρατική Παράταξη θα λάβει πολύ μεγαλύτερο ποσοστό από ό,τι πήρε στις ευρωεκλογές εξέφρασε ο Μάριος Καρογιάν, σημειώνοντας πως η εμπειρία των ευρωεκλογών απέδειξε ότι τα πραγματικά ποσοστά της ΔΗΠΑ δεν είναι αυτά που εμφανίζονται στις δημοσκοπήσεις. Απαντά για το αν είναι συγκυβέρνηση και αν η συνεργασία με τον ΔΗΣΥ είναι μονόδρομος για τις προεδρικές εκλογές του 2023. **Σελ. 7**

Δύσκολο το επόμενο τρίμηνο για τον πρόεδρο

Τη βρετανική φιλοσοφία του να βρεθούν οι δύο πλευρές στη μέση συμμερίζονται, όπως όλα δείχνουν, τα Ηνωμένα Έθνη

Μπορεί η ε/κ πλευρά να παρουσίασε το αποτέλεσμα της Γενεύς ως θετικό καθώς τα περιήματα στην κυπριακή ΑΟΖ, σε αυτό το μεσοδιάστημα. Τα περιήματα του κύκλου που ανέφερε ο Αντόνιο Γκουτιέρρες δείχνουν πως συμμερίζεται τη βρετανική φιλοσοφία και ανοίγουν νέο κύκλο συζητήσεων.

αυτό το διάστημα, οι σχεδιασμοί στο Βαρώσι συνεχίζουν και δεν αποκλείονται νέα τετελεσμένα στην κυπριακή ΑΟΖ, σε αυτό το μεσοδιάστημα. Τα περιήματα του κύκλου που ανέφερε ο Αντόνιο Γκουτιέρρες δείχνουν πως συμμερίζεται τη βρετανική φιλοσοφία και ανοίγουν νέο κύκλο συζητήσεων.

Τα νέα δεδομένα που προκάλεσε το έγγραφο Τατάρ.

Ο πρόεδρος θα κληθεί να εξηγήσει σε ένα προεκλογικό κλίμα, τι είναι η αποκεντρωμένη ομοσπονδία, αλλά και να διαχειριστεί τα νέα δεδομένα, όταν άλλοτε η ΔΔΟ αποτελούσε ιστορικό συμβιβασμό και σήμερα, επτά χρόνια από τη διακυβέρνησή του, διαπραγματευτικά νίκη. Σε όλο αυτό το πλαίσιο, η Τουρκία φαι-

νεται να κερδίζει σε θέμα τακτικισμού, καθώς επισημοποίησε στο τραπέζι των συνομιλιών τα δύο κράτη και προχωρά για την εξασφάλιση των οικονομικών της ωφελειμάτων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. **Σελ. 3, 4**

• Το χρονικό ενός θρίλερ στη Γενεύη. Σελ. 5

Ευφρανθείτε σήμερα

Η φυσική ανάγκη του ανθρώπου να αΐρειται προς το φως, πολλές φορές οδηγεί προς το εσπείρειται για τις πράξεις του, καθιστώντας εν τέλει έρμαιο σε έναν τεχνικό αγώνα για διαρκή επιβίωση. Μέρες ευφρόσυνες σαν και αυτές, για ανθρώπους και φύση, ας προσπαθήσουμε να τις εγγλωβίσουμε, να τις καταγράψουμε τα του νηπίου και να προσπαθήσουμε να μην αφήνουμε κανέναν να εξέρχεται πεινών. Χρόνια πολλά.

REMEDOL FC
Παρακεταμόλη
Άμεση Αναλγητική & Αντιπυρετική Δράση
Ανακουφίζει από τον Πόνο & τον Πυρετό!
- Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας.
- Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή γιατρού.
- Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγίων Χρήσης του προϊόντος.
www.remedica.eu

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ

Το λοκ ντάουν βοηθάει το πλάνο εμβολιασμού

Η υλοποίηση του πλάνου εμβολιασμού φαίνεται ότι έχει αρχίσει να επιταχύνεται, όσο μειώνεται το ηλικιακό όριο, με την κυβέρνηση να προτίθεται να εισαγάγει, μετά το λοκντάουν, το «πράσινο πάσο», πρακτική συνδεδεμένη με τους εμβολιασμούς. **Σελ. 8**

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ

Οι ΗΠΑ καθυστέρησαν την αναγνώριση

Η αναλύτρια Αλίν Οζνιάν λέει στην «Κ» ότι οι ΗΠΑ καθυστέρησαν να αναγνωρίσουν τη Γενοκτονία των Αρμενίων λόγω οικονομικών και άλλων συμφερόντων. Το μήνυμά τους δε πάει και προς την αρμενική κυβέρνηση για εκδημοκρατισμό της. **Σελ. 16**

ΤΖΕΪΜΣ ΦΟΓΚΟ

Η Τουρκία ορθώς είναι εκτός των F-35

Ο απόστρατος ναύαρχος Τζέιμς Φόγκο μιλάει για τις ισορροπίες στην Αν. Μεσόγειο και λέει πως η Τουρκία ορθώς αποκλείστηκε από το πρόγραμμα των F-35 με την επιλογή της να προμηθευτεί τους S-400. **Σελ. 18**

Κρατάει γερά η κυβέρνηση ΝΔ

Ανοίγει η ψαλίδα με ΣΥΡΙΖΑ

Παρά τις παρενέργειες της πανδημίας η κυβέρνηση Μητσοτάκη φαίνεται να αντέχει καλά, όπως φαίνεται από τη δημοσκοπήση της Pulse για τον ΣΚΑΪ. Η ψαλίδα έναντι του ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζεται να ανοίγει και πάλι, τόσο στο ερώτημα της πρόθεσης ψήφου όσο και στην καταλληλότητα για την πρωθυπουργία. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει προβάδισμα 18%, καθώς συγκεντρώνει 44%, έναντι 26% του Αλέξη Τσίπρα. **Σελ. 19**

Δαπάνη 1,85 δισ. ευρώ για μισθούς μέσα σε ένα χρόνο

Και χορηγίες πέραν των 400 εκατ. σε επιχειρήσεις

Σε διάστημα ενός έτους το κράτος έχει δαπανήσει πέραν των 1,85 δισ. ευρώ για μισθούς και εφάπαξ χορηγίες. Το συνολικό ποσό απευθείας χορηγίας που έχει δοθεί στις επιχειρήσεις για κάλυψη ενδοκίων και άλλων λειτουργικών εξόδων ξεπερνά τα 400 εκατ. ευρώ. Με το νέο «lockdown» δύο εβδομάδων ο λογαριασμός αυτός ανέβηκε ακόμα περισσότερο, με την ε-

φάπαξ χορηγία για εκείνες τις ημέρες του γενικού «lockdown» να ανεβάζει τον λογαριασμό κατά 65 εκατομμύρια ευρώ. Πακέτα στήριξης της εργασίας είναι δεδομένο πλέον ότι θα συνεχίσουν να υφίστανται, με στήριξη των μισθών τουλάχιστον και για το μήνα Μάιο (Υπουργείο Εργασίας), σε τομείς της οικονομίας που θα καθορίσει το κράτος. **Οικονομική, σελ. 5**

Θετικές οι πρώτες 100 για Μπάιντεν

54% το ποσοστό αποδοχής

Το ορόσημο των 100 ημερών αποτελεί βαρόμετρο για τους πρώτους μήνες της θητείας των προέδρων των ΗΠΑ και τις προτεραιότητες που έχουν θέσει. Το ποσοστό αποδοχής του Τζο Μπάιντεν αυτή τη στιγμή είναι 54%, το οποίο είναι μεγαλύτερο με από εκείνου του Ντόναλντ Τραμπ (42%) την 100ή ημέρα της προεδρίας του, αλλά παραμένει χαμηλότερο από κάθε άλλου προκατόχου του από την εποχή του Αϊζενχάουερ το 1953. **Σελ. 22**

ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ

Κανονισμοί α λα καρτ για τους παρόχους

Στον ρόλο των παρόχων υπηρεσιών και ειδικότερα σε αριθμό δικηγορικών γραφείων έχει επικεντρωθεί η ενδιάμεση αναφορά της Ερευνητικής Επιτροπής υπό την προεδρία Μύρων Νικολάου για τα χρυσά διαβατήρια. Γίνεται υπόδειξη για διάπραξη ποινικών αδικημάτων από παρόχους υπηρεσιών που στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων αφορούν δικηγορικά γραφεία. Η ενδιάμεση έκθεση ασχολείται με ιδιαίτερη προσοχή και με τις παρεμβάσεις τρίτων σε πολιτικό και διοικητικό επίπεδο. **Σελ. 8**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Το χρονικό μιας κρίσιμης δεκαετίας

Τακτικισμοί, απουσία διαλόγου και μία σημαντική αποτυχία καθόρισαν για μία δεκαετία το κυπριακό. Υπήρξαν αδιέξοδα, παύσεις, στασιμότητα κατά την περίοδο 2008-2014, αλλά ακόμη να έρθει η τελική ρήξη, αναδιπλώσεις αλλά ακόμα μία τελική ρήξη. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ες αύριον τα σπουδαία

Η κατάληξη της άτυπης πενταμερούς συνόδου της Γενεύς οπισθόδρομη χαμήλωσε τον πήχη των προσδοκιών όλων των Κυπρίων για την ομαλή και σύντομη επανέναξη των συνομιλιών για τη λύση του Κυπριακού. Ωστόσο, η πλευρά μας θα πρέπει με σύνεση και σοβαρότητα να αντιμετωπίσει με τα τελεσθέντα μιας συνόδου που έφερε ξεκάθαρο στο προσκήνιο και ενώπιον του διεθνούς παράγοντα τη λύση των δύο κρατών. Ενώπιον αυτού του σεναρίου, όσο εξωπραγματικό και αν είναι, η κυβέρνηση και σύσσωμος ο πολιτικός κόσμος οφείλουν να βρουν τα συστατικά αυτά που θα το αποτρέψουν, μακριά από μικροπολιτικές σκοπιμότητες, κομματικά παίγνια και άστοχους τακτικισμούς. Για να μη χρειαστεί ποτέ να αναφωνήσουμε «Έρρει τα καλά», διότι οι καιροί ου μενετοί!

ανταμοιβή
250+ επιχειρήσεις 800+ σημεία
Κέρδισε βαθμούς για να πληρώσεις λιγότερα ή καθόλου
antamivi.com.cy Τράπεζα Κύπρου

ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** Σελ. 7
✓ Η αξία των πολιτών στην πολιτική
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ** Σελ. 10
✓ Ανεύθυνος λαϊκισμός ή σοβαρότητα;
- ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ** Σελ. 12
✓ Για ποια Κύπρη;
- ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΛΟΥ** Σελ. 12
✓ Τέλος εποχής
- ΠΑΝΑΓΙΩΣ ΣΑΝΘΟΥΛΗΣ** Σελ. 12
✓ Τα φίλια Μπορέλ στον Ερντογάν
- ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ** Σελ. 12
✓ Την ίδια ώρα που εμείς...
- ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 13
✓ Ο πολίτης μαγνήτης
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ** Σελ. 14
✓ Το Κυπριακό ως διαπραγματεύση
- ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΡΟΥΝΑΣ** Σελ. 15
✓ Η ΔΔΟ θυσιάστηκε χάρη προεκλογικών σκοπιμότητας

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ «ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΓΡΑΜΜΕΣ»

Σελ. 9-10

ΜΙΧΑΗΛ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Μόνο ο ΔΗΣΥ μπορεί να πάρει τη χώρα μπροστά

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Το ΑΚΕΛ θα ηγηθεί στην αλλαγή

ΧΡΗΣΤΗΣ ΠΑΝΤΕΛΙΑΣ

Το Κυπριακό ιστορικά στο χειρότερο σημείο

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ

Τα έθιμα του Πάσχα

Το βιβλίο της Άννας Νεοφύτου «Λαϊκή λατρεία στην παραδοσιακή κοινωνία της Κύπρου: Οι γιορτές του Πάσχα από τις Αποκρίες μέχρι την Πεντηκοστή» παρουσιάζει τον λαογραφικό πλούτο της Κύπρου για τη μεγάλη γιορτή της χριστιανοσύνης. **Ζωή, σελ. 1**

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η Κύπρος σε έναν τόμο

Ο ακαδημαϊκός Πασχάλης Κηρομυλίδης συγκέντρωσε τις μελέτες στην αγγλική που δημοσίευσε μεταξύ 1975 και 2016 με επίκεντρο την Κύπρο. Εντάσσεται στη σειρά των εκδόσεων Routledge που επιμελείται ο διευθυντής της Βρετανικής Σχολής Αθηνών John Bennet. **Ζωή, σελ. 4**

PANERAI
LABORATORIO DI IDEE
SUBMERSIBLE BMG-TECH
A PIONEERING INNOVATION MADE FOR MODERN HEROES
Vassos Eliades Accessories Ltd. Nicosia - Limassol. Tel: 22 897361

Δύσκολο καλοκαίρι για τον Αναστασιάδη

Η βρετανική πρωτοβουλία που δεν έφυγε από το συρτάρι, οι εξελίξεις σε Βαρώσι και το ενδεχόμενο νέων προκλήσεων στην ΑΟΖ

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν τον Ιούλιο του 2017, κηρυσσόταν ευσχήμως το ναυάγιο στο ελβετικό θέρετρο, με τον Αντόνιο Γκουτιέρες να αποχωρεί για Νέα Υόρκη και να εύχεται καλή τύχη σε Κύπριους του Βορρά και Κύπριους του Νότου, κάποιοι εκ των παρευρισκόμενων μίλησαν για γλωσσικό ολισθητήρα, άλλοι για γεωγραφικό προσδιορισμό που δεν θα έπρεπε να ανησυχεί για πολιτικές προεκτάσεις. Υπήρξαν και εκείνοι που εκτίμησαν πως τα δύσκολα τώρα αρχίζουν για το Κυπριακό, καθώς τα δεδομένα αλλάζουν άρδην. Χρειάστηκε να περάσουν περίπου τέσσερα χρόνια για να διαφανεί και στην πράξη, πως ο χρόνος είναι ο χειρότερος γιατρός για το Κυπριακό. Κάι και σκορπάει το στάτους κβο, δημιουργώντας νέα τετελεσμένα. Πώς αλλιώς θα μπορούσε άλλωστε να ερμηνευθεί η κίνηση του Τ/κ ηγέτη Ερσίν Τατάρ να καταθέσει γραπτώς ζήτημα κυριαρχικής ιδιότητας και να καλέσει τον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών να αναγνωρίσει το ψευδοκράτος με ψήφισμα στο Συμβούλιο Ασφαλείας; Νέα δεδομένα διαμορφώνονται στο Κυπριακό, με τον Νίκο Αναστασιάδη να μην έχει πλέον να διαχειριστεί απλώς το Πλαίσιο Γκουτιέρες και τις υποσημειώσεις του. Μόνο να θυμίσουμε πως το καλοκαίρι του 2017, το ζητούμενο για την ε/κ ήταν κατά πόσο το έγγραφο, αφορούσε την 30ή Ιουνίου ή την 4η Ιουλίου. Σήμερα το πλαίσιο θα αποτελούσε διαπραγματευτική νίκη. Είχε μάλιστα υπογραμμίσει την στήριξη του σε αυτό ο πρόεδρος στην κρίσιμη ολομέλεια. Την ίδια στιγμή τίθεται εν αμφιβόλω η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία, η οποία μέχρι και το τέλος της πρώ-

της θητείας του Νίκου Αναστασιάδη ήταν δεδομένη και εν πολλοίς ο ιστορικός συμβιβασμός.

Ο πρόεδρος θα έχει ένα δύσκολο καλοκαίρι μπροστά του. Μπορεί να παρουσιάστηκε προς τα έξω και εντός του Εθνικού Συμβουλίου ως νίκη το αποτέλεσμα δεδομένου ότι όπως είπε ο Νίκος Αναστασιάδης στο Εθνικό, δεν πέτυχε η Τουρκία αναγνώριση, όμως τα απόνερα του στάτους κβο τώρα ξεκινούν. Και λέμε τώρα ξεκινούν καθώς οι σχεδιασμοί στο Βαρώσι συνεχίζουν κανονικά και ανοικτό είναι το ενδεχόμενο να ξαναξεκινήσουν οι τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Προκλήσεις που όπως είπε ο Νίκος Αναστασιάδης θα αποτελέσουν αφορμή να μην επιστρέψει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Ερώτημα είναι κατά πόσο η τουρκική στάση, η οποία δεν μετακινήθηκε καθόλου από τις δεδηλωμένες θέσεις της, θα επικριθεί στις εκθέσεις του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών που ακολουθούν για τις καλές υπηρεσίες και για την παραμονή της UNFICYP. Ένας νέος κύκλος ανοίγει συνεπώς και δεν είναι καθόλου αισιόδοξος.

Ο τετραγωνισμός μιας λύσης

Από το Προεδρικό πάντως διέρχεται εδώ και καιρό πως η άτυπη πενταμερής θα έχει ως αποτέλεσμα μία συμφωνία μεταξύ χαλαρής ομοσπονδίας στα όρια της συνομοσπονδίας. Κάτι το οποίο άρχισε να κτίζεται σιγά σιγά και ευσχήμως. Πέραν του φημολογούμενου φλερτ Αναστασιάδη και η βολιδοκόπηση για λύση δύο κρατών, η τουρκική πλευρά επέμεινε όλο αυτό το διάστημα στα περί λύσης δύο κρατών, καθώς η ομοσπονδία, όπως υποστήριξαν, απέτυχε. Σε αυτό το σκηνικό, το Ηνωμένο Βασίλειο προ-

Η κυβέρνηση και ο ΔΗΣΥ παρουσίασαν ως θετική εξέλιξη το ότι ο γ.γ. δεν δέχτηκε τη θέση της τουρκικής πλευράς, ωστόσο φέρεται να βλέπει θετικά τη βρετανική φιλοσοφία του να βρεθούν οι δύο πλευρές στη μέση.

Ο πρόεδρος έχει ήδη καταθέσει την πρόταση για αποκεντρωμένη ομοσπονδία, χωρίς να είναι ξεκάθαρη και σίγουρα χωρίς να καλύπτει την πλειοψηφία των πολιτικών αρχηγών.

σπάθησε να βρει τη χρυσή τομή, με τις δύο πλευρές να τα βρίσκουν στη μέση της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας και της λύσης δύο κρατών. Μία πρωτοβουλία που αν και δεν κατατέθηκε γραπτώς στο Προεδρικό φρόντισαν να την καταγράψουν και να τη δώσουν προς επεξεργασία στη διαπραγματευτική ομάδα. Για κάποιους η βρετανική προσέγγιση προσομοιάζει τη χαλαρή ομοσπονδία, για άλλους άνοιγε την πόρτα της συνομοσπον-

δίας. Στους έντονους επικριτές της περιλαμβάνονταν, οι Τάσος Τζιωνής και Τουμάζος Τσελεπίς. Ο κ. Τζιωνής δεν ακολούθησε τον πρόεδρο στη Γενεύη, ωστόσο, ο κ. Τσελεπίς που βρισκόταν εκεί, έμαθε στην ουρά για το PCR test ότι δεν βρισκόταν στη λίστα των συνοδών του προέδρου για την ολομέλεια. Αποκλεισμός αναπόφευκτος όπως λέχθηκε από κυβερνητικές πηγές εξαιτίας των μέτρων κατά της πανδημίας, αποκλεισμός με πολιτικές προεκτάσεις για τους πονηρούς, δεδομένου ότι ο κ. Τσελεπίς δεν θα συναινούσε σε μία συζήτηση στη βρετανική φιλοσοφία. Ασχέτως όμως του τι θα συναινούσε ή όχι ο κ. Τσελεπίς, ο Αντόνιο Γκουτιέρες φέρεται να βλέπει θετικά μία τέτοια προσέγγιση του τετραγωνισμού του κύκλου. Να τα βρουν οι δύο πλευρές μεταξύ διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας και λύσης δύο κρατών που υποστηρίζει η τουρκική πλευρά, ασχέτως ότι όταν του προτάθηκε η αναγνώριση της

κυριαρχίας, είτε πως δεν έχει τέτοιους όρους εντολής.

Περί αποκεντρωμένων...

Πάντως ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε αναφέρει στην ολομέλεια πως αν επαναρχίσουν οι συνομιλίες, μπορεί να συνομιλήσει και για αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Μία κίνηση που αποτελεί όπως λέχθηκε η προσπάθεια να καλυφθεί το έδαφος. Το ενδιαφέρον, βεβαίως, είναι ότι ο Νίκος Αναστασιάδης, είτε δεν γνωρίζει τι ακριβώς προϋποθέτει η αποκεντρωμένη ομοσπονδία, είτε δεν θέλει να μεταφέρει επακριβώς τι είναι στην πολιτική ηγεσία του τόπου σε μία προσπάθεια να αποφυγή τις εντάσεις. Εντάσεις οι οποίες δεν αποφεύχθηκαν στο Εθνικό Συμβούλιο της Δευτέρας, όταν όλοι πλέον του Αβέρωφ Νεοφύτου ζητούσαν να μάθουν τι προνοεί και ο ίδιος παρέπεμπε για απορίες στους συνταγματολόγους. Όλο αυτό δεν αποκλείεται να ανοίξει νέο κύκλο αντιπαραθέσεων στο εσωτερικό, όχι μόνο γιατί κάποιοι εκ των πολιτικών αρχηγών αποκρύπτουν τη ΔΔΟ, αλλά και γιατί η ιδέα είχε πέσει το τραπέζι του Εθνικού από το φθινόπωρο του 2017, χωρίς όμως να κατατεθεί συγκεκριμένη πρόταση. Με αυτό ως δεδομένο εγείρεται το ερώτημα κατά πόσο το Κυπριακό θα μπει σε μία νέα περιπέτεια συνομιλιών για άλλα πενήντα χρόνια, αυτή τη φορά προσπαθώντας να αποσαφηνίσει την αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Ερώτημα αποτελεί και ο ρόλος της Τζέιν Χολ Λουτ μέχρι και την άτυπη. Θα συζητάει με την τουρκική πλευρά ένα άλλο μοντέλο λύσης και με την ε/κ πλευρά διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία; Πώς άραγε θα μπορέσει να διαφανεί το κοινό έδαφος μέχρι και την επόμενη συνάντηση;

Το μεγάλο ερώτημα είναι τι θα μεσολαβήσει μέχρι και την πρόσκληση για τη δεύτερη άτυπη πενταμερής. Ακόμα και η πρόταση για τον διορισμό της Τζέιν Χολ Λουτ ως μόνιμης αντιπροσώπου (κάτι το οποίο μέχρι το Κραν Μοντάνα ήταν δεδομένο) έχει απορριφθεί από την τουρκική πλευρά. Ήδη, η Λευκωσία, μέσω του υπουργού Εξωτερικών, καλλιέργησε ένα κλίμα πλήρους στήριξης από χώρες του Συμβουλίου Ασφαλείας την ώρα της κρίσιμης ολομέλειας. Καθόλου τυχαίες οι ανακοινώσεις στήριξης από Γαλλία, ΗΠΑ, Ρωσία και Κίνα για στήριξη του πλαισίου λύσης. Το ερώτημα βεβαίως είναι πόσο μπορεί να επηρεάσει όλο αυτό τις εξελίξεις. Δεν είναι τυχαίο ότι ενώ είχαμε ανεβάσει τον πήχη των προσδοκιών γύρω από τον ρόλο και την εμπλοκή της Ε.Ε., η Ε.Ε. δεν είναι ούτε καν παίχτης στην όλη διαδικασία. Δεν είχε προσκληθεί επισήμως ούτε στη Γενεύη και δεν προβλέπεται να προσκληθεί ούτε στην επόμενη. Όπως είχε αποκαλύψει η «Κ» τα περί αναβολής και δεύτερης άτυπης ήταν γνωστά, με την ε/κ πλευρά να προτιμά κάτι τέτοιο να πραγματοποιηθεί πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που θα διεξαχθεί τέλη Ιουνίου για τις σχέσεις Τουρκίας - Ε.Ε. ούτως ώστε να πείσουν την Τουρκία. Το ζήτημα είναι πως το διαπραγματευτικό χαρτί Αναστασιάδη, ο οποίος άφησε να νοηθεί και το ενδεχόμενο βέτο για Τουρκία αν δεν συμμορφωθεί, δεν φαίνεται να ισχύει. Σύμφωνα με ξένα μέσα, η Γερμανίδα καγκελάριος έχει ήδη εκφράσει την ενόχλησή της για την ευκολία απειλής βέτο, φωτογραφίζοντας την Κύπρο. Συνεπώς στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν φαίνεται να υπάρχει η σύμπλευση των κρατών μελών στα θέλω της Κύπρου.

CYON

CYPRUS ON ΚΙΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εξελισσόμαστε και πρωτοπορούμε στην προσπάθεια για ψηφιακή μετεξέλιξη της χώρας.

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

BoC Wallet
Apple Pay
Garmin Pay
Fitbit Pay
QuickPay

ΨΗΦΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Internet Banking
Mobile Banking App
Ηλεκτρονική Υπογραφή
eLoans
e-Notice
e-Fixed Deposit

bankofcyprus.com.cy/cyon
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Η απόσταση κατά τη φωτογράφιση ήταν απόρροια των μέτρων κατά της πανδημίας, όμως στην ουσία καταδείκνυε και τις αποκλίνουσες θέσεις των μερών.

Η αναβίωση του Κυπριακού αναβλήθηκε

Το χρονικό της Πενταμερούς, οι διαβουλεύσεις για νέα άτυπη σύνοδο το καλοκαίρι και οι εκ διαμέτρου αντίθετες αφετηρίες

Του απεσταλμένου μας στη Γενεύη
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Με το μήνυμα πως δεν παρατάει την προσπάθεια να υπάρξει νέα διαδικασία για το Κυπριακό, σφύριξε τη λήξη της άτυπης συνόδου για το Κυπριακό το πρωί της Πέμπτης ο γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρρες, παραπέμποντας σε μια νέα άτυπη συνάντηση σε δύο με τρεις μήνες. Από τα τρία πιθανά σενάρια, του αδιεξόδου, της προόδου και της παράτασης, τελικά φαίνεται να υλοποιείται το τρίτο, στην πιο μίνιμουμ εκδοχή, αυτή της συντήρησης της άτυπης διαδικασίας για έναρξη διαπραγματεύσεων. Χωρίς, ωστόσο, διορισμό ειδικής αντιπροσώπου ή ακόμα και μια κοινά συμφωνημένη από τις πλευρές δήλωση.

Εκ των πραγμάτων η όποια νέα προσπάθεια θα γίνει μετά το κρίσιμο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο οποίο θα συζητηθούν οι σχέσεις με την Τουρκία, προοιωνίζοντας μια πολύπλοκη καλοκαιρινή περίοδο. Σύμφωνα με τις καταληκτι-

Οι πληροφορίες για θυελλώδεις προπαρασκευαστικές κινήσεις, σημειολογία των κινήσεων της τ/κ πλευράς με την παρουσία του «ΥΠΠΕ» και τα επιχειρήματα της ε/κ πλευράς,

κές δηλώσεις του κ. Γκουτιέρρες, θα υπάρξουν διαβουλεύσεις μέχρι την επόμενη συνάντηση, δήλωσε που παραπέμπει (το λιγότερο) σε νέες επαφές της προσωρινής συμβουλής για το Κυπριακό Τζέιν Χολ Λουτ. Αμφότερες οι κυπριακές αντιπροσωπείες αναχώρησαν από τη Γενεύη Μιλαντας για επιτυχία. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης μίλησε για επιτυχία υπό τις περιστάσεις, καθώς η κυβέρνηση απέτρεψε – προς το παρόν – την κήρυξη αδιεξόδου και καθώς ο γ.γ. του ΟΗΕ φέρεται να ξεκαθάρισε στην τουρκική και τ/κ πλευρά πως η λύση δύο κρατών είναι ανέφικτη για το Σ.Α. (έγιναν μάλιστα σχετικές δηλώσεις από μόνιμα μέλη του Σ.Α. και την Ε.Ε.).

Από την άλλη, ο Τ/κ ηγέτης Ερσίν Τατάρ μιλεί για ιστορική συγκυρία καθώς κατατέθηκε με τη στήριξη της Τουρκίας η θέση για λύση που να έχει εκκίνηση την ύπαρξη δύο κρατών στην Κύπρο, κάτι που δεν καταγγέλλθηκε δημόσια από τον γ.γ. Αυτό που έγινε όμως στην ουσία συνεχίζει να μην υπάρχει διαδικασία για το Κυπριακό και οι πλευρές δεν έχουν προσεγγίσει η μία την άλλη ούτε στο ελάχιστο. Από τη μία, η τουρκική πλευρά ήρθε στη Γενεύη αποφασισμένη για αλλαγή παραδείγματος, και από την άλλη η ε/κ πλευρά ήρθε μόνο για παίξει άμυνα και δεν αξιοποίησε ιδέες και γεφυρωτικές προτάσεις για αντιμετώπιση. Όλα αυτά σε μια πολύ διαφορετική σύνοδο από ό,τι συνθησάμε, με

μέτρα κατά του κορωνοϊού να εγκλωβίζουν αντιπροσωπείες και δημοσιογράφους σε καραντίνα σε διαφορετικά ξενοδοχεία.

Έγινε το ελάχιστο

Στις δηλώσεις του μετά από την τελευταία ολομέλεια, η οποία διήρκεσε μόλις μία ώρα, ο κ. Γκουτιέρρες, πλαισιωμένος από την κ. Λουτ, την επικεφαλής της UNFICYP Ελιζαμπέτ Σπέχαρ και την αναπληρώτρια γ.γ. για πολιτικές υποθέσεις του ΟΗΕ Ρόζμαρι ντι Κάρλο, παρουσίασε σε γενικές γραμμές τις θέσεις των δύο πλευρών, τονίζοντας πως «αυτή δεν ήταν μια εύκολη συνάντηση».

Ο κ. Γκουτιέρρες παρουσίασε συνοπτικά τις θέσεις των δύο πλευρών. «Η αλήθεια είναι ότι με το τέλος των προσπαθειών μας δεν έχουμε ακόμη βρει αρκετό κοινό έδαφος για να επιτρέψει την επανέναρξη» της διαδικασίας, δήλωσε ο γ.γ. «Όμως δεν τα παρατώ», τόνισε, επισημαίνοντας πως η ατζέντα του είναι να αγωνιστεί για την ασφάλεια και την ευημερία και Ε/κ και Τ/κ. Αυτό που αποφασίστηκε ήταν το ελάχιστο. Ο κ. Γκουτιέρρες δήλωσε πως «καταφέραμε να συμφωνήσουμε ότι θα συγκαλέσω στο εγγύς μέλλον άλλη συνάντηση, 5 συν τα Ηνωμένα Έθνη, ξανά».

Τετραγωνισμός

Ο κ. Γκουτιέρρες ρωτήθηκε από το Associated Press για το πώς τετραγωνίζεται ο κύκλος όταν το Σ.Α. του ΟΗΕ τάσσεται υπέρ της ομοσπονδιακής λύσης και μία εκ των πλευρών μιλά για δύο κράτη. Ο γ.γ. σημείωσε πως «ο τετραγωνισμός του κύκλου είναι αδύνατος στην γεωμετρία, όμως αποτελεί κοινό τόπο στην πολιτική», και επέμεινε πως η εντολή που έχει από τα Ηνωμένα Έθνη είναι συγκεκριμένη και σε αυτή τη βάση εργάζεται. Επεσήμανε, ωστόσο, πως σε μια άτυπη σύνοδο χωρίς προϋποθέσεις όλοι κλήθηκαν να καταθέσουν τις θέσεις τους, και θα πρέπει να ενημερωθεί το Σ.Α. για αυτές.

Μετά το πέρας της συνάντησης ο πρόεδρος Αναστασιάδης απάντησε σε ερωτήσεις δημοσιογράφων και επέμεινε πως ο «τετραγωνισμός» είναι εφικτός, περιπλέκοντας το παράδειγμα και κάνοντας λόγο για μια κατοικία που μπορεί από στρογγυλά να γίνει ορθογώνια, φτάνει να συνεχίσει να είναι μια κατοικία, και πρόσθεσε ότι επί της ουσίας αυτό μπορεί να γίνει με το να βρεθεί τρόπος να ξεπεραστούν οι γνήσιες ανησυχίες ώστε να αποτραπούν άλλες στοχεύσεις. Ο πρόεδρος έκανε ιδιαίτερη αναφορά στο ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, παρά τις διαφωνίες στα επί μέρους, επέμεινε σε λύση στη βάση των παραμέτρων του ΟΗΕ. Απαντώντας, μεταξύ άλλων, σε δήλωση του Μεβλούτ Τσαβούσογλου πως ο ίδιος ακούγεται σαν δίσκος βινυλίου στον οποίο κόλλησε η βελόνα, απάντησε πως αυτό μάλλον σημαίνει πως ο κ. Τσαβούσογλου έχει μείνει στην εποχή του γραμμόφωνου και πως υπάρχουν νέες τεχνολογίες.

Την πρώτη ημέρα ο κ. Γκουτιέρρες άκουσε τις θέσεις των πλευρών οι οποίες δημόσια δεν άλλαξαν καθ' όλη τη διάρκεια της συνόδου.

Η προσδοκία όλων, και των Ηνωμένων Εθνών, ήταν να διαπιστωθεί αν μπορεί να υπάρξει μετακίνηση των πλευρών τη δεύτερη μέρα.

Στην τελευταία κρίσιμη ολομέλεια, η ε/κ πλευρά προωθούσε μηνύματα και επαφές του υπουργού Εξωτερικών με ξένους ομολόγους του που στήριζαν την κατάσταση. Ήταν κατά κάποιο τρόπο η απάντηση στην επιμονή της τ/κ πλευράς για λύση δύο κρατών.

Χρονικό: Τρεις μέρες μόνο

Την πρώτη ημέρα ο κ. Γκουτιέρρες άκουσε τις θέσεις των πλευρών οι οποίες δημόσια δεν άλλαξαν καθ' όλη τη διάρκεια της συνόδου. Μεταξύ των δημοσιογράφων (στο ξενοδοχείο Royal) κυκλοφορούσαν πληροφορίες για μια θυελλώδη προπαρασκευαστική συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου τη Δευτέρα το βράδυ, στο οποίο ο πρόεδρος Αναστασιάδης φέρεται να εξήγησε στους πολιτικούς αρχηγούς τα όρια στα οποία διατίθεται να φτάσει την ιδέα της αποκεντρωμένης ομοσπονδίας. Κάποιοι αρχηγοί εξέφρασαν διαφωνίες και ανησυχίες και ζήτησαν να ενημερωθούν περαιτέρω για την αποκεντρωμένη, όμως όπως και πολλές φορές στο παρελθόν, διαφάνηκε πως η κυβέρνηση δεν έχει συγκεκριμένες εισηγήσεις να καταθέσει για το ποιος εξουσίες αποκεντρώνονται, πέρα από μια μελέτη για τη νομική βάση της εισήγησης.

Εψαξαν ενδείξεις

Επί της ουσίας, αυτό που έγινε την Τρίτη ήταν η πρώτη παρουσίαση των θέσεων Αναστασιάδη για συνέχιση της διαδικασίας από το Κραν Μοντάνα σε συνάρτηση με τη κοινή δήλωση με τον Μουσταφά Ακιντζί από το Βερολίνο και τις γνωστές προτάσεις του για ΜΟΕ, ενώ η τ/κ πλευρά έφτασε με ανέφικτη μεν, συγκεκριμένη δε, παρουσίαση θέσεων για τα δύο κράτη. Στη δεξίωση που ακολούθησε οι συμμετέχοντες κάθονταν σε τραπέζια με απόσταση. Η τ/κ πλευρά φρόντισε για χάρη του δικού της εσωτερικού ακροατηρίου να παρουσιάσει ως αναβάθμιση την παρουσία του «ΥΠΠΕ» Ταχσίν Ερτουγρούλογλου στις συναντήσεις και του «πρωθυπουργού» Ερσάν Σανλέρ στη δεξίωση, άσχετα αν οι δύο βρίσκονταν εκεί ως σύμβουλοι του Τ/κ ηγέτη.

Η προσδοκία όλων, και των Ηνωμένων Εθνών, ήταν να διαπιστωθεί αν μπορεί να υπάρξει μετακίνηση των πλευρών τη δεύτερη μέρα. Πηγές και από τις δύο αντιπροσωπείες διέβλεπαν ως πιθανή διέξοδο την ταυτόχρονη ένδειξη από τον ΠτΔ πως είναι έτοιμος να δεχθεί ενισχυμένη πολιτική ισότητα κατά την τ/κ ερμηνεία, και από τον κ. Τατάρ την

εγκατάλειψη της κυριαρχικής ισότητας μέσω αναγνώρισης και τη στροφή σε κυριαρχία εντός μιας ομοσπονδίας, κατά τη βρετανική συμβιβαστική ιδέα που είχε κυκλοφορήσει πρώτη φορά προ μηνών και συζητήθηκε στη Γενεύη.

Η μέρα των διμερών

Το πρόγραμμα είχε συνεχείς αλλαγές, με κοινό στοιχείο το ότι ο γ.γ. του ΟΗΕ προέκρινε περισσότερες διμερείς συναντήσεις παρά ολομέλειες. Την Τετάρτη οι διαβουλεύσεις πήραν μπροστά στο προσκήνιο και το παρασκήνιο, με την τ/κ πλευρά να καταθέτει γραπτώς τις θέσεις της για χρονοδιάγραμμα αλλαγής της βάσης λύσης, αλληλοαναγνώρισης και νέων διαπραγματεύσεων. Τη σύντομη πρώτη ολομέλεια ακολούθησαν διαδοχικές συναντήσεις με τους ΥΠΠΕ της Τουρκίας, της Ελλάδας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Ταυτόχρονα, στο περιθώριο οι ηγέτες του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ είχαν ξεχωριστές συναντήσεις με τους ηγέτες του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (CTP) και του Κόμματος Κοινοτικής Δικαιοσύνης (TDP) που διέμεναν στο President Wilson με την τ/κ και τουρκική αντιπροσωπεία. Αυτό που ακουγόταν στον αιθέρα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών μεταξύ των ξενοδοχείων ήταν πως πιθανόν να μη γινόταν καθόλου η δεύτερη ολομέλεια για να γίνουν περισσότερες διμερείς, όμως τελικά συνεχίστηκαν λίγο πριν από το δείπνο.

Όπως αποδείχθηκε, αυτή ήταν και η στιγμή κατά την οποία ο γ.γ. του ΟΗΕ θέλησε να προτείνει διορισμό της κ. Λουτ ως μόνιμης ειδικής εκπροσώπου του για να δοθεί αναβάθμιση στην προσπάθεια συνέχισης της διαδικασίας. Για αυτό και υπήρχε ενδεχομένως σχεδιασμός για συναντήσεις πιο αργά τις 5 κ. Λουτ με τους διαπραγματευτές και τεχνοκράτες των τριών ΥΠΠΕ. Αξίζει εν τω μεταξύ να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της συνόδου, ο διαπραγματευτής Ανδρέας Μαυρογιάννης και άλλοι συμμετέχοντες ήταν σε επαφή με τους εκπροσώπους διπλωμάτες της Ε.Ε. που βρίσκονταν στο περιθώριο της διαδικασίας.

Τα μηνύματα και το αδιέξοδο

Κατά την έναρξη της ολομέλειας, η ε/κ πλευρά φρόντισε να προωθήσει τηλεφωνικές επαφές του Κύπριου ΥΠΠΕ με ΥΠΠΕ και αξιωματούχους τεσσάρων εκ των πέντε μόνιμων μελών του ΣΑ του ΟΗΕ (πλην Βρετανίας) αλλά και την Ε.Ε. και έστειλε το μήνυμά της συνέχισης της στήριξής τους σε λύση ΔΔΟ. Η κίνηση αυτή ήρθε ως απάντηση στο γεγονός ότι η τ/κ πλευρά κατέθεσε και επέμεινε στη λύση στη βάση δύο κρατών, ασχέτως των προσδοκιών που είχε η κυβέρνηση πως θα υπάρξουν πιέσεις στην Τουρκία. Τα μηνύματα πως τα περί δύο κρατών είναι αυτή τη στιγμή ανέφικτα οδήγησαν και στην άρνηση της τουρκικής πλευράς για διορισμό της κ. Λουτ, με το επιχείρημα πως δεν μπορούσε να γίνει κάτι τέτοιο στη βάση της εντολής του γ.γ. με την οποία δεν συμφωνούν πλέον και οι δύο πλευρές. Η τελική ημέρα της συνόδου, που θα μπορούσε να ήταν η μέρα των αποφάσεων, δεν προχώρησε με νέο κύκλο διμερών και κοινή συνάντηση του γ.γ. με τους ηγέτες. Αντ' αυτού ο κ. Γκουτιέρρες προχώρησε σε πολύ σύντομες δηλώσεις πριν δώσει παράταση στην... παράταση της προσπάθειας.

Στο τρενάκι του τρόμου το Κυπριακό

Μια δεκαετία που σηματοδεύτηκε από τακτικισμούς και απουσία διαλόγου

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Η πολύ δύσκολη εξίσωση της Γενεύης ήλθε εκ των υστέρων να καταδείξει πως το Κυπριακό εισέρχεται σε μια περίοδο έντονων δυσκολιών, καθώς και το γεγονός πως ο χρόνος που μεσολάβησε από την αποτυχία του Κραν Μοντάνα κρίνεται, εκ των υστέρων, ως χαμένος ως προς τη δυναμική επίλυσης που είχε επέλθει στο Κυπριακό μετά το 2013. Οι συνομιλίες, αν και η διάσκεψη στην Γενεύη ήταν μεν άτυπη, θεσμικά, ουσιαστικά δε ως προς την προσπάθεια γεφύρωσης του χάσματος των δύο πλευρών, στο Κυπριακό πέρασαν ανεπισημασμένα σε μια δύσκολη φάση —τη δυσκολότερη των τελευταίων χρόνων. Και μένει να διαφανεί αν τους επόμενους μήνες εισερχόμεστε, όντως, σε ακαρτογράφητα νερά ή, έστω και την υστάτη, υπάρχει ένα μικρό περιθώριο για ουσιαστική επανεκκίνηση του διαλόγου και προοπτική επίλυσης του Κυπριακού. Οι δυσκολίες στην προσπάθεια επανεκκίνησης του διαλόγου στο Κυπριακό δεν αποτελούν άγνωστη συνθήκη τόσο ιστορικά όσο και στο πρόσφατο παρελθόν των συνομιλιών με αδιέξοδα, παύσεις, σοβαρές κρίσεις και πτώχευματα. Ωστόσο, στην παρούσα συγκυρία, τα πράγματα βρικόσκονται σε μια κρίσιμη καμπή, συνεισφέροντας ιστορικοί παραλληλισμοί που ούν να φανούν χρήσιμοι.

Οι μεγάλες παύσεις

Υπό το πρίσμα μιας μακροσκοπικής θεώρησης των συνομιλιών στο Κυπριακό μετά το 2004 και τον ιστορικό κύκλο που έκλεισε με την απόρριψη του σχεδίου Ανάν (σ.σ. μια διαπραγμάτευση εξελικτική που ουσιαστικά κράτησε για μια εξαετία την περίοδο 1999-2004) δύο περιοδολογίες του Κυπριακού μοιάζουν με το κενό τεσσάρων χρόνων μετά το Κραν Μοντάνα (Ιούλιος 2017) και τη δυσκολία επανόδου στο τραπέζι:

α. Η περίοδος 2008-2010, που σχεδόν πάλι τέσσερα χρόνια μετά την απόρριψη του Ανάν, οι Χριστόφιας και Ταλάτ προσέγγισαν ζεστά το ζήτημα των συνομιλιών, καταλήγοντας στο γνωστό πλέγμα συγκλίσεων —μέρος του οποίου υπήρξε και το μεγάλο κεφάλαιο της πολιτικής ισότητας και

β. Η περίοδος 2015-2017 που ο πρόεδρος Αναστασιάδης και ο Τ/κ ηγέτης Μουσταφά Ακιντζί έφτασαν σε κορύφωση της δια-

πραγμάτευσης —χωρίς ωστόσο να συμφωνηθεί ένα συνολικά αποδεκτό πλαίσιο λύσης

Γίνεται έτσι κατανοητό πως τόσο η περίοδος 2004-2008 όσο και η περίοδος Έρογλου (2010-2015) αποτέλεσαν τροχοπέδη σε ουσιαστικές συνομιλίες στο Κυπριακό —με εξαίρεση ίσως το κοινό ανακοινωθέν της 11ης Φεβρουαρίου του 2014 για μια σειρά λόγων που εδράζονταν όχι μόνο σε ασυμφωνίες προσεγγίσεων μεταξύ των δύο πλευρών, στο ιδεολογικό στίγμα των Τουρκοκύπριων ηγετών (σ.σ. χαρακτηριστική τόσο η περίπτωση του hardliner Έρογλου όσο και η ανοικτή σύγκρουση Τα-

Οι δυσκολίες στην προσπάθεια επανεκκίνησης του διαλόγου στο Κυπριακό δεν αποτελούν άγνωστη συνθήκη, τόσο ιστορικά όσο και στο πρόσφατο παρελθόν, με αδιέξοδα, παύσεις, σοβαρές κρίσεις και πτώχευματα.

λάτ-Άγκυρας) καθώς και σε επιμέρους λάθη και παραλείψεις. Σε αυτό το επίπεδο και για λόγους σύγκρισης αξίζει κανείς να αναφέρει ότι σε πραγματικό χρόνο σχεδόν μιας δεκαετίας και παρά τις αποκλίσεις περί ζητημάτων όπως π.χ. η εκ περιτροπής προεδρία, οι πτυχές του εδαφικού, τα χρονοδιαγράμματα ή το «ανοικτό τέλος» και η λογική του «πάρε-δώσε», οι δύσκολες περιοδοί στασιμότητας που βιώσαμε στο Κυπριακό τα τελευταία δέκα χρόνια δεν είχαν το ισχυρό σωρευτικό αποτέλεσμα της περιόδου 2017-2021 (από την κατάρρευση του Κραν Μοντάνα μέχρι την άτυπη πενταμερή) οπότε το στάτους κβο άλλαξε από την Τουρκία με συγκεκριμένα επί του εδάφους βήματα, το ζήτημα της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας ως βάσης επίλυσης του Κυπριακού, διαχρονικά, τέθηκε υπό αμφισβήτηση ενώ και σε μεγάλη μερίδα, εντός της ελληνοκυπριακής κοινότητας, ασκήθηκε έντονη κριτική σε σχέση με τις προτάσεις της Λευκωσίας περί αποκεντρωμένης ομοσπονδίας.

Από τον Ταλάτ στον Έρογλου, τον Ακιντζί και τον Τατάρ το Κυπριακό διήνυσε την περίοδο 2008-2021 με πολλές διακυμάνσεις.

Τόσο η περίοδος 2004-2008 όσο και η περίοδος Έρογλου (2010-2015) αποτέλεσαν τροχοπέδη σε ουσιαστικές συνομιλίες στο Κυπριακό —με εξαίρεση ίσως το κοινό ανακοινωθέν της 11ης Φεβρουαρίου του 2014.

Οριστική ρήξη και τέλος του δρόμου;

Οι Πενταμερείς, σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο, από αυτή που γέννησε την Κυπριακή Δημοκρατία, μέχρι τις κρίσιμες ώρες του δραματικού Ιουλίου του 1974, αποτέλεσαν, σημειολογικά, πολύ σημαντικές πτυχές της σύγχρονης κυπριακής Ιστορίας. Φυσικά, το Κυπριακό πέρασε και από έντονες φάσεις κρίσεων από το 1983 και την ανακήρυξη της λεγόμενης «ΤΔΒΚ» ως αποτέλεσμα της κατάρρευσης ενός κύκλου διπλωματικών διεργασιών μέχρι τις κρίσεις του 1996 (δολοφονίες Ισαάκ/Σολωμού) καθώς και την πυραυλική κρίση με τους S-300 του 1998. Το επαναλαμβανόμενο μοτίβο εδώ συνήθως αφορούσε στην εναλλαγή μεταξύ μεγάλων παύσεων του Κυπριακού στο τραπέζι των συνομιλιών και έντονων κινητικότητας που οδηγούσε σε κορυφώσεις. Η περίοδος 1999-2004, που ακολούθησε μια μακρά περίοδο στασιμότητας, κορυφώθηκε με το

Η περίοδος 1999-2004, που ακολούθησε μια μακρά περίοδο στασιμότητας, κορυφώθηκε με το σχέδιο Ανάν, ενώ η περίοδος 2008-2014 οδήγησε στο Κραν Μοντάνα και σε προχωρημένο στάδιο ως προς την διαπραγμάτευση.

σχέδιο Ανάν, ενώ η περίοδος 2008-2014 οδήγησε στο Κραν Μοντάνα και σε προχωρημένο στάδιο ως προς την ίδια την διαπραγμάτευση (καταθέσεις χαρτών εδαφικού, προτάσεις για την ασφάλεια και τις εγγυήσεις, κ.ο.κ.). Στην παρούσα συγκυρία αποτελεί πολύ κρίσιμο ερώτημα, αυτό του ενός εκατομ-

μυρίου, αν το χάσμα μεταξύ των αφετηριακών θέσεων των δύο πλευρών (ΔΔΟ vs Δύο Κράτη) και το πώς αυτό ξετυλίχτηκε στην άτυπη πενταμερή της Γενεύης θα οδηγήσει σε δύο συνεπακόλουθα σεναρία: Την οριστική ρήξη και το τέλος του δρόμου στο Κυπριακό ή θα εντάξει το τελευταίο σε μια εντελώς, νέα, περίοδο από την οποία θα προκύψουν νέα δεδομένα ως προς το τι θα αποτελεί το αντικείμενο της συζητήσεως/διαπραγμάτευσης του Κυπριακού. Φυσικά το ερώτημα για να απαντηθεί με ακρίβεια απαιτεί όχι μόνο τα σκληρά δεδομένα που, εξ ορισμού, προκύπτουν, αλλά και τη ματιά του ιστορικού του μέλλοντος που με μεγαλύτερη αποστασιοποίηση κι αντικειμενικότητα θα αποφανθεί για τον ρόλο που διαδραμάτισαν όλοι οι εμπλεκόμενοι δρώντες την περίοδο 2017-2021, στην ακολουθία της μακράς παύσης στις συνομιλίες του Κυπριακού.

Τι να αναμένουμε

Ιστορικά σε κάθε περίοδο που ακολουθεί μια δύσκολη συγκυρία στο Κυπριακό το πρωταρχικό μέλημα των εμπλεκόμενων μερών είναι το παιχνίδι επίρριψης ευθυνών. Το «blame game» αποτέλεσε την τελευταία δεκαετία μια διπλωματική άσκηση των βασικών πρωταγωνιστών του Κυπριακού με τελικούς αποδέκτες όχι μόνο τον διεθνή παράγοντα αλλά και, επιμέρους, την εσωτερική κοινή γνώμη. Μαζί με το blame game, η διαχείριση κρίσης συνήθως προσαρμόζονταν σε πολύ συγκεκριμένα, από τακτικής άποψης, χρονικά πλαίσια με την παρούσα συγκυρία να έχει πολύ ξεχωριστό ενδιαφέρον: Το 2023 αποτελεί μια κρίσιμη χρονιά τόσο για τον απερχόμενο πρόεδρο Αναστασιάδη όσο και για την Τουρκία του Ερντογάν λόγω της ξεχωριστής σημειολογίας των 100 ετών από τη σύγχρονη ίδρυσή της. Χρόνος που συμπίπτουν με το πώς ακριβώς θα μοιάζει το Κυπριακό τότε. Σε πιο άμεσο επίπεδο, η τρέχουσα διπλωματική διεκδικησιμότητα των ευρωτουρκικών σχέσεων δείχνει να έχει άμεσες προεκτάσεις τόσο στο πλαίσιο της «θετικής ατζέντας» όπως και στο πώς κάθε πλευρά επιθυμεί να εργαστεί οποιήσει την επόμενη ημέρα της Γενεύης. Προφανής η επιλογή άσκησης πίεσης από τη Λευκωσία είναι η κρίση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου και προφανής και η επιθυμία της Άγκυρας για διαλλακτική στάση προκειμένου να εξασφαλίσει στρατηγικά αποτελέσματα στον διάλογο της με την Ε.Ε.

ΑΡΘΡΟ / Της ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Η επανένωση στον δρόμο

«**Θ**α είχαμε ανθίσει αν δεν εμπόδιζαν τον ήλιο μας», έγραψε κάποτε η Nese Yasin, ένας στίχος που έγινε σύνθημα στα χέρια Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στην κοινή, παράλληλη πορεία υπέρ της ομοσπονδίας το Σάββατο 24 Απριλίου. Ενώ πολλά μπορούν να ειπωθούν και να αναλυθούν για το ποια είναι αυτά τα εμπόδια εν προκειμένω, το μόνο ξεκάθαρο είναι ότι ο τρόπος υπερπήδησής τους έρχεται μέσα από τη δημιουργία συλλογικής συνείδησης, η οποία θα καταρρίψει τον διαχωρισμό σε «εμείς και οι άλλοι» και θα εδραιωθεί με κοινές δράσεις. Εξάλλου, η πορεία λειτουργεί ως ένδειξη ότι πολλοί άνθρωποι και από τις δύο κοινότητες στο νησί έχουν βρει κοινό έδαφος και όραμα που πάει πέρα και πάνω από τη λύση του Κυπριακού. Ένα όραμα που αγγίζει την περιβαλλοντική

βιωσιμότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την Ευρωπαϊκή πορεία, την κοσμικότητα, την πάλιν απέναντι στη διαφθορά και υπέρ της διαφάνειας. Άνθρωποι για τους οποίους ο αγώνας για λύση του Κυπριακού είναι συνυφασμένος με τη δουλειά και τη διεκδίκηση για ένα καλύτερο αύριο σε σχέση με κάθε επίπεδο της πολιτικής και κοινωνικής ζωής του τόπου.

Η παράλληλη πορεία ήταν η συνέχεια του ρεύματος για κοινές διεκδικήσεις ανάμεσα στους ανθρώπους του νησιού και για αντίσταση απέναντι σε όσους προωθούν την έχθρα και διχοτομικές ατζέντες. Ένα ρεύμα που άρχισε να εκφράζεται ξεκάθαρα περί με τις διαδηλώσεις ενάντια στις μονομερείς αποφάσεις για διαχείριση της πανδημίας και το κλείσιμο των σημείων διέλευσης, αποφάσεις που μέχρι και σήμερα εδραίωνουν την απόσταση ανάμεσα

Η Κυπριακή Δημοκρατία οφείλει να σκεφτεί πώς θα διεκδικήσει τους Τουρκοκύπριους από τα χέρια της Τουρκίας, από την οποία εξαρτώνται αποκλειστικά για την επιβίωσή τους εν τη απουσία λύσης.

στον άνθρωπο της Κύπρου. Η πορεία όμως αποτελούσε και την υπενθύμιση του χάσματος ανάμεσα στην κοινή γραμμή που χαράζει ο κόσμος στον δρόμο και της επιλογής των πολιτικών ηγεσιών των δύο κοινοτήτων να χτίσουν στη διαίωση του «εμείς και οι άλλοι». Εδώ έγκειται και το μεγάλο διακύβευμα

των καιρών για την ηγεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας που καλείται να αφουγκραστεί τις προκλήσεις. Όπως είδαμε, αυτοί που βγήκαν στον δρόμο αντιλαμβάνονται την ανάγκη εδραίωσης της ειρήνης στο νησί ως τον δρόμο για την ουσιαστική λύση. Αυτοί οι άνθρωποι μάς δείχνουν την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουμε, μια πορεία που βλέπει στο μέλλον και όχι στο παρελθόν. Εξάλλου, η προσάρτηση των Τουρκοκυπρίων, που σύσσωμο το πολιτικό σύστημα καμώνεται πως απεύχεται, δεν αποτρέπεται με ευκολία αλλά με πράξεις.

Ειδικότερα σήμερα, που βλέπουμε τους Τουρκοκύπριους να αντιστέκονται για ακόμα μία φορά στην Τουρκία και στις παρεμβάσεις της, καταρρίπτοντας κάθε μύθευμα για Τουρκοκύπριους πολίτες υπεύθυνα όργανα της Τουρκίας. Σήμερα που η λύση ομοσπονδίας, η

βασική μας επιδίωξη από το 1977 και έπειτα, φαντάζει τόσο δύσκολη, και ερχόμεστε αντιμέτωποι με τις πραγματικότητες της αποτυχίας επίτευξης λύσης. Σήμερα, η Κυπριακή Δημοκρατία οφείλει να σκεφτεί πώς θα διεκδικήσει τους Τουρκοκύπριους από τα χέρια της Τουρκίας, από την οποία εξαρτώνται αποκλειστικά για την επιβίωσή τους, εν τη απουσία λύσης του Κυπριακού. Είναι ο καιρός η ελληνοκυπριακή πολιτική ηγεσία να αντιμετωπίσει τους Τουρκοκύπριους ως την πολιτικά ισάμονη κοινότητα που προνοεί το σύνταγμα του 1960. Να δουλέψει στην εδραίωση αυτών των συνεργειών, οι οποίες θα φέρουν τις δύο κοινότητες κοντά και θα δημιουργούν κουλτούρα ομοσπονδίας, ανεξάρτητα από την πολιτική λύση του Κυπριακού. Υπάρχουν οι τρόποι για να γίνει αυτό, ειδικά μέσα από την Ευρωπαϊκή

Ένωση, της οποίας πολίτες είναι και οι Τουρκοκύπριοι. Μέχρι τότε όμως, η αντίθεση που εκφράζεται από την αδυναμία της πολιτικής ελίτ και στις δύο πλευρές να ευθυγραμμιστεί την πορεία της με τα θέλω μιας μεγάλης μερίδας του κόσμου, θα δυναμώνει το αίσθημα ενότητας και κοινής αντίστασης ανάμεσα σε αυτούς τους ανθρώπους. Θα λειτουργεί συνάμα και ως εφαλτήριο για περαιτέρω κοινή δράση με βάση τη διασύνδεση πολιτικών στόχων που πάνε πάνω και πέρα από το Κυπριακό, αλλά που όπως και εκείνη, επιπλέον κάθε πτυχής της ζωής στο νησί. Πάνω στο χτίσιμο αυτών θα κληθούμε πλέον να εργαστούμε όσους μας απασχολεί ένα κοινό και βιώσιμο μέλλον στην Κύπρο.

Η κα Ανδρομάχη Σοφοκλέους είναι πολιτική επιστήμων και ακτιβίστρια.

Αθέμιτες πρακτικές εκτός κανονισμών

Απαραίτητη η παρέμβαση του ΠΔΣ για άμεση κάθαρση σχετικά με την εμπλοκή δικηγορικών γραφείων στις πολιτογραφήσεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε κατάσταση εσωτερικής περιδίνησης αναμένεται να βρεθεί, το αμέσως προσεχές διάστημα, ο δικηγορικός κόσμος της Κύπρου, μετά τα όσα έχουν εντοπιστεί από την Ερευνητική Επιτροπή και καταγράφονται στην ενδιάμεση έκθεσή της και αφορούν το ρόλο που διαδραμάτισαν στην εκτροπή του ΚΕΠ κάποια δικηγορικά γραφεία. Τα όσα έχουν περιληφθεί στην ενδιάμεση έκθεση, από νομικής απόψεως, χαρακτηρίζονται ως ιδιαίτερος σοβαρός, που σε αρκετές περιπτώσεις φαίνεται να ενέχουν ακόμα και τη διάπραξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων όπως πλαστογραφίας, ψευδών δηλώσεων ή παραπλανητικών στοιχείων παρεμβάσεων κάθε είδους και μορφής ακόμα και εξαπάτησης αιτητών. Εκτός από την καταστρατήγηση, όπως αποδεικνύεται, θεμελιωδών νομικών ζητημάτων η εικόνα που εκπέμπεται από την ενδιάμεση αναφορά, πλήττει ανεπανόρθωτα το κύρος και την αξιοπιστία του δικηγορικού κόσμου. Η ενδιάμεση αναφορά της Ερευνητικής Επιτροπής, όπως φαίνεται ξεκάθαρα από μια απλή ανάγνωση, έχει επικεντρωθεί σε ένα μεγάλο μέρος της στον ρόλο των παρόχων υπηρεσιών και ειδικότερα σε αριθμό δικηγορικών γραφείων. Όσα καταγράφονται είτε ως γεγονότα είτε ως συμπεράσματα της Επιτροπής, αποτελούν δυσφήμιση για τον δικηγορικό κλάδο το όργανο του οποίου, ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος, οφείλει άμεσα να παρέμβει δραστηρικά. Ενδεικτική είναι η εισήγηση των μελών της Ερευνητικής Επιτροπής για μια περίπτωση. «Ενδεικνύεται να γίνει, στην προκειμένη περίπτωση, περαιτέρω έλεγχος από το Συμβούλιο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον το

δικηγορικό γραφείο εφάρμοσε αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας, περιλαμβανομένης της προέλευσης των κεφαλαίων για τους πιο πάνω πελάτες του, ως όπως αναλυτικά περιγράφεται στις επιμέρους εκθέσεις που αφορούν τον καθένα».

«Κάθαρση»

Η «Κ» αναζήτησε, ανεπιτυχώς, τον πρόεδρο του ΠΔΣ Χρήστο Κληρίδη προκειμένου να καταγράψει τις ενέργειες τις οποίες προτίθεται να κάνει το όργανο των δικηγόρων. Ωστόσο, εντός του ΠΔΣ επικρατεί αναβρασμός, με την πλειοψηφία των δικηγόρων που μιλούσαν στην «Κ» να θέτουν θέμα άμεσης κάθαρσης τα του οίκου τους. Η άποψη που έχει διαμορφωθεί εντός των δικηγόρων είναι πως ο ΠΔΣ, άμεσα, οφείλει να ξεκινήσει τη μελέτη της ενδιάμεσης έκθεσης και στη συνέχεια ανάλογα με τα ευρήματα το όλο ζήτημα να παραπεμφθεί, πρώτα στην Επιτροπή Δεοντολογίας και στη συνέχεια στο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Όπως υποστήριξε παλαιός δικηγόρος στην «Κ» «Το μήνυμα που πρέπει να βγει είναι κατεπιγόντως ότι ο ΠΔΣ οφείλει να καθαρίσει τα του οίκου του. Να μελετηθεί το πόρισμα και να έλθουν πίσω τάχιστα και αν κριθεί να ληφθούν μέτρα. Το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι έχουν χρησιμοποιηθεί αθέμιτες πρακτικές για ζητήματα που δεν προνοούνται στους κανονισμούς».

Ποινικά αδικήματα

Στην ενδιάμεση αναφορά γίνεται υπόδειξη για διάπραξη ποινικών αδικημάτων από παρόχους υπηρεσιών. Η συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων που έχουν συμπεριληφθεί στο πόρισμα, αφορούν δικηγορικά γραφεία. Η Επιτροπή χωρίς να μειώνει στο ελάχιστο τις ευθύνες της κυβέρνησης, περιγράφοντας τη φι-

Η ενδιάμεση έκθεση περιγράφει με χαρακτηριστικό ύφος τον τρόπο με τον οποίο ενεργούσαν οι πάροχοι.

λοσοφία του ΚΕΠ υπέδειξε το αυτονόητο. Ότι δηλαδή οι πάροχοι υπηρεσιών «θα διενεργούσαν τους απαραίτητους ελέγχους για τους πελάτες τους και ότι δεν θα προωθούνταν αιτήσεις προσώπων που δεν πληρούσαν τα κριτήρια, του προγράμματος, ούτε θα προσπαθούσαν με διάφορα τεχνάσματα να αλλοιώσουν ή να αποφυγούν τις πρόνοιες των σχεδίων». Εδώ επισυνάπτεται ένα μέρος της κατάθεσης του ΥΠ.ΟΙΚ Κωνσταντίνου Πετρίδη. «Η πολιτεία θεωρούσε δεδομένο ότι θα γίνονταν οι έλεγχοι για παρεμπόδιση και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ήταν μια προϋπόθεση και εάν εφαρμόζονταν η εν λόγω νομοθεσία θα είχαμε προλάβει όλες τις περιπτώσεις, επειδή μπορεί να υπήρχαν κάποιοι developers, αλλά κατά τη συντριπτική πλειοψηφία και φαίνεται και στις περιπτώσεις τις οποίες είναι αμφιλεγόμενοι κύρους, ήταν λογιστές, δικηγόροι, κτηματομεσίτες». Στην ενδιάμεση αναφορά γίνονται αναφορές και σε περιπτώσεις εξαπατήσεων αιτητών από παρόχους υπηρεσιών

Η βιομηχανία των πολιτογραφήσεων

Μια ενδιαφέρουσα περίπτωση που δείχνει τον τρόπο που έγινε η διαχείριση ενός επενδυτικού προγράμματος είναι αυτή των κριτηρίων, όπου οι αιτών πρέπει να έχει προσωπικές καταθέσεις σε κυπριακές τράπεζες ή καταθέσεις ιδιωτικών του εταιρειών ή καταπιστευμάτων (που είναι τελικός δικαιούχος ο ίδιος) στην Κυπριακή Δημοκρατία, ύψους τουλάχιστον €5 εκατ., τακτικής προθεσμίας τριών ετών. Ίδου τι κατέθεσε επί τούτου ο Κωνσταντίνος Πετρίδης. «[...] έγινε μεγάλη κατάχρηση σε σημείο που ενδεχομένως τούτο να αφορά και απάτη, διότι έρχετο ο άλλος έβαλε 5 εκατομμύρια σε έναν τραπεζικό λογαριασμό, με εκείνα τα 5 εκατομμύρια έκαμε παράλληλα ένα δάνειο, εξασφαλισμένο δάνειο με βάση την κατάθεση και ενδεχομένως να έβγαλε τα λεφτά έξω τζιτζι έπαιρνε τα πίσω στη χώρα του, οπότε εν τη ουσία απλώς πληρώνετο η μίζα του μεσάζοντα και η διαφορά του τόκου και οι αιτητές έπαιρνε διαβατήρια». Το Υπουργικό Συμβούλιο το 2014 έθεσε ασφαλι-

Εφτασαν σε σημείο να ενοχλήσουν ηλικιωμένο συγγενικό πρόσωπο διοικητικής λειτουργού, ώστε να επικοινωνήσει μαζί της για το θέμα που τους απασχολούσε.

στικές δικλίδες και μόλις η απόφαση δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 15.09.2014, προκάλεσε την άμεση αντίδραση μεγάλου δικηγορικού γραφείου και εταιρείας. «Συγκεκριμένα, με ξεχωριστές επιστολές/ηλεκτρονικά μηνύματά τους προς το Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Οικονομικών και το Προεδρικό Μέγαρο ζητούσαν να δοθεί μεταβατική περίοδος 6 μηνών, προκειμένου οι αιτήσεις των επενδυτών που βρίσκονταν στο στάδιο της εξέτασης της αίτησής τους. Στην επιστολή τους, αναφέρουν δε, μεταξύ άλλων, ότι «είναι πρόδηλο ότι αν δε δοθεί

σε αυτούς τους επενδυτές μεταβατική περίοδος χάριτος 6 μηνών ούτως ώστε να καταθέσουν την αίτηση τους τότε το Σχέδιο θα χάσει την αξιοπιστία του και οι επενδυτές που δειλά εμπιστευτηκαν ξανά την Κύπρο θα τη δυσφημούν ανεπανόρθωτα».

Η ενδιάμεση έκθεση ασχολείται με ιδιαίτερη προσοχή και με τις παρεμβάσεις τρίτων σε πολιτικό και διοικητικό επίπεδο. Συγκεκριμένα στην έκθεση αναφέρεται: «Μερικοί πάροχοι υπηρεσιών φαίνεται ότι συμπεριφέρονταν κατά τρόπο πεστικό, τηλεφώνουσαν για να ενημερωθούν σε πιο στάδιο εξέτασης βρισκόταν η αίτηση που υπέβαλλαν, είχαν άποψη για την εφαρμογή των κριτηρίων (δηλαδή εάν έπρεπε να εφαρμόστούν κατά γράμμα ή όχι) και σύμφωνα με την ενόπιόν μας μαρτυρία εφτασαν ακόμη και σε σημείο να ενοχλήσουν ηλικιωμένο συγγενικό πρόσωπο διοικητικής λειτουργού που χειριζόταν αιτήματα πολιτογράφησης, ώστε να επικοινωνήσει μαζί της για το θέμα που τους απασχολούσε».

Κίνητρο για εμβολιασμό των πολιτών το πράσινο πάσο

Στόχος της κυβέρνησης είναι να έχει εμβολιαστεί το 30% του πληθυσμού, τουλάχιστον με την πρώτη δόση μέχρι τα μέσα Μαΐου

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ

Σε αγώνα δρόμου επιδίδονται οι υγειονομικές αρχές στην Κύπρο με σκοπό να εκμεταλλευτούν όσο το δυνατόν καλύτερα το λοκντάουν υπέρ του εμβολιασμού. Η καινοτομία που θα εισαγάγει η κυβέρνηση μετά την άρση του λοκντάουν θα είναι το «πράσινο πάσο», η επικείμενη εφαρμογή του οποίου έχει αρχίσει να προκαλεί τριβές. Διφωνία ως προς τα εν λόγω μέτρα επικρατεί και εντός της Συμβουλευτικής Επισημοτικής Επιτροπής, ενώ αντιδράσεις έχουν αρχίσει να εκφράζονται και από μερίδα πολιτών, κυρίως μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, σε σχέση με την κατάπτωση ελευθεριών. Παρά τις ενστάσεις που υπάρχουν, η υλοποίηση του πλάνου εμβολιασμού φαίνεται ότι έχει αρχίσει να επιταχύνεται, όσο μειώνεται το ηλικιακό όριο, ενώ στο τραπέζι έχουν αρχίσει να τίθενται εισηγήσεις που αφορούν στην παράκαμψη, ακόμα και στην κατάργηση της ηλεκτρονικής πύλης διευθέτησης ραντεβού.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες,

αυξήθηκε η δυνατότητα για διενέργεια 14.000 εμβολιασμών ημερησίως από την Τετάρτη, ενώ επεκτείνεται το ωράριο λειτουργίας των Κέντρων Εμβολιασμού στις καθημερινές. Παράλληλα, θα μπορούν να γίνουν εβδομαδιαία 75.000-85.000 εμβολιασμοί παγκύπρια. Όσον αφορά τους προσωπικούς γιατρούς, μέχρι την Πέμπτη, το ενδιαφέρον για να εμβολιάζονται στα ιατρεία τους αυξανόταν συνεχώς, γι' αυτό παραγγέλθηκαν συνολικά πάνω από 15.000 δόσεις του εμβολίου της AstraZeneca, οι οποίες άρχισαν να τους αποστέλλονται. Ενδιαφέρον, όμως, άρχισαν να εκδηλώνουν και ιατροί εκτός ΓεΣΥ. Η επιτάχυνση της υλοποίησης του πλάνου εμβολιασμού είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το χρονικό όριο της άρσης των μέτρων του λοκντάουν. Μέχρι τα μέσα της εβδομάδας, το ποσοστό του πληθυσμού που είχε λάβει τουλάχιστον την πρώτη δόση του εμβολίου ανερχόταν στο 23,2%, το οποίο θεωρείται ενθαρρυντικό, αφού ο στόχος είναι η Κύπρος να εμβολιάσει το 30% του πληθυσμού της, τουλάχιστον με

Ειδικοί εισηγούνται παράκαμψη ή και κατάργηση της ηλεκτρονικής πύλης, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

την πρώτη δόση, μέχρι τα μέσα Μαΐου, μερικές μόνο μέρες μετά από τη λήξη του λοκντάουν.

Από τις 10 Μαΐου, σύμφωνα με τον υπουργό Υγείας, θα εφαρμοστεί το «πράσινο πάσο». Πηγές από τη Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή αναφέρουν ότι δεν κλήθηκαν

να συζητήσουν το συγκεκριμένο θέμα και να υποβάλουν τις θέσεις τους, ωστόσο, υπάρχουν φωνές εκ μέρους των επιστημόνων που κάνουν λόγο για ένα μέτρο πολύ αυστηρό, με την πλειοψηφία ωστόσο να το στηρίζει. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι προτάθηκε η εφαρμογή του «πράσινου πάσου» σε χώρους άθλησης, όπως είναι τα γυμναστήρια, όπου οι θαμώνες εκπνέουν έντονα, και τα malls, όπου συναθροίζεται μεγάλος αριθμός πολιτών, άποψη την οποία δεν ενστερνίστηκαν οι υπόλοιποι.

Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι τη διενέργεια ελέγχων θα πραγματοποιούν τα μέλη της Αστυνομίας, καθώς, όπως έχει λεχθεί, το άτομο που θα ελέγχεται τα προσωπικά στοιχεία του πελάτη μιας επιχείρησης πρέπει να είναι αρμόδιο. Το θέμα αυτό δεν αποκλείεται να εξελιχθεί σε σημαντικό ζήτημα, καθώς πολίτες έχουν εκφράσει τη διαφωνία τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προβάλλοντας ως επιχείρημα το ότι η κυβέρνηση προσπαθεί να καταστήσει τον εμβολιασμό υποχρεωτικό, με έμμεσο τρόπο.

Από πλευράς του, το Υπουργείο Υγείας τονίζει ότι ο εμβολιασμός δεν μπορεί να γίνει υποχρεωτικός, αλλά αποτελεί τη μόνη διέξοδο από την πανδημία και καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να δώσει σημαντικά κίνητρα στους πολίτες.

Στόχος η μαζικότητα

Η εφαρμογή του «πράσινου πάσου» αποφασίστηκε σε πολιτικό επίπεδο, στη βάση της πρακτικής που εφαρμόζει το Ισραήλ, το οποίο, όμως, έχει εμβολιάσει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του. Για να επισπευσθεί ο εμβολιασμός και στην Κύπρο, ώστε να αποφευχθούν στον βαθμό του δυνατού τυχόν προβλήματα που αφορούν την επικείμενη εφαρμογή του «πράσινου πάσου», έχει γίνει εισήγηση να παρακάμπεται η πύλη εμβολιασμού στις περιπτώσεις των πολιτών, οι οποίοι έχασαν τη σειρά τους, αλλά τώρα ασκούν έντονες πιέσεις για να τους δοθεί δεύτερη ευκαιρία. Η εισήγηση αφορά στη διευθέτηση τηλεφωνικών ραντεβού από τους ανθρώπους αυτούς, ακόμα και ο μαζικός εμβολιασμός τους,

ανεξαρτήτως ηλικίας, σε πολυσύχναστα σημεία.

Με τη σειρά τους, ο ΠΣ και η Εταιρεία Προσωπικών/Οικογενειακών Ιατρών Κύπρου, κατέθεσαν πρόταση στο Υπουργείο Υγείας, όπως καταργηθεί η πύλη εμβολιασμού. Έτσι, θα υπάρχει η δυνατότητα για να διενεργούνται μαζικοί εμβολιασμοί στα ενδεδειγμένα σημεία, μέσω ενός κεντρικού στρατηγικού σχεδιασμού για μαζικό εμβολιασμό. Αντιδράσεις, ωστόσο, προκαλεί το γεγονός ότι την Κυριακή και τη Δευτέρα του Πάσχα δεν θα πραγματοποιούνται εμβολιασμοί, κάτι που δεν συνάδει με τις συνθήκες που επικρατούν. Οι πιο πάνω εισηγήσεις, με τον σωστό συντονισμό, θα μπορούσαν να εξεταστούν σοβαρά, ειδικά αυτή την περίοδο, κατά την οποία φαίνεται πως το ενδιαφέρον των πολιτών για εμβολιασμό αρχίζει να αυξάνεται. Αυτό αποτελεί ένδειξη ότι τα άτομα νεαρότερης ηλικίας έχουν στραφεί προς τον εμβολιασμό, ο οποίος θα συμβάλει στην πλήρη επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας.

45 ΧΡΟΝΙΑ
Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

Παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη

Π.C. MEDOCHEMIE

Άλλοι σιωπαίνουν και άλλοι ονειρεύονται

Απογοητευμένοι

Δεν νομίζω να υπήρξε κύριος πολιτικός που να ήταν αισιόδοξος για τη Γενεύη. Η στάση της Τουρκίας και των εδώ εκπροσώπων της ήταν κρυστάλλινη. Ο Ερσίν Τατάρ για χάρη της εικόνας φρόντισε να δείξει πως στο παλάτι των Εθνών συμμετέχει το παράνομο μόρφωμα των Κατεχομένων, καμαρώνοντας ενώπιον των φωτογραφικών φακών με τη μάσκα που έφερε τα σύμβολα του ψευδοκράτους και περιφέροντας στο πλάι του, τον λεγόμενο υπουργό Εξωτερικών της «κυβέρνησής» του. Λαμβάνοντας υπόψη αυτά αδυνατώ να αντιληφθώ την απογοήτευση που εξέφρασε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, για τις γραπτές θέσεις που κατέθεσε ο Τατάρ στον γ.γ. του ΟΗΕ. Τι περίμενε δηλαδή ο Νίκος Αναστασιάδης; Ανέναντί του δεν έχει τον Μουσταφά Ακιντζί. Άσε που κάποιος αιθεροβάμων, ενδεχομένως, να είχε τα ίδια συναισθήματα για τα όσα συνέβησαν το 2017 και πάλι στην Ελβετία.

Η εξαίρεση

Για μια ενδιάμεση έκθεση όπου ο πιο ακραίος χαρακτηρισμός φαντάζει λίγος για το φαγοπότι που είχε στηθεί πέριξ του επενδυτικού προγράμματος με τα «Χρυσά» διαβατήρια, τα σχόλια της Επιτροπής για τον Κωνσταντίνο Πετρίδη έχουν ιδιαίτερη αξία. Ο τώως υπουργός Εσωτερικών είναι το μοναδικό κυβερνητικό στέλεχος για το οποίο διατυπώνονται ευμενής σχόλια. Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης περιγράφεται ως η εξαίρεση, αναφορικά με την προσοχή που επέδειξε στις παθογένειες του ΚΕΠ ως ΥΠΕΣ. Έστω και καθυστερημένα, όπως σημειώνεται στην έκθεση, προώθησε σημαντικές τροποποιήσεις που εισήγαγαν ασφαλιστικές δικλίδες στο επενδυτικό πρόγραμμα. Επιπλέον επί υπουργίας του, το ΥΠΕΣ απέκτησε πρόσβαση στη βάση δεδομένων Worldcheck, ενώ υλοποιήθηκε και η συμφωνία για τη διεξαγωγή της δέουσας επιμέλειας. Κοινώς ο Πετρίδης επίπλευσε των υπολοίπων.

Ποιος μιλάει;

Ο Ανδρέας Χασαπόπουλος, νυν υποψήφιος βουλευτής με τους Οικολόγους και «λοχαγός» του νυν γενικού ελεγκτή, θα πρέπει να είναι προσεκτικός στις δημόσιες αναφορές του για την «Κ». Ο κ. Χασαπόπουλος πρέπει να μας πει ποτέ διαπίστωσε πως η εφημερίδα έγινε εκφραστικό όργανο της Νομικής Υπηρεσίας. Μήπως από τό-

Ό,τι δεν ευτύχησε να ζήσει ο μακαρίτης ο Ραούφ Ντενκτάς το 2003, το βιώνει το γιοιού του ο Ερσίν Τατάρ στη Γενεύη. Στο Μπούργκεστον, ο Ταγίπ Ερντογάν έβαλε στη γωνία τον γνησιότερο εκφραστή της κατοχής και διχοτόμησης, γιατί αυτό εξυπηρετούσε την Τουρκία. Δεκαεπτά χρόνια μετά έβγαλε από τη ναφθαλίνη το φάντασμα Ντενκτάς, αποκαθιστώντας την διαχρονική τάξη στην ιστορία του Κυπριακού.

τε που ο ίδιος ήταν στον 3ο όροφο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και το μόνο που έκανε ήταν να μοιράζει έγγραφα, με «μικροσκοπανδαλάκια» στους δημοσιογράφους; Μήπως μεταξύ κυπριακού καφέ και επιλεκτικών διαρροών, όταν έθαβε ασύστολα τον προκάτοχό του και την τώως μαστόρισά του, που όταν ήταν στις δόξες της ήταν υποτακτικός της; Μόλις ξεπόρτισε η Χρυστάλλου για την Αγία Παρασκευή, την απαρνήθηκε «Πριν αλέκτωρ φωνήσαι». Τότε τα θυμήθηκε όλα, προηγουμένως είχε πάθει περιστασιακή άνοια.

Μούγκα

Ο Δημήτρης Συλλούρης μετά από πολύ καιρό εμφανίστηκε για να παρουσιάσει ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής, ο πολιτικός που κάποτε προσπαθούσε να κάνει βαθιές τομές στη Βουλή των Αντιπροσώπων,

επέλεξε το δικαίωμα της σιωπής ενώπιον της Ερευνητικής. Προφανώς γιατί το βίντεο του Al Jazeera θα τον οδηγούσε ενώπιον της δικαιοσύνης και οι δικηγόροι του, τον συμβούλευσαν να κρατήσει το στόμα του κλειστό. Το δικαίωμα της σιωπής είναι δικαίωμα του κάθε πολίτη που βρίσκεται σε παρόμοια θέση. Ο κ. Συλλούρης όμως ήταν πολιτικός και αυτό φαίνεται πως το ξέχασε. Οι πράξεις που του αποδίδονται, στρέφονται κατά του δεύτερου θεσμικού αξιωματούχου της Κυπριακής Δημοκρατίας θεσμού που όφειλε να υπερασπίσει, έστω και την ύστατη. Δεν το έκανε αφήνοντας συν τοις άλλοις στα κρύα τα λουτρά τους δημοσιογράφους που ανέμεναν φοβερές αποκαλύψεις.

Οι φήμες...

Το μεταφέρω αυτούσιο όπως μου το εκμυστηρεύτηκαν ότι ένας αλλά δύο αρχηγοί

κομμάτων. «Μην εκπλαγείς η κυβέρνηση να αναστείλει για μικρό χρονικό διάστημα το στήσιμο καλών για τις βουλευτικές, με πρόσχημα την έξαρση της πανδημίας». Ίσως να αποτελεί κακία αλλά και οι δύο αρχηγοί πιστεύουν πως στην Πινδάρου κάνουν τον σταυρό τους για ένα τέτοιο ενδεχόμενο, να αγοράσουν χρόνο μπας και διορθώσουν τα ποσοστά τους. Θυμήθηκα τη συνομιλία με τους δύο αρχηγούς, όταν διέρρησαν οι πληροφορίες από το Υπουργικό Συμβούλιο για την ανατροπή που σημειώθηκε με τα μέτρα κατά της πανδημίας. Ανάμεσα σε αυτές και μία που ήθελε τον υπουργό Εσωτερικών Νίκο Νουρή να ειπέ ότι δεν πρόκειται να στήσει κάλπες με τα ημερήσια κρούσματα να κινούνται κοντά στα χίλια. Πάντως η σημερινή εικόνα φαίνεται πως ευνοεί ένα τέτοιο σενάριο.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ANTONIO ΓΚΟΥΤΙΕΡΕΣ

Η επίλυση του Κυπριακού εξελίχθηκε σε ένα άπιστο όνειρο για όλους του γενικού γραμματείς των Ηνωμένων Εθνών. Ο νυν γ.γ. του ΟΗΕ πήρε μια πρώτη γεύση στο Κραν Μοντάνα. Η δεύτερη φορά θα επιβεβαιώσει ότι τίποτα δεν είναι τυχαίο στην πρώτη. Η τρίτη, εάν υπάρξει, απλώς θα αποτελέσει επανάληψη της ιστορίας. Θα μας παρατήσει όπως έκαναν οι προκάτοχοι του.

Αντίο γιατρέ

Έφυγε από τη ζωή και ο τελευταίος μιας φουρνιάς πολιτικών της Κύπρου που φέρουν το χαρακτηρισμό των ιστορικών. Αν και ο Βάσος Λυσσαρίδης τα τελευταία χρόνια είχε αποτραβηχθεί από τον δημόσιο βίο, ο θάνατός του κλείνει μια περίοδο, από τις σημαντικότερες, της πολιτικής ιστορίας του τόπου. Όπως και οι υπόλοιποι (Μακάριος, Κληρίδης, Παπαδόπουλος, Κυπριανού) έζησε τις σημαντικότερες στιγμές της νεότερης ιστορίας της Κύπρου και πέρα από τη συναισθηματική φρόνηση που προκαλεί ο θάνατος ενός πολιτικού προσώπου, ο ιστορικός του μέλλοντος θα τον αξιολογήσει και θα τον τοποθετήσει στη θέση που του αρμόζει. Ως αποχαιρετισμό με τον πρόποντα σεβασμό στον πολιτικό Λυσσαρίδη, ο θάνατός του συνιστά απώλεια και τυπικά κλείνει μια περίοδο από την ανεξαρτησία της Κύπρου μέχρι και σήμερα.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Το όσκαρ του Συλλούρη, η Ερατώ και η τηλεκριτικός Ανδρούλα

Δεν λες κουβέντα...

«Δεν λες κουβέντα, κρατάς κρυμμένα μυστικά και ντοκουμέντα», λέει το πολύ γνωστό τραγούδι σε στίχους του Κώστα Τριπολίτη. Το θυμήθηκα τη Μεγάλη Τετάρτη που ο τώως πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Συλλούρης και ο τώως βουλευτής του ΑΚΕΛ Χριστάκης Τζιοβάνη και πρωταγωνιστές του viral βίντεο του Al Jazeera εμφανίστηκαν ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για τις πολιτογραφήσεις του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος (ΚΕΠ).

Και οι δύο παρέμειναν αμίλητοι, δεν απάντησαν καμία από τις ερωτήσεις που τους υπέβαλε ο πρόεδρος της Επιτροπής, αναφέροντας ότι θα ασκήσουν το πολύ βολικό δικαίωμα της σιωπής. Το οποίο και έγινε σεβαστό από τα μέλη της Επιτροπής, αφού προστατεύεται από το σύνταγμα.

«Δεν θα απαντήσω τίποτα σε οποια ερώτηση και αν μου κάνετε. Η στάση μου βάζει του Συντάγματος είναι εξ ανάγκης. Δεν έπραξα κανένα αδίκημα και προστατεύω τα δικαιώματά μου» είπε και έφριξε ο λαλίστατος σε άλλες εποχές Συλλούρης. Ομοίως και ο Τζιοβάνη. Πάντως, την ώρα που οι δύο τους αρνούσαν να απαντήσουν έστω και μία ερώτηση, το Al Jazeera κοινοποίησε πως το βίντεο τους με τίτλο «The Cyprus Papers Uncovered», ήταν υποψήφιο στα τηλεοπτικά βραβεία ΒΑΦΤΑ. Ακριβώς για όσα πρόλαβαν και είχαν on camera. Μη μου πείτε πως αυτή η υποψηφιότητα δεν είναι υπηρεσία προς την πατρίδα. Άντε με το καλό η επόμενη υποψηφιότητα να είναι

- Να μω, να μην μω; θα μου γυρίζουν και βίντεο;

για Όσκαρ. Γιατί όχι με νέα ταινία του Κόπολα...

Μόλις ολοκληρώθηκε το σκηνικό που παρακολούθησα από τηλεοράσεως με τον Συλλούρη να αποχωρεί χωρίς να πει κουβέντα ομολογώντας πως θυμήθηκα ένα άλλο τραγούδι. Αυτό το Σαββόπουλου με τίτλο «πολιτευτής» που τελειώνει έτσι: «Χαρά να σε γισούρωνα εκεί που ρητορεύεις εκεί που με χειροκροτάς

χωρίς να το πιστεύεις παίρνεις την αλήθεια μου και μου την κάνεις λιώμα απ' το πόδι με τραβάς βαθιά μέσα στο χώμα».

Το μίσος τους πάει Δύο δημοσιογράφοι, ο ένας πολύ γνωστός, που υποτίθεται ότι ασχολούνται με τη διερευνητική δημοσιογραφία έριξαν στα social media, όζος και χολή για τον Βάσο Λυσσαρίδη αμέσως μετά την είδηση του

θανάτου του. Και πριν καν γίνει η ταφή του. Ο ένας τον χαρακτήρισε φανατικό εθνικιστή και διχοτομιστή και ο άλλος όργανο της ΚGB. Είναι εκπληκτικό το ότι δύο «εκπρόσωποι» της λεγόμενης άφθαρτης δημοσιογραφίας κατάφεραν να δηλητηριάσουν στιγμές που σε κάθε ανθρώπινο ον υποβάλουν σεβασμό, ανθρωπισμό και αυτοσυγκράτηση. Τα όσα κατά καιρούς γράφουν και υποστηρίζουν κατά των εθνικιστών, των φασιστών και των φανα-

τισμένων ακούγονται ως αστέιο μετά τις συγκεκριμένες αναρτήσεις τους και τον χρόνο που τις έκαναν.

Φαίνεται όμως πως στο Twitter αναπτύσσεται μια ανθρωπιστική αντίσταση. Και δίνονται απαντήσεις σε κάθε hater που πουλάει «διερεύνηση» και «διαφάνεια». Και βγάζει χωρίς ανθρωπισμό τα απωθημένα του, σπέρνοντας τον μίσος για έναν άνθρωπο που μόλις απεβίωσε.

Η Ερατώ και η Ανδρούλα

Ευρισκόμενος στο Twitter είδα και την ανάρτηση της Ερατώ που δεν πήγε στη Γενεύη και τα έβαλε με όλους για τον... αποκλεισμό της. Τελευταία θύματα του δημόσιου σχολιασμού της οι έξι άνδρες που συμμετείχαν στην πενταμερή. Όχι για τίποτα άλλο αλλά επειδή είναι άνδρες! Και τα έβαλε με αυτό το επιχείρημα κατά των: Αναστασιάδη, Τατάρ, Γκουτιέρες και τους 3 ΥΠΕΣ των εγγυητριών γράφοντας: «Δεν μπορεί το μέλλον αυτού του τόπου και αυτού του λαού να βασίζεται σε αυτούς τους έξι Άνδρες!» Το θαυμαστικό δικό της. Και εγώ διερωτήθηκα πως δεν μπορεί αυτή να ήταν ΥΠΕΣ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και όμως ήταν!

Ένας φίλος, πολύ γνωστός για το πηγάιο χιούμور του, μόλις είδε το tweet της Ερατώ, αναφώνησε: Αν θέλει να διεκδικήσει σημασία μέσα από το Twitter ας τον κάνει πιο αποτελεσματικά. Ας αρχίσει να στέλνει και αυτή tweets τηλεκριτικής όπως κάνει και η Ανδρούλα Βασιλείου που έγινε ξαφνικά τηλεκριτικός και έκανε όλους να αναμένουν κάθε νέο της σχόλιο για το The Chase! Καθόλου κακή εισήγηση.

Καλή Ανάσταση και καλή επιστροφή με όσα έγιναν στη Γενεύη αλλά και το πόρισμα για τις πολιτογραφήσεις. Θα σας έχω πολλά και για τα δύο...

ΚΟΝΙΖ: Ποιος πολιτικός ετοιμάζεται σε ένα μήνα να τα αφήσει όλα πίσω του και να ασχοληθεί με την προσωπική του ζωή και μάλλον θα πει οριστικό αντίο στην πολιτική;

Μακριά από τις αξίες της Ε.Ε. η Αγκυρα

Ο Μάνφρεντ Βέμπερ, επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ

Δικασμένη και γεωπολιτικά αδύναμη φάνηκε η Ε.Ε. στην επίσκεψη των δύο προέδρων της στην Αγκυρα, σύμφωνα με τον επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, Μάνφρεντ Βέμπερ. Ο κ. Βέμπερ, ο οποίος θα είναι εκ των ομιλητών στο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών στα μέσα Μαΐου, στην αποκλειστική αυτή συνέντευξη στην «Κ» σημειώνει ότι η Τουρκία «απομακρύνεται από τις ευρωπαϊκές αξίες» και ότι δεν υπάρχουν αυτήν τη στιγμή προϋποθέσεις για μια θετική ατζέντα. Σχετικά με το ψηφιακό πράσινο πιστοποιητικό, τονίζει ότι είναι επείγον να ολοκληρωθούν ταχύτατα οι διαδικασίες, ότι πρέπει να αναγνωρίζονται μόνον εμβόλια εγκεκριμένα από τον ΕΜΑ και ότι οι κάτοχοί του πρέπει να εξαιρούνται από οποιαδήποτε υποχρέωση καραντίνας.

– Επρεπε να έχει γίνει η επίσκεψη των δύο προέδρων στην Αγκυρα; Υπάρχουν πραγματικά οι προϋποθέσεις για μια θετική ατζέντα με την Τουρκία;

– Η επίσκεψη είχε σκοπό να στείλει ένα μήνυμα ισχύος προς την Αγκυρα μετά τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (του Μαρτίου). Αντ' αυτού, στείλαμε ένα μήνυμα δικασμού, ανικανότητας να σταθούμε στη διεθνή σκηνή. Και ήταν ιδιαίτερα αρνητικό ότι έτυχε αυτής της μεταχείρισης η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, στον απόηχο της αποχώρησης της Τουρκίας από τη σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Απέχουμε πολύ από τις υποσχέσεις περί «γεωπολιτικής Ευρώπης». Το δικό μας μήνυμα προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή είναι ότι πρέπει να συντονίζονται ώστε να μην ξανασυμβεί κάτι τέτοιο.

“

Η επίσκεψη των δύο προέδρων της Ε.Ε. είχε σκοπό να στείλει μήνυμα ισχύος προς την Αγκυρα. Αντ' αυτού, στείλαμε μήνυμα δικασμού, ανικανότητας να σταθούμε στη διεθνή σκηνή.

“

Εγιναν λάθη με την προμήθεια των εμβολίων, πρέπει να το παραδεχτούμε.

– Υπάρχει σήμερα βαθύτερη κατανόηση στην Ε.Ε., σε σχέση με τις αρχές του 2020, για το χάσμα αξιών που μας χωρίζει από την Τουρκία και τις αποκλίνουσες επιδιώξεις των δύο πλευρών στην εξωτερική πολιτική;

– Είναι προφανές πως η Τουρκία απομακρύνεται από την Ευρώπη και τις αξίες της – το κράτος δικαίου, την ελευθεροτυπία, την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, την πρωθυπουργός της Ιταλίας το έθεσε πιο ευθέως από όλους, αλλά όλοι το αναγνωρίζουν. Αυτή είναι η ουσία

«Ο όρος περί εμβολίων εγκεκριμένων από τον ΕΜΑ θα πρέπει να ισχύει και για τους επισκέπτες από τρίτες χώρες», επισημαίνει ο Μάνφρεντ Βέμπερ για τα ταξίδια εντός Ε.Ε.

– και γι' αυτό για μένα είναι ξεκάθαρο ότι δεν μπορούμε να ανοίξουμε ένα νέο κεφάλαιο στη σχέση μας με την Τουρκία, να μιλήσουμε για απελευθέρωση των θεωρήσεων ή εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης. Πρέπει πρώτα να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη, να σταματήσουν οι προκλήσεις. Οι επόμενες εβδομάδες θα κρίνουν εάν

έχουν νόημα τέτοιες συνομιλίες. – Ψηφιακό πράσινο πιστοποιητικό: ποιες είναι οι βασικές διαφωνίες του Κοινοβουλίου με τα κράτη-μέλη;

– Κατ' αρχάς, το πιο σημαντικό είναι να προλάβουμε. Έχουμε ήδη χάσει πολύτιμο χρόνο – ο Κυριάκος Μητσοτάκης είχε παρουσιάσει την ιδέα ήδη τον Ιανουάριο και η Κομι-

σίων άργησε πολύ να παρουσιάσει την πρότασή της. Και θέλουμε να αποφύγουμε τον κατακερματισμό εντός της Ε.Ε.

Επί της ουσίας, για εμάς είναι ξεκάθαρο ότι πρέπει να ενισχύσουμε τις ελεγκτικές μας αρχές – και αυτό σημαίνει ότι μόνον εμβόλια εγκεκριμένα από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΜΑ) μπορούν να αναγνωρίζονται από το πιστοποιητικό. Το Sputnik V δεν έχει εγκριθεί από τον ΕΜΑ ακόμη, άρα δεν μπορεί να αναγνωρίζεται ως πραγματική ασπίδα κατά της πανδημίας.

Δεύτερον, είναι κρίσιμο για εμάς να μπορεί να δοθεί μία απάντηση στο ερώτημα των πολιτών σχετικά με το τι θα προσφέρει στη ζωή τους το πιστοποιητικό. Γι' αυτό επιμένουμε ότι πρέπει να επιτρέπει την πλήρη αποκατάσταση του δικαιώματος της ελεύθερης μετακίνησης εντός της Ε.Ε. Τα δικαιώματα πρέπει να αποκαθίστανται όταν οι λόγοι για την περιστολή τους έχουν εκλείψει. Ελπίζουμε, λοιπόν, ότι στα δύο αυτά θέματα το Συμβούλιο θα υποχωρήσει και ότι στην ολομέλεια του Μαΐου θα έχουμε καταλήξει στην τελική μορφή του πιστοποιητικού.

– Σε σχέση με τα ταξίδια από τρίτες χώρες, όπου η Ελλάδα κινείται μονομερώς; Θα υπάρξει συντονισμένη προσέγγιση – και θα θεσμοθετηθεί εγκαίρως;

– Αυτήν τη στιγμή κινούμαστε από μια προσέγγιση βασισμένη σε περιοχές και στα επιδημιολογικά τους χαρακτηριστικά σε μία εξατομικευμένη προσέγγιση, παρόμοια με αυτήν που υιοθετείται εντός της Ε.Ε. Είναι σημαντικό ωστόσο να υπάρξει αμοιβαιότητα – π.χ. αν οι Αμερικανοί που έχουν εμβολιαστεί μπορούν να ταξιδέψουν στην

Ευρώπη, αντιστοίχως και οι εμβολιασμένοι Ευρωπαίοι να μπορούν να επισκεφθούν τις ΗΠΑ. Επιπλέον, ο όρος περί εμβολίων εγκεκριμένων από τον ΕΜΑ θα πρέπει να ισχύει και για τους επισκέπτες από τρίτες χώρες.

– Ποιο ήταν το μεγαλύτερο λάθος της Ε.Ε. στην προμήθεια των εμβολίων; Βλέπετε το αφήγημα να αλλάζει καθώς η εκστρατεία εμβολιασμού ανεβάζει στροφές;

– Οντως, έγιναν λάθη, και πρέπει να το παραδεχθούμε αυτό. Το μεγαλύτερο ίσως ήταν ότι φανήκαμε κάπως αφελείς στην εμπιστοσύνη που δείξαμε στις συμβάσεις που υπογράψαμε, αλλά και στο ότι οι χώρες του δυτικού κόσμου θα δρούσαν σύμφωνα με τους κανόνες. Οι ΗΠΑ και η Βρετανία δεν ακολούθησαν την προσέγγιση των διεθνών εφοδιαστικών αλυσίδων και των ανοικτών αγορών. Εδράσαν εθνικιστικά, εγωιστικά, ενώ η Ευρώπη συνέχισε να κάνει εξαγωγές. Το success story της Βρετανίας στα εμβόλια δεν θα ήταν εφικτό χωρίς τις προμήθειες από ευρωπαϊκά εργοστάσια.

Μάθαμε το μάθημά μας, ωστόσο. Έχουμε εδραιώσει τώρα την αρχή της αμοιβαιότητας – δεν στέλνουμε εμβόλια στη Βρετανία εάν δεν στείλει και αυτή σε εμάς. Έχουμε προετοιμάσει το έδαφος για μεγάλη αύξηση της παραγωγής το φθινόπωρο, όταν θα προκύψουν ενδεχομένως νέες παραλλαγές του ιού. Η νέα σύμβαση με τις Pfizer-BioNTech είναι ένα πολύ θετικό σήμα. Παράλληλα, είναι σημαντικό ότι έχουμε πλέον τα εργαλεία για να απαγορεύσουμε τις εξαγωγές εμβολίων όταν η εταιρεία ή η χώρα προορισμού δεν συμπεριφέρεται σωστά προς την Ευρώπη.

NUROFEN®

▶ EXPRESS

ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟ
ΚΑΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ

Αντιμετωπίζει:

Πονοκέφαλο
Ημικρανία
Οσφυαλγία
Οδοντικό πόνο
Μυϊκό πόνο

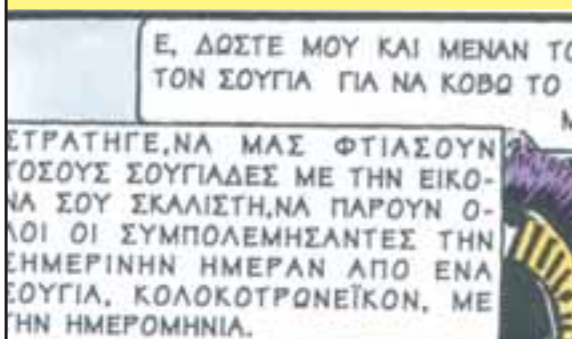

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας
ΤΗΛ: 22 056 300. ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

life pharma

Λήστε εσείς και τα παιδιά σας τις ιστορίες των ηρώων του 1821 παρέα με τα συλλεκτικά κόμικς

9/5

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ

Κάθε Κυριακή
με νέες ιστορίες που
δεν πρέπει να λείπουν
από κανένα σπίτι

Καλός ο χρόνος στο κατοστάρι...

Ο θετικός απολογισμός των 100 πρώτων ημερών του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν και οι προσδοκίες για τη συνέχεια

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Εκατό ημέρες συμπληρώθηκαν αυτή την εβδομάδα από την ανάληψη των καθηκόντων του Αμερικανού προέδρου Τζο Μπάιντεν και η δημοτικότητα του αντανάκλα πόσο δικασμένη είναι η χώρα του. Σε αντίθεση με προηγούμενους προέδρους, ο Μπάιντεν δεν πρόλαβε να απολαύσει μια περίοδο χάριτος με την κοινή γνώμη, παρόλο που υπέγραψε ένα δημοφιλές πακέτο ανακούφισης από τον κορωνοϊό και έχει εξασφαλίσει πόντους για τη διαχείριση της πανδημίας και του εμβολιαστικού προγράμματος.

Αυτή τη στιγμή το ποσοστό αποδοχής του είναι 54%, το οποίο είναι μεγαλύτερο μεν από εκείνο του Ντόναλντ Τραμπ (42%) την 100ή ημέρα της προεδρίας του, αλλά παραμένει χαμηλότερο από κάθε άλλου προκατόχου του από την εποχή του Αϊζενχάουερ το 1953. Ωστόσο το χαμηλό ποσοστό του προκύπτει ως συνισταμένη ενός σχεδόν καθολικού 96% στις τάξεις των Δημοκρατικών κι ενός ισχνού 11% εκ μέρους των Ρεπουμπλικανών ψηφοφόρων.

Το ορόσημο των 100 ημερών αποτελεί βαρόμετρο για τους πρώτους μήνες της θητείας των προέδρων των ΗΠΑ και τις προτεραιότητες που έχουν θέσει. Ο Μπάιντεν ανέλαβε την προεδρία εν μέσω μιας παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης και της επακόλουθης οικονομικής, επιχειρημάτων ταυτόχρονα να απουλώσει τις πληγές από την ταραγμένη προεδρία του προκατόχου του και τη σοκαριστική εισβολή στο Καπιτώλιο στις αρχές Ιανουαρίου. Κι όλα αυτά ενώ καλείται να κατευθύνει την εσωκομματική αντιπολίτευση στο κόμμα του, που για ακόμη μία φορά είδε τον Μπέρι Σάντερς να κάνει το χρίσμα για την προεδρία. «Ο Μπάιντεν ξεπέρασε τις προσδοκίες των προδευτικών», αναγνώρισε η Αλεξάνδρα Οκασίο-Κορτέζ, επικεφαλής της αριστερής πτέρυγας των Δημοκρατικών.

Όσοι προέβλεπαν μια μεταβατική προεδρία που θα έχει κυρίως αποστολή τον περιορισμό της πόλωσης και του δικασμού διαψεύ-

ΕΡΝΑΝ ΡΕΒΟΛΟΥ

Η επιμονή του Τζο Μπάιντεν ότι η λύση στα τρέχοντα προβλήματα είναι το μεγαλύτερο κράτος αναμένεται να προκαλέσει την αντίδραση πολλών στις ΗΠΑ.

Φιλοδοξία του είναι η δημιουργία εκατομμυρίων θέσεων εργασίας, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η περιορισμός των φυλετικών ανισοτήτων και η πρόωθηση νέων, καθαρότερων πηγών ενέργειας.

δονται. Με δύο γιγάντια πακέτα, ύψους 2,3 τρισεκατομμυρίων δολαρίων το πρώτο για τη βελτίωση των υποδομών και 1,8 τρισ. δολαρίων το δεύτερο για τη στήριξη των αμερικανικών οικογενειών, οι πρωτοβουλίες του, που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από την αύξηση της φορολογίας στα

υψηλά εισοδήματα, ανέρχονται ήδη σε πάνω από 4 τρισ. δολάρια.

Η κυβέρνηση προτείνει αύξηση των δημοσίων δαπανών και περικοπές φόρων με στόχο την πρόσβαση στην παιδεία, τη μείωση του κόστους φροντίδας των παιδιών και την υποστήριξη των γυναικών στην αγορά εργασίας. Το πακέτο περιλαμβάνει χρηματοδότηση της οικουμενικής πρόσβασης σε προσχολική αγωγή για παιδιά ηλικίας 3 και 4 ετών, ομοσπονδιακό πρόγραμμα πληρωμένων γονικής άδειας, δωρεάν δημόσια κολέγια για όλους και επέκταση της ομοσπονδιακής βοήθειας για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Τα φιλόδοξα προγράμματα του Αμερικανού προέδρου δεν έχουν στόχο μόνο τη βελτίωση της παρούσας οικονομίας αλλά και των μελλοντικών γενεών. Η φιλοδοξία είναι η δημι-

ουργία εκατομμυρίων θέσεων εργασίας, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, ο περιορισμός των φυλετικών ανισοτήτων αλλά και η έμφαση σε νέες, καθαρότερες πηγές ενέργειας προκειμένου να καταστεί εφικτός ο στόχος της μείωσης των εκπομπών ρύπων κατά 52% έως τα τέλη της δεκαετίας, όπως δεσμεύθηκε στη διαδικομματική σύνοδο για την κλιματική αλλαγή την περασμένη εβδομάδα.

Η επιμονή του, σε αντίθεση με τον Ρόναλντ Ρέιγκαν, ότι η λύση είναι το μεγαλύτερο κράτος, αναμένεται να δώσει πολλά επιχειρήματα στους πολιτικούς του αντιπάλους. Άλλο ένα ζήτημα στο οποίο αναμένεται να δεχθεί επιθέσεις είναι η μεταναστευτική του πολιτική και το χάος στα νότια σύνορα των ΗΠΑ, το οποίο έστω και με καθυστέρηση αναγνώρισε ως πρόβλημα ο Αμερικανός πρόεδρος.

Στο ζήτημα του ελέγχου της οπλοκατοχής μετά τα αλλεπάλληλα επεισόδια ένοπλης βίας, δύσκολα μπορεί κανείς να φανταστεί ότι θα πετύχει πολλά πράγματα, με δεδομένες τις δύσκολες ισορροπίες στο εσωτερικό της Γερουσίας.

Ένα νέο New Deal

Πολιτικοί αναλυτές θεωρούν ότι θέλει να μείνει στην Ιστορία για ένα New Deal σαν αυτό του Φραγκλίνου Ρούζβελτ μετά τη Μεγάλη Ύφεση. 'Η έστω να απαντήσει στον Ντόναλντ Τραμπ, που τον κατηγορήσει προεκλογικά πως αν και έχει περάσει τέσσερις και πλέον δεκαετίες στην πολιτική, δεν έχει να επιδείξει ιδιαίτερο έργο. Αν κοιτάξει κανείς τον αριθμό των νόμων που υπέγραψε, η σοδεικά του είναι μάλλον πενιχρή: μόλις 11, αν και μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και το πακέτο για τις

υποδομές. Πρόκειται για έναν από τους μικρότερους αριθμούς νόμων που έχουν θεσπιστεί σε αυτό το διάστημα σε σχέση με προηγούμενους προέδρους. Στον αντίποδα, έχει υπογράψει 42 προεδρικά διατάγματα και έχει ανακαλέσει 62 του Τραμπ, γεγονός που απειλεί τη δυσκολία του να εξασφαλίσει διακομματική συναίνεση για το κυβερνητικό του έργο, παρόλο που αυτή υποτίθεται ότι ήταν η αρχική πρόθεσή του.

Παρά την έμφαση στο εσωτερικό της χώρας του, και στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής ο Μπάιντεν απέδειξε ότι η Αμερική επέστρεψε στη διεθνή σκηνή. «Πάγωσε» τη διαδικασία απόσυρσης των ΗΠΑ από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, επέστρεψε στη Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα, ανέστειλε την απαγόρευση εισόδου των μουσουλμάνων στη χώρα και σταμάτησε τη χρηματοδότηση του τεύχους με το Μεξικό. Αποκατέστησε τις διατλαντικές σχέσεις, επέβαλε κυρώσεις στη Ρωσία, αναγνώρισε τη Γενοκτονία των Αρμενίων και προανήγγειλε την απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από το Αφγανιστάν τον Σεπτέμβριο. Οι δημοσιογράφοι που καταμετρούν τα έργα Μπάιντεν τους τρεις πρώτους μήνες προσθέτουν στις κατακτήσεις του τα 140 εκατ. εμβολιασμένων, τη μείωση των κρουσμάτων COVID-19 κατά 78%, αλλά και τα μόλις 589 tweets του, με τα οποία συνήθως προσπαθεί να εκτονώσει την ένταση στη χώρα του. Ακριβώς το αντίθετο δηλαδή από αυτό που έκανε ο Τραμπ, ο οποίος κατά μέσον όρο είχε 18 αναρτήσεις την ημέρα, στην πλειονότητά τους εμπρηστικές και δικαστικές.

Στην ομιλία που έκανε, την Πέμπτη τα ξημερώματα, έναν απολογισμό των πρώτων 100 ημερών του εν είδει Ομιλίας για την Κατάσταση του Εθνους ενώπιον του Κογκρέσου, για πρώτη φορά κάθονταν πίσω του δύο γυναίκες, η πρώτη μαύρη και ασιατικής καταγωγής αντιπρόεδρος της χώρας Κάμαλα Χάρις και η πρόεδρος της Βουλής Νάνσι Πελοσί. Ήταν κι αυτή μια δήλωση, συμβολική έστω, της συμπεριληπτικής πολιτικής του.

«Εκτός κάθε ορίου» καλπάζει στην Ινδία η πανδημία

Ανεπαρκής η διεθνής βοήθεια

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Στα τέλη Ιανουαρίου, στο διαδικτυακό φόρουμ του Νταβός, ο Ινδός πρωθυπουργός Ναρένδρα Μόντι αναφέρθηκε απαξιωτικά σε όσους προέβλεπαν ότι ο κορωνοϊός θα ασάρωνε τη χώρα του και παρουσίασε την πανδημία στην Ινδία περίπου ως παρελθόν. Μίλησε για πολύ μικρό αριθμό θανάτων, για το γεγονός ότι η χώρα είναι η μεγαλύτερη παραγωγός εμβολίων στον κόσμο, ότι μετατράπηκε πολύ γρήγορα από εισαγωγό προστατευτικού εξοπλισμού σε εξαγωγό, ότι εμβολίασε ταχύτατα τους υγειονομικούς και ότι στους επόμενους μήνες θα εμβολιάσουν 300 εκατομμύρια ηλικιωμένοι και ανήκοντες σε ευπαθείς ομάδες.

Το πρόβλημα με τα success stories είναι όταν αυτοί που τα διακινούν τα πιστεύουν κιόλας. Πλέον, δυστυχώς, η κατάσταση στη δεύτερη πολυπληθέστερη χώρα του κόσμου έχει ξεφύγει εντελώς και η αίσθηση είναι ότι πρόκειται για μια άνευ προηγουμένου τραγωδία. «Προχθες πέθανε ένας συνάδελφός μου που δεν μπορούσε να βρει οξυγόνο», λέει η Ινδή ακαδημαϊκός και οικονομολόγος Τζαγίτι Γκος. «Πολλοί από τους φίλους μου που έχουν πεθάνει δεν μπόρεσαν καν να κάνουν τεστ». Η Γκος συγγράφει βιβλίο με θέμα τις οικονο-

μικές πτυχές της κρίσης, ενώ σε πρόσφατο άρθρο της στο περιοδικό Economist κάλεσε τη διεθνή κοινότητα να άρει τα τεχνικά εμπόδια στην παραγωγή εμβολίων, ώστε να γίνουν τα εμβόλια παγκόσμιο κοινό αγαθό.

Η διεθνής κοινότητα δεν απαντά ή μάλλον απαντά στέλνοντας στην Ινδία οχήματα μεταφοράς οξυγόνου, αναπνευστήρες και υλικά για την παρασκευή εμβολίων — πυροσβεστικές επεμβάσεις σε ένα βαθύ πρόβλημα που χρειάζεται πολύ πιο ριζική αντιμετώπιση. Τα ρεκόρ θανάτων που καταγράφει καθημερινά η Ινδία (πάνω από 3.000 την ημέρα, 200.000 συνολικά) είναι η κορυφή του παγόβουνου αυτού που πραγματικά συμβαίνει στη χώρα. Ο δημοσιογράφος των Financial Times Τζον Μπερν-Μέρντοκ συγκέντρωσε τα δημοσιευμένα στοιχεία από επτά ινδικές περιφέρειες και τα συνέκρινε με τα επίσημα στοιχεία της κεντρικής κυβέρνησης. Βρήκε ότι οι πραγματικοί θάνατοι ήταν 10 φορές περισσότεροι από αυτούς που καταχωρίζονται. Άλλες έρευνες τοπικών ινδικών εφημερίδων καταλήγουν σε αντίστοιχα συμπεράσματα. Ταφικές πυρές στήνονται σε πάρκα, σε γήπεδα μπάσκετ, έξω από τα αποτεφρωτήρια που ξεχειλίζουν. Σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχει γιατρός

ΡΕΥΕΡΣ/ΔΑΝΗΣ ΣΙΔΟΥ

Ταφικές πυρές στήνονται παντού: σε πάρκα, σε γήπεδα μπάσκετ, έξω από τα αποτεφρωτήρια που ξεχειλίζουν.

Η χώρα θρηνεί χιλιάδες θύματα καθημερινά, ενώ δυτικά μέσα ενημέρωσης υποστηρίζουν ότι τα στοιχεία της έκθετης κυβέρνησης Μόντι υποτιμούν τον πραγματικό αριθμό.

που να πιστοποιεί ότι ο θάνατος επήλθε από κορωνοϊό.

Αυτό που η κυβέρνηση έως τώρα ονομάζει success story ήταν απλά ένας ιός που κινείτο χωρίς να ελέγχεται με αρκετά τεστ, χωρίς να καταγράφονται όλοι οι θάνατοι και χωρίς να λαμβάνονται τα απαιτούμενα μέτρα. Όταν η χώρα επλήγη από το πρώτο κύμα, ο Μόντι προ-

χώρησε σε ένα δραματικό πανεθνικό lockdown, το οποίο προξένησε προβλήματα επιβίωσης. Χωρίς υποστήριξη προς όσους έχασαν το εισόδημά τους, το lockdown ήταν αναγκαστικά βραχύβιο. Και ενώ το γεγονός ότι οι Ινδοί επέστρεψαν στις δουλειές τους θα μπορούσε να δικαιολογηθεί ως αναγκαστικό για λόγους επιβίωσης, στη χώρα δεν έγινε μόνο αυτό. Ανοίξαν τα πάντα. Οι ινδουιστικές οργανώσεις που στήριζαν τη συντηρητική κυβέρνηση της χώρας επέμεναν να συνεχίσουν κανονικά όλες τις μαζικές τελετές και θρησκευτικές γιορτές, όπου θρησκευτική γιορτή στην Ινδία σημαίνει συρροή εκατομμυρίων ανθρώπων. Η γνωστή και από τους φανατικούς άλλων θρησκειών επώδους ότι η πίστη θα νικήσει τον κορωνοϊό οδήγησε όχι μόνο στη διεξαγωγή του ετήσιου φεστιβάλ Κουμπ Μελά, αλλά και

στο να επισπευσθεί, να γίνει δηλαδή ένα χρόνο νωρίτερα, η μεγάλη εκδοχή του φεστιβάλ, που κανονικά γίνεται κάθε δώδεκα χρόνια (κάποιοι «ειδικοί» είπαν ότι η φετινή χρονιά ήταν ιδανική λόγω της θέσης των πλανητών).

Στον θρησκευτικό ανορθολογισμό προστέθηκαν οι πολιτικοί υπολογισμοί, καθώς μαζικές προεκλογικές συγκεντρώσεις διενεργούνται ακόμη και σήμερα, ενόψει των τοπικών εκλογών στη Βεγγάλη. Η κεντρική κυβέρνηση έχει αναθέσει στις χρεοκοπημένες κυβερνήσεις των κρατίδιων την ευθύνη για τους εμβολιασμούς και έτσι, ενώ η καταστροφή μαινεται, μπορεί να πεταθεί δύο μπαλάκια. Ένα προς τα πάνω, προς τη διεθνή κοινότητα που δεν αναστέλλει την ισχύ των πατεντών, και ένα προς τα κάτω, προς τις τοπικές κυβερνήσεις, στις οποίες έχει μεταβεί όλα τα βάρη.

Η μετάλλαξη και τα εμβόλια

Η εντύπωση που επικρατούσε ήταν ότι η Ινδία θα γλίτωνε τα χειρότερα επειδή έχει εξαιρετικά νεανικό πληθυσμό. Το ερώτημα που μελετούν τώρα οι επιστήμονες είναι αν η νέα παραλλαγή του ιού πλήττει τις νεαρές ηλικίες εξίσου με τις μεγαλύτερες, αν είναι πιο μεταδοτική και αν τα υπάρχοντα εμβόλια προσφέρουν επαρκή προστασία. «Δεν έχουμε ενδείξεις ότι πρόκειται για μετάλλαξη που δεν μπορεί να εμποδιστεί από τα εμβόλια», δήλωσε στο BBC ο διευθυντής ερευνών για το νοσηδίου του ιού στο Ινστιτούτο Σάνγκερ, Τζεφ Μπάρτε. Η παραλλαγή εμφανίστηκε στη Βομβάη, την οικονομική πρωτεύουσα της χώρας, και αφορά τουλάχιστον το 50% των κρουσμάτων του κρατίδιου Μαχαράστρα. Συνδυάζει στοιχεία από τη νοτιοαφρικανική και τη βραζιλιάνικη παραλλαγή, αποδεικνύοντας ότι η ανθρωπότητα βρίσκεται σε έναν αγώνα δρόμου. Για να διαπιστώσουμε πώς τα πήμε στον αγώνα αυτό, αρκεί να δοιμε ότι στην Ινδία, η οποία λόγω πυκνότητας πληθυσμού προσφέρει ιδανικές συνθήκες για κυκλοφορία του ιού και συνεπώς για μεταλλάξεις, έχει εμβολιαστεί με μία δόση μόλις το 10% του πληθυσμού.

Τα Χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας ήρθαν στο φως τη δεκαετία του 1940, όταν ένας νεαρός Παλαιστίνιος ψάχνοντας το κασιμάκι του ανακάλυψε παπίρους σε σπήλαιο, στο Κουμράν της Δυτικής Οχθης. Την επόμενη δεκαετία, εντοπίστηκαν περισσότερα από 900 χειρόγραφα στην ελληνική, εβραϊκή και αραμαϊκή γλώσσα.

Τα Χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας άρχισαν να «μιλούν»

Δύο πρόσωπα, με παραπλήσιο γραφικό χαρακτήρα, έγραψαν το Βιβλίο του Ησαΐα

Στην αποκρυπτογράφηση των εξεχουσας σημασίας Χειρογράφων της Νεκράς Θάλασσας συμβάλλει η τεχνητή νοημοσύνη, ενισχύοντας τις ελπίδες για τη λύση ενός από τα μεγαλύτερα αινίγματα της Ιστορίας. Οι Πάπυροι του Κουμράν και το μυστήριο που τους περιβάλλει κεντρίζουν το ενδιαφέρον της παγκόσμιας κοινότητας επί δεκαετίες, χωρίς κανένας επιστήμονας να μπορεί να δώσει σαφείς απαντήσεις. Πρόσφατη μελέτη Ολλανδών ερευνητών όμως έδειξε ότι τουλάχιστον ένα από τα εν λόγω χειρόγραφα δημιουργήθηκε όχι από έναν συγγραφέα, όπως εκτιμούσαν οι ειδικοί μέχρι σήμερα, αλλά από δύο πρόσωπα. Τις απειροελάχιστες διαφορές στον γραφικό τους χαρακτήρα, αδράγτες δια γυμνού οφθαλμού, εντόπισε ένας εξειδικευμένος αλγόριθμος που ανέλυσε το κείμενο.

Στα σπήλαια του Κουμράν βρέθηκαν τα αρχαιότερα κείμενα της εβραϊκής Βίβλου, που χρονολογούνται από τον 4ο αιώνα π.Χ. μέχρι τον 2ο αιώνα μ.Χ.

Το σημαντικό συμπέρασμα που προκύπτει από την αποκάλυψη είναι ότι η γραφή των Χειρογράφων ήταν ομαδική δουλειά και ότι οι δύο γραφείς έγραφαν κατά τόσο όμοιο τρόπο, ώστε εκτιμάται πως είτε είχαν λάβει παρόμοια εκπαίδευση, πιθανώς σε κάποιο είδους σχολείο, είτε είχαν μάθει την «τέχνη» τους στο πλαίσιο μιας ορισμένης κοινωνικής ομάδας. Δεν αποκλείεται, δηλαδή, ένας πατέρας να εκπαιδεύσει τον γιο του να γράφει έτσι, υπογραμμίζουν οι συντάκτες της μελέτης που δημοσιεύθηκε στην επιστημονική PLOS One.

Βήματα προς την αποκρυπτογράφηση των Παπύρων του Κουμράν με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης έκαναν Ολλανδοί ερευνητές.

μπέτ Κουμράν. Πρόκειται για τα αρχαιότερα κείμενα της εβραϊκής Βίβλου και χρονολογούνται από τον 4ο αιώνα π.Χ. έως τον 2ο αιώνα μ.Χ. Μέχρι σήμερα παραμένει άγνωστο ποιοι και πόσοι τα έγραψαν, καθώς δεν υπάρχει καμία αναφορά στο πρόσωπό τους, ούτε βέβαια υπογραφές.

Ο δρ Πόποβιτς και οι συνεργάτες του, προκειμένου να λάβουν απαντήσεις για την ταυτότητα των γραφών, χρησιμοποίησαν την τελευταία λέξη της τεχνολογίας. Επέλεξαν να εφαρμόσουν την καινοτόμο μέθοδο γραφολογικής ανάλυσης στο Βιβλίο του Ησαΐα, που θεωρείται το σημαντικότερο από τα χειρόγραφα και έχει διατηρηθεί σε καλή κατάσταση. Ήταν, άλλωστε, μεταξύ των πρώτων παπύρων που βρέθηκαν. Χρονολογείται στο 125 π.Χ., έχει μήκος 7,3 μέτρων, πλάτος 26 εκατοστών και περιέχει 54 στήλες εβραϊκής γραφής. Ο Πόποβιτς εστίασε την προσοχή του σε ένα συγκεκριμένο σημείο του χειρογράφου. Ανάμεσα στις στήλες 27 και 28 υπάρχει ένα μικρό κενό στη γραφή και ξεκινάει μια

νέα σελίδα – είναι δηλαδή το σημείο όπου τα δύο φύλλα παπίρου έχουν συρραφεί. Αυτό το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό έκανε τους ερευνητές να αναρωτηθούν κατά πόσον ο πάπυρος είχε γραφεί από δύο διαφορετικά χέρια.

Ο αλγόριθμος

Για να λύσουν το μυστήριο, δημιουργήσαν έναν αλγόριθμο τον οποίο «εκπαίδευσαν» να διαφοροποιεί το κείμενο ή το μελάνι από το δέρμα του ζώου, τον πάπυρο πάνω στο οποίο είχε γραφεί. Για να το επιτύχουν, ο δρ Μαρούφ Ντάλι, μεταπτυχιακός φοιτητής της Έδρας Τεχνητής Νοημοσύνης του ολλανδικού πανεπιστημίου, κατασκεύασε ένα νευρωνικό δίκτυο, το οποίο εκπαιδεύτηκε να αναγνωρίζει την παραμικρή διακύμανση του γραφικού χαρακτήρα. Το δίκτυο κατέγραψε τα ιδιαίτερα ίχνη της μελάνης, ακόμα και όταν τα αρχαία γράμματα είχαν μετατραπεί σε ψηφιακές εικόνες. «Αυτό είναι πολύ σημαντικό διότι αυτά τα ίχνη συνδέονται άμεσα με την κίνηση των μυών του γραφέα και είναι διαφορετικά και ιδιαίτερα σε κάθε άνθρωπο», επισημαίνει ο Λαμπέρτ Σομέικερ, καθηγητής Επιστήμης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Τεχνητής Νοημοσύνης του Πανεπιστημίου του Κρόνινγκεν.

Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε το νευρωνικό δίκτυο κατέταξε τις 54 στήλες του Βιβλίου του Ησαΐα σε δύο ομάδες και εντόπισε τη μετάβαση από τη μία γραφή στην άλλη, περίπου στο μέσον του κειμένου. Μια δεύτερη γραφιστική ανάλυση, που έγινε με διαφορετικό τρόπο, κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα: δύο διαφορετικοί γραφείς είχαν γράψει το κείμενο, οι οποίοι, παρά την προσπάθεια και συνεργασία τους ώστε να είναι όμοιοι ο γραφικός τους χαρακτήρας, άφισαν αποτυπωμένα της προσωπικότητάς τους στο έργο τους.

Τώρα οι ερευνητές σκοπεύουν να εφαρμόσουν την ίδια μέθοδο και σε άλλα Χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας, ευελπιστώντας ότι θα καταφέρουν να διακρίνουν την προέλευση των διαφορετικών γραφών ή ακόμα και κάποιο είδος εκπαιδεύσεως στη γραφή. Ταυτόχρονα, ελπίζουν ότι οι αναλύσεις τους θα αποκαλύψουν περισσότερα για την ταυτότητα των δημιουργών των Χειρογράφων, συμβάλλοντας σημαντικά στην καλύτερη αποκρυπτογράφηση της πολιτισμικής εξέλιξης της εβραϊκής Βίβλου.

REUTERS, A.P.

Απειλούμενα είδη επιστρέφουν στην άγρια φύση

Την αναβίωση ζώων υπό εξαφάνιση έχει πετύχει η επιστημονική κοινότητα, χάρη σε προγράμματα «επανεισαγωγής». Είδη, όπως ο κόκκινος λύκος της Βόρειας Καρολίνας, ο ευρασιατικός κάστορας και το άλογο του Πρεβάλσκι, παρότι είχαν εξαφανισθεί και υπήρχαν μόνο σε ζωολογικούς κήπους και καταφύγια, επανήλθαν στο φυσικό τους περιβάλλον. Οι επιστήμονες αξιοποιούν τη μέθοδο της αναπαραγωγής σε ελεγχόμενες συνθήκες, προτού απελευθερώσουν τα ζώα στη φύση, βοηθώντας έτσι στην αποκατάσταση πληγέντων οικοσυστημάτων και στην ενίσχυση του πληθυσμού των απειλούμενων ειδών. Αποτελεί, όμως, περίπλοκη άσκηση ισορροπίας. «Η επανεισαγωγή ζώων που έχουν εξαφανισθεί στην άγρια φύση και ζουν μόνο σε ζωολογικούς κήπους απαιτεί χρόνια και πολλά χρήματα», είπε στο CNN η περιβαλλοντολόγος του Αυστραλιανού Εθνικού Πανεπιστημίου, Νατάσα Ρόμπινσον.

Το άλογο του Πρεβάλσκι ανήκει στα ζώα τα οποία, παρότι είχαν εξαφανισθεί και υπήρχαν μόνο σε ζωολογικούς κήπους και καταφύγια, επανήλθαν στο φυσικό τους περιβάλλον.

Πριν πραγματοποιηθεί η επανεισαγωγή ζώου, οι ειδικοί πρέπει να εκτιμήσουν τον βαθμό απειλής που αντιμετωπίζει στο νέο του φυσικό περιβάλλον, τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η εισαγωγή του στην τοπική περιβαλλοντική ισορροπία, αλλά και τον ρόλο που παίζει στο οικοσύστημα, λέει η Ρόμπινσον. Τοποθεσίες, από όπου κάποιο είδος εξαφανίσθηκε σχετικά πρόσφατα, έχουν καλύτερες πιθανότητες να φιλοξενήσουν τα είδη αυτά με επιτυχία ως αποτέλεσμα προγράμματος επανεισαγωγής. «Όσο λιγότερος χρόνος έχει περάσει, τόσο πιο πιθανό είναι το οικοσύστημα που φιλοξενούσε το ζώο αυτό να παραμένει σχετικά αμετάβλητο εννοώντας την απελευθέρωση άγριου ζώου σε αυτό», αναφέρει η Ρόμπινσον.

Η επανεισαγωγή άγριων ζώων μπορεί να έχει ευνοϊκές επιπτώσεις στο οικοσύστημα, αν και η ταχύτητα με την οποία οι αλλαγές αυτές θα καταγραφούν εξαρτάται από το είδος του ζώου και από το πόσο καταστροφή έχει υποστεί το τοπικό οικοσύστημα. Τα φυτοφάγα ζώα μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντική περιβαλλοντική

βελτίωση σχετικά γρήγορα. Αυτό διαπίστωσαν Αυστραλοί επιστήμονες που οργάνωσαν την επανεισαγωγή του σχεδόν εξαφανισμένου μικρού μαρσιποφόρου μπαντικού, που μοιάζει με ινδικό χοιρίδιο και ενδημεί στην Αυστραλία και στη Νέα Γουινέα. Το μικρό αυτό τρωκτικό σκάβει στο έδαφος και συλλέγει ξεράφυλλα για να κατασκευάσει την περίτεχνη υπόγεια φωλιά του. Η συνήθειά του αυτή βοηθάει στον καθαρισμό του εδάφους από εύφλεκτα υλικά, περιορίζοντας τον κίνδυνο πυρκαγιών. Την ίδια ώρα, η δραστηριότητα του μπαντικού ανανεώνει το έδαφος ανακατεύοντας το χώμα και εννοώντας την βλάστηση σπόρων.

Έρευνα του 2020 έδειξε ότι η επανεισαγωγή εξαφανισθέντων ζώων αποτελεί έναν από τους αποτελεσματικότερους τρόπους διάσωσης απειλούμενων ειδών. Χωρίς τέτοια προγράμματα, ειδικά όπως το άλογο του Πρεβάλσκι και το ορτύκι του Γκούλμνεν θα υπήρχαν σήμερα στην παρθένα φύση. Η μελέτη εκτιμά ότι, μεταξύ 1993 και 2020, περισσότερα από 48 είδη πτηνών και θηλαστικών σώθηκαν από βέβαιη εξαφάνιση και ότι ο ρυθμός απώλειας ειδών θα ήταν τρεις φορές μεγαλύτερος τη χρονική αυτή περίοδο, χωρίς τις παρεμβάσεις αυτές.

REUTERS

Σάλος για βίντεο με πυροβολισμούς ελεφάντων

Κατακραυγή έχει προκαλέσει η δημοσιοποίηση βίντεο που δείχνει τον Γουέιν Λαπέρ, επικεφαλής της αμερικανικής Εθνικής Ένωσης Οπλων (NRA), να πυροβολεί και να προσπαθεί να σκοτώσει έναν ελέφαντα κατά τη διάρκεια σαφάρι στην Μποτσουάνα, το 2013. Η σκηνή όπου ο Λαπέρ πυροβολεί τον ελέφαντα τρεις φορές από κοντινή απόσταση με ένα τουφέκι, ενώ είναι ακόμα ζωντανός έπειτα από προηγούμενο πυροβολισμό, καταγράφηκε για μια τηλεοπτική εκπομπή που είχε χρηματοδοτήσει η NRA στο παρελθόν, αλλά δεν προβλήθηκε ποτέ. Το βίντεο περιήλθε στην κατοχή του New Yorker και του The Trace, μια κερδοσκοπική ιστοτόπου, που χρηματοδοτήθηκε από την Everytown for Gun Safety. Η προαναφερθείσα ομάδα ιδρύθηκε από τον Μάικλ Μπλουμπεργκ, τον πρώην δήμαρχο της Νέας Υόρκης και έχει δωρίσει δεκάδες εκατ. δολάρια σε οργανώσεις υπέρ του περιορισμού της οπλοκατοχής. Αργότερα, στο βίντεο, η σύζυγος του Λαπέρ πυροβολεί άλλον ελέφαντα ανάμεσα στα μάτια και κόβει μέρος της ουράς του για να το κρατήσει ως ενθύμιο.

Το συγκεκριμένο είδος αφρικανικών ελεφάντων κηρύχθηκε απειλούμενο από τη Διεθνή Ένω-

ση για τη Διατήρηση της Φύσης μόλις τον περασμένο μήνα, ενώ πριν είχε χαρακτηριστεί «ευάλωτο». «Είναι αδιανόητο να βλέπεις τη βίαιη, αδέξια σφαγή αυτού του όμορφου πλάσματος», δήλωσε η Τάνια Σανέρμιτ, διεθνής νομικός, διευθύντρια και δικηγόρος του Κέντρου Βιολογικής Ποικιλομορφίας. «Κανένα ζώο δεν πρέπει να υποφέρει έτσι».

Ο Αντριου Αρουλάνταντιμ, διευθύνων σύμβουλος της NRA, επιβεβαίωσε την αυθεντικότητα του βίντεο. «Το κυνήγι επιτρέπεται πλήρως και διεξήχθη σύμφωνα με όλους τους κανονισμούς. Το βίντεο προσφέρει μια ελλιπή απεικόνιση και δεν εκκράζει τους τρόπους που αυτή η δραστηριότητα ωφελεί την τοπική κοινότητα και το περιβάλλον. Τέτοια σαφάρι γιορτάζονται στην Μποτσουάνα, τροφοδοτούν χωριά, συμβάλλουν στην οικονομία και στον πολιτισμό και αποτελούν μέρος της ιστορίας της». Η προβολή του βίντεο έρχεται λίγες εβδομάδες αφότου ο Λαπέρ, καταθέτοντας σε ομοσπονδιακό δικαστήριο πτώχευσης, αναγνώρισε ότι είχε ωθήσει κρυφά τη NRA σε χρεοκοπία, ούτως ώστε να αποτρέψει την προσπάθεια του γενικού εισαγγελέα της Νέας Υόρκης να κλείσει τον οργανισμό.

NVT

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-1,34%

Χ.Α.
0,77%

Dow Jones
-0,93%

Nasdaq
0,72%

Nikkei
2,07%

Dax
0,79%

FTSE 100
1,24%

ΗΠΑ
Αυξάνει
τους μισθούς
και τις παροχές
ο Τζο Μπάιντεν
Σελ. 9

Πετρέλαιο
2,54%

€//\$
0,31%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΣ

Αποταμίευσαν πάνω από 5,4 τρισ. δολάρια

Στα 5,4 τρισ. δολ. ανέρχεται η αποταμίευση που συγκέντρωσαν τα νοικοκυριά στις πλείστες χώρες από την αρχή της πανδημίας, όταν οι δαπάνες τους μειώθηκαν με την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας και εξαιτίας της ανησυχίας των καταναλωτών για τις θέσεις εργασίας. Σελ. 11

ΕΛΛΑΔΑ

Μειώνεται ο φόρος για τις επιχειρήσεις

Ο φορολογικός συντελεστής για τα επιχειρηματικά κέρδη στην Ελλάδα θα υποχωρήσει στο 22% το 2021. Ετσι θα διαμορφωθεί σε επίπεδα χαμηλότερα κατά 1,65 μονάδα σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσο όρο και κατά 0,81 μονάδα σε σχέση με τον μέσο συντελεστή φορολόγησης στον ΟΟΣΑ. Σελ. 8

ΜΕΙΩΣΗ ΕΝΟΙΚΙΩΝ

Αυξήθηκαν οι τιμές κατοικιών στην Ελλάδα

Ενισχυμένες κατά 3,7% εμφανίζονται οι ζητούμενες τιμές πώλησης κατοικιών πανελλαδικά και διαμορφώνονται στα 1.244 ευρώ/τ.μ. Η μέση τιμή ενοίκιασης σημείωσε πτώση κατά 0,8%, αγγίζοντας τα 6,8 ευρώ/τ.μ., σύμφωνα με στοιχεία του δικτύου ηλεκτρονικών αγγελιών Sprotogatos. Σελ. 12

Δόθηκαν έως τώρα 1,85 δις. για μισθούς

Το συνολικό ποσό απευθείας χορηγίας που έχει δοθεί στις επιχειρήσεις ξεπερνά τα 400 εκατ.

Πέραν των 1,85 δις. ευρώ έχει δαπανήσει το κράτος για μισθούς, αλλά και εφάπαξ χορηγίες, από το Μάρτιο του 2020 μέχρι και τον Απρίλιο του 2021. Το συνολικό ποσό απευθείας χορηγίας που έχει δοθεί στις επι-

χειρήσεις για κάλυψη ενοικίων και άλλων λειτουργικών εξόδων ξεπερνά τα 400 εκατ. ευρώ. Με το νέο «lockdown» δύο εβδομάδων που ανακοίνωσε η κυπριακή Κυβέρνηση και που θα διαρκέσει μέχρι και τις 9 Μαΐου 2021, ο

λογαριασμός αυτός ανέβηκε ακόμα περισσότερο, με την εφάπαξ χορηγία για εκείνες τις ημέρες του γενικού «lockdown» να ανεβάζει το λογαριασμό κατά 65 εκατομμύρια ευρώ. Πακέτα στήριξης της εργασίας

είναι δεδομένο πλέον ότι θα συνεχίσουν να υφίστανται, με στήριξη των μισθών τουλάχιστον και για το μήνα Μάιο (Υπουργείο Εργασίας), σε τομείς της οικονομίας που θα καθορίσει το κράτος. Οι οικονομολόγοι παγκο-

σμίες αλλά και οι θεσμοί είχαν υπογραμμίσει πως η οικονομική βοήθεια θα πρέπει να μην σταματήσει να δίνεται για αρκετό χρονικό διάστημα, ώστε ο «ασθενής» να μην αποσωληνωθεί απότομα». Σελ. 3

Αισιόδοξα μηνύματα για τον ελληνικό τουρισμό

Ιδιαίτερα θετική εικόνα για τις επιδόσεις του ελληνικού τουρισμού κατά τη φετινή σεζόν διαμορφώνουν οι τελευταίες εξελίξεις. Οι εννέα απευθείας πτήσεις από ΗΠΑ προς Ελλάδα φέτος είναι πρωτοφανής αριθμός στα τουριστικά χρονικά και πλέον εκτιμάται ότι ο στόχος για ανάκτηση άνω του 40% των μεγεθών του 2019 είναι εφικτός. Σελ. 7

Επί τόπου τεστ PCR και στα ξενοδοχεία

Σε τουρίστες - προσωπικό

Τη διεξαγωγή τεστ PCR ετοιμάζεται να προσφέρει αριθμός ξενοδοχείων στην Κύπρο σε ξένους τουρίστες. Σε κάποιες περιπτώσεις το τεστ θα γίνεται δωρεάν. Αυτή την στιγμή υπολογίζεται ότι γύρω στα 25 ξενοδοχεία σε Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο και ελεύθερη Αιμώκωστο προσφέρουν την συγκεκριμένη υπηρεσία. Η κίνηση αποτιμάται θετικά από φορείς του τουρισμού. Σελ. 5

Ανοδος τιμών διαμερισμάτων στη Λεμεσό

Αυξημένα και τα ενοίκια

Ανοδικά κινούνται οι τιμές των οικιστικών ακινήτων στη Λεμεσό, ενώ στασιμότητα παρατηρείται στις τιμές των αποθηκευτικών χώρων. Οι τιμές των παραθεριστικών διαμερισμάτων και κατοικιών κινούνται σε πολύ υψηλότερα από τα προ κρίσης επίπεδα. Αυξημένες παραμένουν και οι τιμές των ενοικίων πολυτελών διαμερισμάτων. Σελ. 4

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του HOLGER SCHMIEDING*

Η Ευρώπη εισέρχεται στη φάση της ταχείας ανάκαμψης

Η Ευρώπη είναι σε φάση ισχυρής ανάκαμψης από την ύφεση που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού, γεγονός που βασίζεται στην αναπτυξιακή νομισματική της πολιτική, στην απάντηση που έδωσε για τα δημοσιονομικά αλλά και στην ισχυρή παγκόσμια ζήτηση. Εάν και το τωρινό κύμα της πανδημίας υποχρέωσε τον Απρίλιο πολλές χώρες της Ευρωζώνης να επεκτείνουν ή να αυστηροποιήσουν τα μέτρα περιορισμού, ακόμη και οι επιχειρηματικοί κλάδοι που έχουν πληγεί σημαντικά επέστρεψαν σε μικρή ανάπτυξη στην Ευρωζώνη τον τρέχοντα μήνα. Ο δε κλάδος της μεταποίησης στην Ευρωζώνη συνεχίζει να ενισχύεται. Ισως διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα

σε κάποιους κλάδους μόνο εξαιτίας της έλλειψης βασικών εισαγωγών, καθώς η αύξηση της ζήτησης πιέζει την εφοδιαστική αλυσίδα. Ενδεικτικά, ο δείκτης PMI τον Απρίλιο βελτιώθηκε και διαμορφώθηκε στις 63,3 μονάδες έναντι 62,5 τον Μάρτιο. Καθώς ο δείκτης δραστηριότητας στον κλάδο των υπηρεσιών έφθασε σε υψηλό 8μηνου τον Απρίλιο και διαμορφώθηκε στις 50,3 μονάδες από 49,6 τον Μάρτιο, ο σύνθετος δείκτης PMI έφθασε σε υψηλό 9μηνου, φθάνοντας στις 53,7 μονάδες τον Απρίλιο έναντι 53,2 μονάδες τον Μάρτιο. Καθώς λοιπόν τον Μάιο θα αίρονται στην Ευρώπη τα μέτρα περιορισμού, αναμένουμε πως ο κλάδος των υπηρε-

Η Ευρωζώνη δείχνει ότι ακολουθεί την πορεία της Βρετανίας, η οποία μόλις έθεσε υπό έλεγχο την πανδημία, εμφάνισε υψηλό ρυθμό ανάπτυξης.

σιών θα έχει ακόμη μεγαλύτερη άνοδο στους επόμενους μήνες. Το γεγονός ότι οι προσδοκίες των επιχειρήσεων έφθασαν στο καλύτερο επίπεδο προμηνύει θετικά σημάδια. Την ίδια στιγμή,

η διάθεση των Ευρωπαίων καταναλωτών που βελτιώθηκε τον Απρίλιο, με την καταναλωτική εμπιστοσύνη να αυξάνεται στο -8,1 από -10,8 τον Μάρτιο, οδηγεί στο ίδιο συμπέρασμα. Η Ευρωζώνη δείχνει ότι ακολουθεί την πορεία της Βρετανίας, η οποία, από πολύ χαμηλά επίπεδα, ξεκίνησε να ανακάμπτει τον Μάρτιο αφού έθεσε σε έλεγχο την πανδημία και επιτάχυνε το εμβολιαστικό της πρόγραμμα. Αντανακλώντας την ισχυρή δυναμική ανάκαμψη εν μέσω μιας περιόδου σταδιακής άρσης των μέτρων περιορισμού, το PMI της Βρετανίας ξεπέρασε τις προσδοκίες τον Απρίλιο. Ενδεικτικά, ο σύνθετος δείκτης αυξήθηκε στις 60 μονάδες τον Απρίλιο (από

59 που ήταν οι αρχικές εκτιμήσεις) έναντι 56,4 τον Μάρτιο. Από τα στοιχεία για το PMI προκύπτει ότι η ζήτηση είναι ισχυρή: η αύξηση των νέων παραγγελιών στην Ευρωζώνη επιταχύνθηκε φθάνοντας στα υψηλότερα επίπεδα από τον περασμένο Σεπτέμβριο, γεγονός που προέκυψε από ένα δεύτερο συνεχόμενο ρεκόρ αύξησης των παραγγελιών για προϊόντα μεταποίησης, σύμφωνα με τη Markit. Επίσης, ενώ οι παραγγελίες στην Ευρωζώνη στον κλάδο των υπηρεσιών συνεχίζουν να κινούνται καθοδικά, κοντεύουν να σταθεροποιηθούν τον Απρίλιο.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Απόδοση δεκαετιών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,40%	0,00%
Γερμανία	-0,25%	0,00%
Γαλλία	0,11%	0,03%
Ιταλία	0,87%	0,12%
Ισπανία	0,41%	0,02%
Ιρλανδία	0,12%	0,02%
Ελλάδα	0,90%	0,02%
Ην. Βασίλειο	0,77%	0,04%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Σας ευχόμαστε
Καλό Πάσχα!
#μένουμεασφαλείς

www.pwc.com.cy

Το κράτος έδωσε 1,85 δισ. από τον Μάρτιο 2020

Το συνολικό ποσό απευθείας χορηγίας που έχει δοθεί στις επιχειρήσεις ξεπερνά τα 400 εκατ. - Σε εξέλιξη και άλλα σχέδια

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Από τον Μάρτιο του 2020 μέχρι και τον Απρίλιο του 2021 το κράτος έχει δαπανήσει για την πανδημία για μισθούς, αλλά και εφάπαξ χορηγίες συνολικά 1,85 δισεκατομμύρια ευρώ, με την ελπίδα -όπως τόνισε ο ίδιος ο Υπουργός Οικονομικών- η αναστολή εργασιών να είναι και η τελευταία, δεδομένης της επιτάχυνσης του προγράμματος εμβολιασμών, που πλέον αφορά αρκετές νεότερες ηλικίες. Με το νέο «lockdown» δύο εβδομάδων που ανακοίνωσε η κυπριακή Κυβέρνηση και που θα διαρκέσει μέχρι και τις 9 Μαΐου 2021, ο λογαριασμός αυτός ανέβηκε ακόμα περισσότερο, με την εφάπαξ χορηγία για εκείνες τις ημέρες του γενικού «lockdown» να ανεβάζει το λογαριασμό κατά 65 εκατομμύρια ευρώ. Λόγω της συνεχιζόμενης κατάστασης με την πανδημία, το Υπουργικό Συμβούλιο είχε εγκρίνει στα τέλη Μαρτίου 2021 συμπληρωματικό προϋπολογισμό της τάξης των 250 εκατ. ευρώ που θα κάλυπτε τα σχέδια στήριξης των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των ανέργων μέχρι τον Μάιο του 2021 και που θα ανέρχονταν στα 140 εκατ. ευρώ.

Όπως είχε επισημάνει σε προηγούμενη ενημέρωσή του το Υπουργείο Οικονομικών, μέσα σε ένα χρόνο οι δαπάνες για τη στήριξη των εργαζομένων μέσω των ειδικών σχεδίων που υλοποιεί το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ανήλθαν στα 630 εκατ. ευρώ, ενώ έχουν δοθεί και συνολικά πέντε πακέτα εφάπαξ κρατικής στήριξης. Σύμφωνα με σχετική ομιλία του υπουργού Οικονομικών, Κωνσταν-

Οι οικονομολόγοι παγκοσμίως αλλά και οι θεσμοί είχαν υπογραμμίσει πως η βοήθεια θα έπρεπε να μην σταματήσει να δίνεται για αρκετό χρονικό διάστημα ώστε ο «ασθενής να μην αποσωληνωθεί απότομα».

Όσα χρήματα και να δώσει όποια κυβέρνηση ανά τον κόσμο, αν δεν εμβολιαστούν οι πολίτες της, η οικονομία θα βρίσκεται για αρκετά ακόμα στην «εντατική».

τίνου Πετρίδη, στις αρχές Ιουλίου του 2020 δόθηκε η πρώτη εφάπαξ κρατική στήριξη ύψους 100 εκατ. σε 30.000 επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους για κάλυψη των λειτουργικών τους εξόδων, όπως ενοίκια και δόσεις για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.

Τον Νοέμβριο του 2020 δόθηκε το δεύτερο εφάπαξ πακέτο, λόγω των στοχευμένων περιοριστικών μέτρων σε Λεμεσό και Πάφο, ενώ τον Φεβρουάριο του 2021 εξαγγέλθηκε το τρίτο εφάπαξ σχέδιο ύψους 200 εκατ. για όλες τις επιχειρήσεις και τους αυτοτελώς ερ-

γαζομένους που είχαν πληγεί από την πανδημία, λόγω του δεύτερου γενικότερου «lockdown». Το τέταρτο πακέτο αφορούσε εφάπαξ χορηγία ύψους περίπου 30 - 40 εκατ. ευρώ, ενώ το πέμπτο πακέτο που ανακοινώθηκε την Μεγάλη Τετάρτη, αφορά επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους, που με βάση τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους για την περίοδο 26/04/2021 μέχρι 9/05/2021. Το συνολικό ύψος απευθείας χορηγίας που έχει δοθεί στις επιχειρήσεις για κάλυψη ενοικίων και οποιονδήποτε άλλων

λειτουργικών εξόδων ανέρχεται πάνω από 400 εκατ. ευρώ. Πακέτα στήριξης της εργασίας είναι δεδομένο πλέον ότι θα συνεχίσουν να υφίστανται, με στήριξη των μισθών τουλάχιστον και για το μήνα Μάιο (Υπουργείου Εργασίας), σε τομείς της οικονομίας που θα καθορίσει το κράτος.

Διευρύνονται οι τομείς

Στην 4η εφάπαξ χορηγία περιλαμβάνονται πλέον και αυτοεργοδοτούμενοι και νομικά πρόσωπα, οδηγοί ταξί και φωτογράφοι. Όλες οι επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2021 στο σχέδιο των οικονομικών δραστηριοτήτων συνδεόμενων με την τουριστική βιομηχανία ή οικονομικών δραστηριοτήτων οι οποίες επηρεάζονται άμεσα από τον τουρισμό θα λάβουν επίσης την εφάπαξ χορηγία Μαρτίου και Απριλίου.

Παράλληλα με την καταβολή των επιπρόσθετων εφάπαξ χορηγιών, συνεχίζεται και η υλοποίηση και όλων των υπόλοιπων ειδικών σχεδίων που αφορούν τη στήριξη των εργαζομένων, περιλαμβανομένου και νέου ειδικού σχεδίου για ειδικό επίδομα απουσίας από την εργασία για φροντίδα παιδιών, που αφορά σε εργαζομένους οι οποίοι πρέπει εξ ανάγκης να απουσιάσουν από την εργασία τους λόγω της αναστολής λειτουργίας βρεφονηπιακών σταθμών και κέντρων προστασίας και απασχόλησης παιδιών. Από αυτό το ειδικό σχέδιο μπορούν να λάβουν στήριξη για τους επηρεαζόμενους εργοδοτούμενους τους οι εργοδότες που δεν καλύπτονται από οποιοδήποτε από τα υπόλοιπα ειδικά σχέδια.

Σημασία τα εμβόλια

Η οικονομία της Κύπρου χρειάζεται, όπως κάθε οικονομία εξάλλου, βελτιώσεις. Οι οικονομολόγοι παγκοσμίως αλλά και οι θεσμοί είχαν υπογραμμίσει πως η οικονομική βοήθεια θα πρέπει να μην σταματήσει να δίνεται για αρκετό χρονικό διάστημα, ώστε ο «ασθενής να μην αποσωληνωθεί απότομα». Το ίδιο έχουν επισημάνει και οι Οίκοι Αξιολόγησης, αλλά το ίδιο είχε επισημάνει και προσφάτως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σε σχετικές εκθέσεις για την Κύπρο. Η πανδημία επηρεάζει πρωτίστως την υγεία, εκείνο όμως που επηρεάζει την οικονομία είναι η αβεβαιότητα και η αβεβαιότητα συνδέεται άμεσα με την εξέλιξη του εμβολιαστικού προγράμματος εντός της χώρας. Η εξέλιξη του εμβολιαστικού προγράμματος στην Κύπρο δεν κινείται με τους ρυθμούς που αρχικώς είχαν εξαγγελθεί πως θα προχωρήσει, με ευθύνες να πέφτουν στις εταιρείες των εμβολίων, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και εντός Κύπρου για την μη επαρκή ενημέρωση αναφορικά με τα θετικά τους, επικεντρώνοντας μόνο στα αρνητικά. Όσα χρήματα και να δώσει όποια κυβέρνηση ανά τον κόσμο, αν δεν εμβολιαστούν οι πολίτες της, η οικονομία θα βρίσκεται για μεγάλο ακόμα χρονικό διάστημα στην «εντατική». Οι επιχειρήσεις θέλουν πλάνο σταθερό και τούτο θα έρθει μόνο με μία παράμετρο που μπαίνει στον παρονομαστή στις εξισώσεις, που είναι ο όρος «εμβόλιο». Με τα εμβόλια μειώνονται οι νοσηλείες στις κλίνες των νοσοκομείων, άρα απομακρύνεται και ο όρος «lockdown» από όλα τα κράτη, διότι μην ξεχνάμε πως τα «lockdown» μπαίνουν για να αποφορτιστούν τα νοσοκομεία από ασθενείς που χρειάζονται νοσηλεία.

ΖΗΣΕ ΞΑΝΑ

Αυτό το καλοκαίρι αφεθείτε σε στιγμές που θα μαγέψουν τις αισθήσεις σας. Από τον Ιούλιο του 2021 επιβιβαστείτε στην κρουαζιέρα μας «Μυθικό Αρχιπέλαγος», με αναχώρηση από Λεμεσό και εξερευνήστε την Ελλάδα και τα Ελληνικά νησιά.

Ένα ταξίδι ανακάλυψης με all-inclusive τιμή από 699€ ανά άτομο και τα παιδιά ταξιδεύουν ΔΩΡΕΑΝ*

Ακολουθήστε μας σε μία κρουαζιέρα 7 διανυκτερεύσεων και δημιουργήστε αναμνήσεις που θα διηγείστε για καιρό.

Άγιος Νικόλαος / Αθήνα / Θεσσαλονίκη / Μύκονος / Σαντορίνη / Ρόδος

ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ

-
ΓΕΥΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ
-
ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ ΠΟΤΑ
-
ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
-
ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΕΝ ΠΛΩ
-
ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΔΟΡΗΜΑΤΑ
-
CELESTYAL PROMISE

ΤΑΞΙΔΕΨΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ ΞΕΝΟΙΑΣΤΑ

Η ευέλικτη πολιτική κρατήσεων μας σας προσφέρει:

- 1** Ειδικά υγειονομικά πρωτόκολλα COVID-19.
- 2** Ευελιξία αλλαγής ή ακύρωσης της κράτησής σας.**
- 3** Την ευκαιρία να ανακαλύψετε Ξανά τον εαυτό σας!

Για πληροφορίες και κρατήσεις καλέστε στο **22413500**, επισκεφθείτε το site μας celestyal.com ή επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα.

Member of the **LOUIS GROUP**

*Τιμή ανά άτομο σε εσωτερική καμπίνα (κατηγορίας ΙΑ). Η προσφορά ισχύει έως 12/5/2021. Η προσφορά "Τα Παιδιά Ταξιδεύουν Δωρεάν" σημαίνει δωρεάν κρουαζιέρα (χρεώνονται μόνο φόροι και λιμενικά τέλη) για τον 3ο και τον 4ο επιβάτη που η ηλικία τους την ημερομηνία αναχώρησης είναι 11 ετών και κάτω, με κράτηση στην ίδια καμπίνα με τους δύο πρώτους επιβάτες. ** Ευελιξία αλλαγής της κράτησής σας έως 30 ημέρες πριν από την ημερομηνία αναχώρησης. Το τηλεφωνικό μας κέντρο θα παραμείνει κλειστό από Μ. Σάββατο έως Δευτέρα του Πάσχα.

Ανοδικά οι τιμές των οικιστικών ακινήτων

Στη Λεμεσό οι τιμές κινούνται υψηλότερα σε αντίθεση με τα υπόλοιπα για τα οποία καταγράφεται στασιμότητα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Δύο όψεις παρουσιάζουν οι τιμές πώλησης και ενοικίασης ακινήτων στη Λεμεσό, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν έχουν καταφέρει να φτάσουν στα προ κρίσης επίπεδα, με εξαίρεση τις τιμές ενοικίασης διαμερισμάτων. Το συμπέρασμα προκύπτει από ανάλυση του νέου Δείκτη τιμών πώλησης και ενοικίασης ακινήτων «Wire Index» που έχει δημιουργήσει η εταιρεία σε θέματα διαχείρισης ακινήτων, WIREFS. Ο Δείκτης αναλύει την πορεία των τιμών αγοράς και ενοικίασης των βασικών τύπων ακινήτων, ανά τρίμηνο από το 2009 και έπειτα.

Όσον αφορά τις τιμές πώλησης ακινήτων στη Λεμεσό, προκύπτει πως για καμία κατηγορία ακινήτων

Σύμφωνα με τον Δείκτη WIRE Index, οι τιμές των διαμερισμάτων κινούνται σε πολύ υψηλότερα από τα προ κρίσης επίπεδα.

Για την επαρχία Λεμεσού, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι τιμές πώλησης παραθεριστικών διαμερισμάτων και σπιτιών.

Τιμές πώλησης και ενοικίασης ακινήτων για την επαρχία Λεμεσού

Δείκτης Τιμών Πώλησης	Τέταρτο τρίμηνο 2009	Πρώτο τρίμηνο 2017	Πρώτο τρίμηνο 2021	Ποσοστιαία αλλαγή 2017/2021
	Διαμερίσματα	100	63.62	
Κατοικίες	100	65.30	86.58	32.5%
Εμπορικά	100	65.90	69.94	6.1%
Αποθήκες	100	63.16	58.75	-7%
Γραφειακοί χώροι	100	69.61	78.68	13%
Παραθεριστικά διαμερίσματα	100 (2016)	111.27	135.16	21.5%
Παραθεριστικές κατοικίες	100 (2016)	105.73	116.87	10.5%
Δείκτης Τιμών Ενοικίασης				
Διαμερίσματα	100	80.68	139.41	72.8%
Κατοικίες	100	61.64	91.63	48.6%
Εμπορικά	100	52.20	58.85	12.7%
Αποθήκες	100	49.92	49.35	-1.1%
Γραφειακοί χώροι	100	56.07	64.01	14.2%
Παραθεριστικά διαμερίσματα	100 (2016)	115.06	183.89	59.8%
Παραθεριστικές κατοικίες	100 (2016)	115.86	139.79	20.6%

ΠΗΓΗ: ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗΣ WIRE, WIRE FS

οι τιμές δεν έχουν επανέλθει σε επίπεδα προ κρίσης και συγκεκριμένα του 2009. Παρόλο που από το 2016 και μετά οι τιμές πώλησης στη Λεμεσό κινούνται ανοδικά, εντούτοις, βρίσκονται ακόμα σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Ειδικά το 2020, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας και εν μέρει της κατάργησης του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος, η ανοδική πορεία των τιμών διακόπηκε απότομα.

Η μεγαλύτερη ανάκαμψη σε σχέση με τις τιμές πώλησης, αφορά στα σπίτια με τον σχετικό δείκτη να φθάνει το 86,58 το πρώτο τρίμηνο του 2021 (βάση 100 το 4ο τρίμηνο του 2009). Στην αντίπερα όχθη, οι τιμές πώλησης αποθηκευτικών χώρων παρέμειναν σε αρκετά χαμηλά επίπεδα συγκριτικά. Συγκεκριμένα, ο σχετικός Δείκτης ήταν στο 58,75 το πρώτο τρίμηνο του 2021. «Ενδεχομένως τα επόμενα χρόνια να δούμε μια αυξητική πορεία των τιμών για αποθηκευτικούς χώρους αφού έχει αρχίσει να εμφανίζεται αυξημένη ζήτηση λόγω των ανόδου του ηλεκτρονικού εμπορίου και ανάγκης για σχετικούς αποθηκευτικούς χώρους», εξηγεί ο Ανδρέας Αναστασιάδης, εκ των Διευθυντών της WIREFS. Πάντως, από το 2016 και μετά όταν και ξεκίνησε η ανάκαμψη των τιμών, σε σχετικά στάσιμο επίπεδο παραμένουν και οι τιμές πώλησης εμπορικών ακινήτων. Ο Δείκτης ήταν στο 63,36 στο τέλος του 2016 και το πρώτο τρίμηνο του 2020 ανέλαθε σε 69,94.

Για την επαρχία Λεμεσού, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι τιμές πώλησης παραθεριστικών διαμερισμάτων και σπιτιών. Μια καταγραφή η οποία ξεκίνησε με περίοδο αναφοράς το δεύτερο τρίμηνο του 2016. Στο τέλος του συ-

κεκλιμένου έτους, ο Δείκτης είχε ανέλθει σε 108,18 ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2021 έκλεισε στο 135,16. Μεγαλύτερη σταθερότητα καταγράφεται για τις τιμές των παραθεριστικών σπιτιών στη Λεμεσό, των οποίων ο Δείκτης από 104 στο τέλος του 2016, ανέλθει σε 116,87 στις αρχές του 2021. «Ειδικά για τα παραθεριστικά/παραθαλάσσια ακίνητα, θα έχει μεγάλο ενδιαφέρον να δούμε πως θα αντιδράσουν οι τιμές αλλά και η αγορά γενικότερα στην κατάργηση του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος, το οποίο συνδέονταν σε μεγάλο βαθμό με τα συγκεκριμένα ακίνητα», εξηγεί ο Α. Αναστασιάδης. Προσθέτει δε, πως παρά τη μείωση της ζήτησης για ακίνητα αξίας άνω του 1,5

εκατ. ευρώ η οποία παρουσιάστηκε το 2020, εντούτοις φαίνεται πως η συγκεκριμένη αγορά δεν έχει αποτηνεί εντελώς, ενώ και οι επαγγελματίες του τομέα ανάπτυξης γης κάνουν τις ανάλογες προσαρμογές.

Εκτόξευση διαμερισμάτων

Σε σχέση με τις τιμές ενοικίασης ακινήτων, παρατηρούνται δύο αξιοσημείωτες ανοδικές τάσεις. Η μία αφορά στις τιμές ενοικίασης διαμερισμάτων οι οποίες όχι απλά έφτασαν στα επίπεδα του 2009 από τις αρχές του 2018, αλλά συνέχισαν την ανοδική τους πορεία με αποτέλεσμα το πρώτο τρίμηνο του 2021 ο σχετικός δείκτης να βρεθεί στο 139,41. Μάλιστα, στο

τέλος του 2019 είχε φτάσει το 146,47 προτού μειωθεί ελαφρά, προφανώς λόγω πανδημίας. Η άλλη ανοδική τάση, αφορά στις τιμές των παραθεριστικών διαμερισμάτων οι οποίες από το 2016 που ξεκίνησε η σχετική μέτρηση, μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2021 αυξήθηκαν κατά σχεδόν 84% με τον σχετικό Δείκτη να φθάνει στο τέλος του πρώτου τριμήνου του τρέχοντος έτους το 183,89. Προ πανδημίας, ο Δείκτης είχε φθάσει μέχρι και 205,81. «Η συνεχής και μεγάλη αύξηση των τιμών ενοικίασης παραθεριστικών διαμερισμάτων, τα οποία κατά την πλειοψηφία τους είναι πολυτελείας, καταδεικνύει πως υπάρχει ζήτηση για ενοικίαση τέτοιου είδους μονάδων και αυτή

η τάση δεν συνδέεται με τα όποια επενδυτικά κίνητρα μεταγκατάστασης», εξηγεί ο Α. Αναστασιάδης. «Κατά πάσα πιθανότητα συνδέεται περισσότερο με την κάθοδο στην Κύπρο υψηλόβαθμων στελεχών ομίλων με διεθνείς δραστηριότητες, η οποία τα τελευταία χρόνια γίνεται όλο και πιο έντονη. Η Λεμεσός αποτελεί τη βάση εταιρειών ναυτιλίας, παροχής χρηματοοικονομικών και επενδυτικών υπηρεσιών και εσχάτως προσελκύει και σημαντικό αριθμό εταιρειών τεχνολογίας. Εκτιμούμε πως αυτή η τάση θα συνεχιστεί εφόσον βλέπουμε συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον από ξένες εταιρείες για να μεταφέρουν εργασίες και ταυτόχρονα προσωπικό, στην Κύπρο

και ειδικά στη Λεμεσό. Αυτό είναι κάτι που οι επιχειρηματίες Ανάπτυξης Γης θα πρέπει να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη όταν καταστρώνουν τα επιχειρηματικά τους πλάνα», συμπληρώνει ο κ. Αναστασιάδης.

Στην αντίπερα όχθη, πάντως, οι τιμές των αποθηκευτικών χώρων δεν ανέκαμψαν ούτε κατά το ήμισυ μέσα σε μία δωδεκαετία αφού ο σχετικός Δείκτης το πρώτο τρίμηνο του 2021 παρέμεινε στο 49,35. «Και σ' αυτήν την περίπτωση ισχύει το ίδιο που αναφέρθηκε και για τις τιμές πώλησης αποθηκών, ότι δηλαδή τα επόμενα χρόνια ενδεχομένως να υπάρξει αύξηση της ζήτησης λόγω των ανόδου του ηλεκτρονικού εμπορίου και άρα αύξηση τιμών», καταλήγει.

Οι τιμές δείχνουν αντοχές

Αξίζει να σημειωθεί πως ο Δείκτης Τιμών Κατοικιών της Κεντρικής Τράπεζας, σε τριμηνιαία βάση σημείωσε κατά το τρίτο τρίμηνο του 2020, για πρώτη φορά από το πρώτο τρίμηνο του 2016, τριμηνιαίες μειώσεις σε τέσσερις επαρχίες ταυτόχρονα. Αντίθετα στη Λεμεσό σημειώθηκε οριακή αύξηση της τάξης του 0,2%.

Όσον αφορά την ετήσια μεταβολή, στη Λεμεσό καταγράφηκε ετήσια αύξηση 1,9%. Όσον αφορά τις τιμές οικιών, πιο συγκεκριμένα, αυτές σημείωσαν μικρή αύξηση 0,4% μόνο στην επαρχία Λεμεσού. Σε ετήσια βάση, σημειώθηκε αύξηση στις τιμές οικιών της τάξης του 0,8% στη Λεμεσό. Τα διαμερίσματα

στη Λεμεσό κατέγραψαν τριμηνιαία μείωση της τάξης του 0,6% για πρώτη φορά μετά από τέσσερα χρόνια συνεχόμενων αυξήσεων. Σε μία πιο γενική απεικόνιση, ο Δείκτης Τιμών Κατοικιών που ανακοινώνει η Στατιστική Υπηρεσία, για το τέταρτο τρίμηνο του 2020, υπολογίζεται στις 109,10 μονάδες. Συγκρινόμενα με το τρίτο τρίμηνο του 2020 ο Δείκτης αυξήθηκε κατά 4,7% και σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 αυξήθηκε κατά 2,4%. Αξίζει να σημειωθεί πως ως βάση (100) για τον συγκεκριμένο Δείκτη, λογίζεται το 2015. Ο Δείκτης είχε φτάσει στο υψηλότερο του σημείο το δεύτερο τρίμηνο του 2019 όταν ανέβηκε στο 112,73.

Προειδοποιήσεις ΚΤΚ για κινδύνους από συναλλαγές με κρυπτονομίσματα

Με αφορμή ερωτήματα που έχουν υποβληθεί στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) σε σχέση με συναλλαγές σε κρυπτονομίσματα/εικονικά νομίσματα, η ΚΤΚ προειδοποιεί εκ νέου για τους πολλούς κινδύνους που ενέχονται σε τέτοιες πράξεις και καλεί το κοινό να λάβει υπόψη τον υψηλό βαθμό επικινδυνότητας. Σε ανακοίνωσή της, η Κεντρική Τράπεζα υποδεικνύει τη σχετική προειδοποίηση που εξέδωσαν οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές - ΕΕΑ (δηλαδή, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων, από κοινού οι «ΕΕΑ») τον Μάρτιο 2021, σύμφωνα με την οποία ορισμένα από τα κρυπτονομίσματα, που συμ-

Ορισμένα από τα κρυπτονομίσματα είναι εξαιρετικά επικίνδυνα και κερδοσκοπικά.

περιλαμβάνουν τα κρυπτονομίσματα/εικονικά νομίσματα, είναι εξαιρετικά επικίνδυνα και κερδοσκοπικά.

Υπενθυμίζεται επίσης η κοινή προειδοποίηση των ΕΕΑ του Φεβρουαρίου 2018 ειδικά για τα κρυπτονομίσματα/εικονικά νομίσματα και τους υψηλούς κινδύνους που προκύπτουν από την αγορά ή/και κατοχή αυτών των μέσων, συμπεριλαμβανομένων της πιθανότητας απώλειας χρημάτων.

Οι αγοραστές κρυπτονομισμάτων εκτίθενται σε πολλαπλούς κινδύνους.

«Τα κρυπτονομίσματα/εικονικά νομίσματα αποτελούν μια ψηφιακή αναπαράσταση αξίας που δεν εκδίδεται από κεντρική τράπεζα

ή δημόσια Αρχή ούτε έχει την εγγυησή τους, δεν συνδέεται κατ' ανάγκη με νομίμως κυκλοφορούν νόμισμα και δεν διαθέτει το νομικό

καθεστώς νομίσματος ή χρήματος. Είναι πολύ σημαντική η επισήμανση των ΕΕΑ ότι, λόγω απουσίας σχετικού κανονιστικού πλαισίου στην ΕΕ, οι καταναλωτές που αγοράζουν ή/και κατέχουν κρυπτονομίσματα δεν επωφελούνται από τις εγγυήσεις και τις διασφαλίσεις που συνδέονται με ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες», αναφέρει.

Προσθέτει ότι, επιπλέον, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση των ΕΕΑ του Φεβρουαρίου 2018, οι αγοραστές κρυπτονομισμάτων εκτίθενται σε πολλαπλούς κινδύνους όπως: υπερβολικές διακυμάνσεις στις τιμές, απουσία νομικής προστασίας λόγω έλλειψης νομοθεσίας, έλλειψη επιλογών εξόδου από τέτοιες συναλλαγές, έλλειψη διαφάνειας ως προς τις

προσφερόμενες τιμές, λειτουργικά προβλήματα που παρατηρήθηκαν σε κάποιες πλατφόρμες ανταλλαγής κρυπτονομισμάτων/εικονικών νομισμάτων, ελλιπής ενημέρωση προς καταναλωτές που επιθυμούν να αγοράσουν κρυπτονομίσματα. Σημειώνεται τέλος ότι τον Σεπτέμβριο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπόβαλε νομοθετική πρόταση Κανονισμού σχετικά με τις αγορές κρυπτονομισμάτων.

Η πρόταση εξακολουθεί να υποκειται στο αποτέλεσμα της συννομοθεσιακής διαδικασίας και, ως εκ τούτου, οι καταναλωτές δεν επωφελούνται από τον παρόντος από κάποια από τις διασφαλίσεις που προβλέπονται στην εν λόγω πρόταση, διότι αυτή δεν έχει ακόμη θεσπιστεί σε νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επί τόπου και δωρεάν τεστ σε ξενοδοχεία

Γύρω στις 25 μονάδες παρέχουν διευκολύνσεις στη διενέργεια τεστ σε τουρίστες και προσωπικό

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Διευκολύνσεις για την διεξαγωγή τεστ PCR ετοιμάζεται να προσφέρει αριθμός ξενοδοχείων στην Κύπρο σε ξένους τουρίστες, οι οποίοι για να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, θα πρέπει να προσκομίσουν αρνητικό αποτέλεσμα μοριακής εξέτασης. Σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα το ξενοδοχείο θα απορροφή πλήρως το κόστος του τεστ, το οποίο κυμαίνεται από 35-60 ευρώ, αξιοποιώντας συμφωνίες με ιδιωτικά χημεία, αλλά και κατόπιν σχετικής διαπραγμάτευσης με διοργανωτές ταξιδιών. Στις πλείστες περιπτώσεις η ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για την σχετική παρεχόμενη υπηρεσία γίνεται μέσω του διοργανωτή ταξιδιών και όχι μέσω της σελίδας του ξενοδοχείου. Η διευθέτηση εστιάζει σε τουρίστες από Ρωσία, Ουκρανία, Μεγάλη Βρετανία, Σουηδία αλλά και όσες χώρες θα χρειάζονται αρνητικό PCR για να επιστρέψουν στη χώρα τους. Κάθε μονάδα κάνει την δική της διευθέτηση και σε συντονισμό με τους tour operators.

Αυτή την στιγμή υπολογίζεται ότι γύρω στα 25 ξενοδοχεία σε Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο και ελεύθερη Αμμόχωστο προσφέρουν την συγκεκριμένη υπηρεσία. Αναμένεται ότι ο αριθμός θα αυξηθεί το επόμενο διάστημα, με ξενοδοχεία να παρέχουν διευκολύνσεις για μοριακή εξέταση και τεστ αντιγόνου σε επισκέπτες και στο προσωπικό τους και για σκοπούς διακίνησης εντός Κύπρου, μετά και την τελευταία απόφαση για διακίνηση σε εστιατόρια και καταστήματα μόνο με επίδειξη τεστ ή εμβολιασμού. Υπάρχει ωστόσο και η εκτίμηση ότι πρόκειται για πρω-

τοβουλία, η οποία δεν αναμένεται να αποκτήσει μεγάλη μαζικότητα στις τάξεις των ξενοδόχων.

Οι προϋποθέσεις

Η εφαρμογή της υπηρεσίας γίνεται με κάποιους περιορισμούς με τις διευκολύνσεις για τη διενέργεια PCR τεστ να συνδέονται συνήθως και με τον τύπο δωματίου για το οποίο γίνεται κράτηση αλλά

Συγκεκριμένη αλυσίδα ανακοίνωσε ότι θα επιχορηγήσει το κόστος της μοριακής εξέτασης για τους τουρίστες από Ρωσία, Ουκρανία, Μεγάλη Βρετανία, Σουηδία και όλες τις αγορές που θα χρειάζονται το αρνητικό PCR για να επιστρέψουν στη χώρα τους.

και την διάρκεια των διανυκτερεύσεων. Για παράδειγμα, η Louis Hotels έχει ανακοινώσει επίσημα ότι το τεστ θα είναι δωρεάν για όσους τουρίστες διαμείνουν στις ξενοδοχειακές της μονάδες για περίοδο επτά ή περισσότερων διανυκτερεύσεων. Για κρατήσεις μικρότερης διάρκειας, τότε το PCR τεστ δεν θα είναι δωρεάν αλλά θα προσφέρεται σε πολύ χαμηλή τιμή. Η διενέργεια της εξέτασης θα γίνεται σε ειδικό χώρο μέσα στο ξενοδοχείο, ενώ σε χώρο του ξενοδοχείου θα διενεργούνται και τα rapid τεστ για το προσωπικό του

ξενοδοχείου. Ανάλογες διευθετήσεις ισχύουν σε αριθμό άλλων ξενοδοχείων κυρίως τεσσάρων και πέντε αστέρων

Θετικά σχόλια

Θετικά αποτιμάται η ενέργεια αυτή μερίδας ξενοδόχων, από φορείς του τουρισμού, οι οποίοι αναφέρουν ότι παρά την δύσκολη οικονομική κατάσταση τα ξενοδοχεία προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα βοηθητικό πλαίσιο παρέχοντας όσο το δυνατό περισσότερη αξιοπιστία στον κυπριακό ξενοδοχειακό τομέα αλλά και στην Κύπρο ως προορισμό και παράλληλα, διευκολύνουν τους τουριστικούς εταίρους. Εκ μέρους του συνδέσμου Τουριστικών Πρακτόρων, ο επίτιμος πρόεδρος του Βικτωρ Μαντοβάνη σχολιάζει πως «ό,τι κάνουμε το οποίο ενισχύει την εμπιστοσύνη των ξένων συνεργατών μας, είναι προς την σωστή κατεύθυνση». Την ίδια ώρα, ωστόσο, υποδεικνύει ότι χρειάζεται συγκεκριμένο πλάνο και σταθερότητα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ώστε να επωφεληθεί ο τουρισμός και φέρνει ως παράδειγμα το τελευταίο lockdown, το οποίο, όπως εξήγησε, σωστά εφαρμόστηκε, όμως σε λάθος χρονική στιγμή. Αυτή την στιγμή, οι ταξιδιωτικοί πράκτορες δέχονται παράπονα από τουρίστες οι οποίοι βρίσκονται στην Κύπρο αφού δεν πρόλαβαν να ακυρώσουν στο αεροπλάνο και ήρθαν στην απόφαση για lockdown, οι οποίοι στην ουσία πλήρωσαν, μπήκαν στο αεροπλάνο και ήρθαν στην Κύπρο, χωρίς να μπορούν να επισκεφτούν τις παραλίες, τα στατήρια ή έστω ένα κατάστημα με σουβενίρ. Κάτι τέτοιες αποφάσεις κοστίζουν στην αξιοπιστία μας, επισημαίνει ο κ. Μαντοβάνη.

Πρόκειται για κίνηση η οποία αποτιμάται μεν θετικά από φορείς του τουρισμού, ωστόσο, εκτιμάται ότι θα καταφέρει να ενισχύσει σημαντικά τις τουριστικές κρατήσεις.

Συγκρατημένη αισιοδοξία

Υπάρχουν φυσικά και αυτοί που πρόλαβαν και ακύρωσαν τα εισιτήρια και τις κρατήσεις τους, μετά την ανακοίνωση της κυβέρνησης την περασμένη Παρασκευή, ενώ είναι λογικό επόμενο ότι αυτές τις μέρες δεν γίνονται άλλες κρατήσεις. Κατά συνέπεια αυτή η περίοδος τουλάχιστον των δύο εβδομάδων της καραντίνας, θεωρείται τουριστικά νεκρή. Ωστόσο, θεωρείται ότι η ανακοίνωση του Υφυπουργείου Τουρισμού για άνοιγμα της Κύπρου σε εμβολιασμένους τουρίστες όλων των αγορών, θα ανατρέψει θετικά το κλίμα υπέρ

της Κύπρου και θα μετουσιωθεί σε αύξηση των κρατήσεων το επόμενο διάστημα. Παρά τις οποίες θετικές πρωτοβουλίες προέρχονται σε κυβερνητικό ή ιδιωτικό επίπεδο, το μεγαλύτερο στοίχημα παραμένει η επιδημιολογική εικόνα της Κύπρου. Αν δεν μειωθούν τα κρούσματα και ο δείκτης θετικότητας, τότε η Κύπρος θα παραμείνει εκτός παιχνιδιού φέρεται ότι η ανακοίνωση του Υφυπουργείου Τουρισμού για άνοιγμα της Κύπρου σε εμβολιασμένους τουρίστες όλων των αγορών, θα ανατρέψει θετικά το κλίμα υπέρ

η Κύπρος να αλλάξει κατηγορία. Εκ μέρους του ΠΑΣΥΣΕ, ο γεν. διευθυντής Φιλόκυπρος Ρουσουβίδης δήλωσε στην «Κ» ότι το lockdown σε συνδυασμό με την αύξηση της ταχύτητας εμβολιασμού και την πρόσφατη ανακοίνωση του Υφυπουργείου Τουρισμού, δίνουν την δυνατότητα να υπάρχει συγκρατημένη αισιοδοξία και για την φετινή χρονιά. Επισημαίνει, ωστόσο, ότι ως ΠΑΣΥΣΕ επιλέγουν να κρατούν μικρό καλάθι καθώς η πανδημία έδειξε ότι τα πάντα αλλάζουν μέσα σε διάστημα ωρών.

ΤΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ BIPER

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΜΑΪΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ

Η πανδημία απογείωσε τις εταιρείες πληροφορικής

Εκτινάχθηκε η ζήτηση για προϊόντα, υπηρεσίες και ψηφιακές εφαρμογές

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Η εκτόξευση, λόγω της πανδημίας, της ζήτησης για προϊόντα, υπηρεσίες και εφαρμογές πληροφορικής αντανακλάται στα αποτελέσματα που εμφάνισαν κατά τη χρήση του 2020 οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εταιρείες του κλάδου.

Η συντριπτική πλειονότητα αυτών κατέγραψε σημαντική μεγέθυνση δραστηριότητας, αύξηση μεγεθών σε διψήφιο ποσοστό, σε σύγκριση με το 2019, που συνοδεύτηκε, σε πολλές περιπτώσεις, με νέες προσλήψεις. Οι αυξημένες απαιτήσεις για ψηφιακές λύσεις και εφαρμογές από τον ιδιωτικό αλλά και τον δημόσιο τομέα, σε συνδυασμό με την επικείμενη δημοπράτηση έργων, ύψους 6 δισ. ευρώ, που θα συγχρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης, δημιουργούν ιδιαίτερα θετικές προοπτικές για τον κλάδο της πληροφορικής, όπου αναμένονται νέες συγχωνεύσεις, εξαγορές, αλλά και νέες αυξήσεις κεφαλαίου. Πώς όμως διαμορφώθηκαν οι επιδόσεις των εταιρειών πληροφορικής κατά την περασμένη χρήση; **• Epsilon Net.** Η εταιρεία κατέγραψε το 2020, έναντι του 2019, έκρηξη καθαρών κερδών, που αυξήθηκαν κατά 133%, στα 3,28 εκατ. ευρώ, με τα λειτουργικά κέρδη, προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (Ebitda) να τοποθετούνται στα 5,14 εκατ. ευρώ (+57,55%). Πέρυσι είχε κύκλο εργασιών 21,7 εκατ. ευρώ από 18 εκατ. ευρώ το 2019. Σε επίπεδο ομίλου, η Epsilon Net στα τέλη του 2020 αριθμού-

σε 500 εργαζομένους, δηλαδή 130 περισσότερους συγκριτικά με το 2019. Η εισηγμένη επιδιώκει να διευρύνει περαιτέρω το μερίδιό της στην αγορά του επιχειρησιακού λογισμικού, των εφαρμογών μισθοδοσίας και διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού (Payroll & HRM Systems). Με στόχο την ενίσχυση της θέσης της στην αγορά έχει προχωρήσει, από κοινού με τη Space Hellas, στην απόκτηση της Singular Logic έναντι ποσού της τάξεως των 18 εκατ. ευρώ.

• Entersoft. Σημαντικά αυξημένα κατά 56%, στα 3,5 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με το 2019, είναι τα κέρδη μετά φόρων και για τον όμιλο Entersoft, ο οποίος πέρυσι τον Μάρτιο εισήλθε από την εναλλακτική στην κύρια αγορά του χρηματιστηρίου. Η εισηγμένη, που ενίσχυσε κατά 7,51% τον κύκλο εργασιών, στα 16,5 εκατ. ευρώ, ενώ αύξησε κατά 48,2% τα κέρδη προ φόρων, στα 4,3 εκατ. ευρώ, απασχολεί συνολικά 490 άτομα, δηλαδή 50 περισσότερους εργαζομένους, συγκριτικά με το 2019. Στα τέλη της περασμένης χρονιάς εξαγόρασε, προς 5,1 εκατ. ευρώ, την εταιρεία Optimum που δραστηριοποιείται στον χώρο των εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού για την εφοδιαστική αλυσίδα και τα Logistics, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτόν τη θέση της στη συγκεκριμένη ανερχόμενη αγορά.

• UniSystems. Διψήφια υπήρξε η αύξηση μεγεθών και για τον όμιλο UniSystems, ο οποίος το 2020, έναντι του 2019, αύξησε τον κύκλο εργασιών του κατά 15%, στα

Η συντριπτική πλειονότητα των εισηγμένων του κλάδου της Πληροφορικής κατέγραψε σημαντική μεγέθυνση δραστηριότητας, αύξηση μεγεθών σε διψήφιο ποσοστό το 2020 σε σύγκριση με το 2019, που συνοδεύθηκε, σε πολλές περιπτώσεις, με νέες προσλήψεις.

Μεγάλες προσδοκίες και από τη δημοπράτηση έργων πληροφορικής, ύψους 6 δισ., που θα συγχρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης.

132 εκατ. ευρώ. Ενισχυμένα κατά 44%, στα 8,1 εκατ. ευρώ, είναι και τα Ebitda, ενώ σημαντική άνοδο κατά 114% στα 4,5 εκατ. ευρώ κατέγραψαν και τα κέρδη προ φόρων. Η διοίκηση της εταιρείας προβλέπει πως τη φετινή χρονιά ο τζίρος θα ξεπεράσει τα 140 εκατ. ευρώ, εκτιμώντας ότι θα υπάρξει βελτίωση και των κερδών. Η Unisystems, που διαθέτει ανεκτέλεστο υπόλοιπο έργων άνω των 300 εκατ. ευρώ, αναφέρει ότι καθοριστικός παράγοντας για την

πορεία υλοποίησης των νέων μεγάλων ψηφιακών έργων του Δημοσίου είναι η γρήγορη ωρίμανσή τους. Διαπιστώνει ακόμη ότι υφίσταται δυσκολία εξεύρεσης εξειδικευμένου προσωπικού, γεγονός που δημιουργεί πίεση στις αμοιβές και καθυστέρηση ικανοποίησης της αυξημένης ζήτησης. **• Performance Technologies.** Δύο ψηφία έχει ο ρυθμός αύξησης των μεγεθών και της Performance Technologies που εμφάνισε, πέρυσι, κύκλο εργασιών 31,3 εκατ. ευρώ (+21%). Τα κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων αυξήθηκαν κατά 29%, σε 4,3 εκατ. ευρώ, ενώ τα καθαρά κέρδη διαμορφώθηκαν σε 2,6 εκατ. ευρώ, δηλαδή ήταν αυξημένα κατά 43%, συγκριτικά με το 2019. Η εισηγμένη, που απασχολεί περισσότερους από 100 εργαζομένους, σχεδιάζει την άντληση κεφαλαίων, επιδιώκοντας την εξασφάλιση νέων έργων εντός οι εκτός Ελλάδας, με έμφαση στη διεκδίκηση

συμβάσεων του Δημοσίου. Κατά το 2020, τα ίδια κεφάλαια του ομίλου αυξήθηκαν 43%, στα 8 εκατ., ευρώ, ενώ ο καθαρός δανεισμός περιορίστηκε στα 2,5 εκατ. ευρώ από 3,8 εκατ. ευρώ.

• Space Hellas. Ο όμιλος Space Hellas εξασφάλισε κατά το τελευταίο τρίμηνο της περασμένης χρονιάς το 40% του συνολικού κύκλου εργασιών, που διαμορφώθηκε σε 80,7 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένος κατά 12% συγκριτικά με το 2019. Τα κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων (Ebitda) διαμορφώθηκαν σε 6,8 εκατ. ευρώ (+8,5%), ενώ τα κέρδη μετά από φόρους ανήλθαν σε 1,7 εκατ. ευρώ, έναντι 1,516 εκατ. ευρώ το 2019, σημειώνοντας αύξηση 16%. Η Space Hellas ανήκει στην κατηγορία των εταιρειών που πραγματοποιήσαν προσλήψεις το 2020, καθώς το προσωπικό της, σε επίπεδο ομίλου, που αποτελείται από 400 εργαζομένους, έχει αυξηθεί κατά 40 άτομα, σε

σχέση με το 2019.

• Byte Computer. Η λίστα των εταιρειών με ανοδικές επιδόσεις το 2020, συγκριτικά με το 2019, περιλαμβάνει τον όμιλο Byte Computer που ενίσχυσε κατά 6,5%, στα 31,7 εκατ. ευρώ, τον κύκλο εργασιών, με τα Ebitda να αυξάνονται κατά 74%, στα 3,4 εκατ. ευρώ. Η εισηγμένη υπερίπλασσε και την καθαρή κερδοφορία, που ανήλθε πέρυσι σε 1,7 εκατ. ευρώ από 0,6 εκατ. ευρώ το 2019, απασχολώντας περίπου 200 εργαζομένους από 185 το 2019.

• Πλαίσιο. Την ανοδική τάση του κλάδου της πληροφορικής λόγω της στροφής στην τηλεργασία φανερώνουν και οι επιδόσεις του τομέα υπολογιστών και ψηφιακών εφαρμογών της Πλαίσιο. Η συγκεκριμένη κατηγορία της εισηγμένης, που δραστηριοποιείται και στην πώληση λευκών συσκευών, ειδών γραφείου και προϊόντων τηλεφωνίας, απέφερε αυξημένες πωλήσεις κατά 15,5%, στα 161 εκατ. ευρώ.

Πλούσιοι και συνταξιούχοι μετακομίζουν φορολογικά στην Ελλάδα

Περισσότεροι από 90 εκατομμυριοσχοί και 180 συνταξιούχοι από το εξωτερικό έχουν μετακομίσει φορολογικά στην Ελλάδα, κάνοντας χρήση των ευεργετικών διατάξεων που προβλέπουν χαμηλότερους φόρους για όσο διάστημα παραμείνουν στη χώρα. Από τη «φορολογική μετακόμιση» των παραπάνω εκατομμυριοσχών το ελληνικό Δημόσιο έχει εισπράξει 4,5 εκατ. ευρώ.

Αγοράζουν ακίνητα

Το θεσμικό πλαίσιο που ενεργοποιήθηκε πρόσφατα έχει γίνει πόλος έλξης, καθώς εγκαταλείπουν άλλα ευνοϊκά φορολογικά συστήματα για να ενταχθούν στο ελληνικό καθεστώς. Πολλοί πλούσιοι μετέφεραν τη φορολογική τους κατοικία από τη Μεγάλη Βρετανία αλλά και από τη Λατινική Αμερική στην Ελλάδα, ενώ συνταξιούχοι κυρίως από σκανδιναβικές χώρες εγκαθίστανται στην Ελλάδα, αγοράζοντας μάλιστα ακίνητα. Λόγω του αυξημένου ενδιαφέροντος των φορολογουμένων, χορηγήθηκε πρόσφατα παράταση της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων έως τις 31 Μαΐου για νέους φορολογικούς κατοίκους που πραγματοποιούν σημαντικές επενδύσεις στην Ελλάδα (άρθρο 5Α του κώδικα φορολογίας εισοδήματος) και για δικαιούχους σύνταξης εξωτερικού, οι οποίοι μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στη χώρα μας (άρθρο 5Β του κώδικα φορολογίας εισοδήματος).

Κίνητρα για εργαζομένους

Ο κύκλος των ευνοϊκών ρυθμίσεων κλείνει με την ενεργοποίηση της τελευταίας απόφασης που

προσβλέπει στην προσέλκυση αλλοδαπών εργαζομένων και αυτοαπασχολουμένων, αλλά και Ελλήνων που έφυγαν από τη χώρα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Το ενδιαφέρον για την υπαγωγή στις νέες διατάξεις είναι αυξημένο, δεδομένου ότι προβλέπουν, για φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία και θα απασχοληθούν σε νέες θέσεις εργασίας ή θα προβούν σε έναρξη δραστηριότητας ως αυτοαπασχολούμενοι, απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος και από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του 50% του εισοδήματος που θα αποκτούν στην Ελλάδα για μία επταετία. Οι ανωτέρω θα πρέπει, σύμφωνα με την απόφαση που εξέδωσε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, να υποβάλουν

Περισσότεροι από 90 εκατομμυριοσχοί και 180 συνταξιούχοι, κυρίως από σκανδιναβικές χώρες, έχουν εγκατασταθεί στη χώρα.

τη σχετική αίτηση μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2021.

Σύμφωνα με την απόφαση, όσοι «μετακομίσουν» φορολογικά στην Ελλάδα θα έχουν έκπτωση κατά 50% από τη φορολόγηση των εισοδημάτων τους, καθώς και απαλλαγή από το τεκμήριο κατοχής και χρήσης Ι.Χ.

Η σχετική απόφαση ορίζει, άλ-

Τα φορολογικά κίνητρα για την προσέλκυση εύπορων ξένων αποδίδουν καρπούς. Πολλοί πλούσιοι επέλεξαν να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία από τη Μεγάλη Βρετανία αλλά και από τη Λατινική Αμερική στην Ελλάδα, ενισχύοντας τα δημόσια ταμεία με 4,5 εκατ. ευρώ.

λωστε, υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί κάποιος να αιτηθεί την υπαγωγή του σε αυτό το πλαίσιο: **• Δεν ήταν φορολογικός κάτοικος της Ελλάδας** τα προηγούμενα πέντε από τα έξι έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα. **• Μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία από κράτος-μέλος της**

Ε.Ε. ή του ΕΟΧ ή από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα.

• Παρέχει υπηρεσίες στην Ελλάδα στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης που ασκείται είτε σε ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα είτε σε μόνιμη εγκατάσταση αλ-

λοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα. Τα ίδια προνόμια ισχύουν και για τα φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, με σκοπό να ασκήσουν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα στη χώρα. **• Δπλώνει ότι θα παραμείνει στην Ελλάδα τουλάχιστον για μία διετία.**

Οι αιτήσεις

Για τις αιτήσεις υπαγωγής στον ειδικό τρόπο φορολόγησης από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2021 και αφορούν ανάλυση υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών ατομικής επιχείρησης μέχρι τις 31 Ιουλίου 2021, η προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης και των συνοποβαλλόμενων δικαιολογητικών ορίζεται μέχρι τις 30-9-2021.

Η ΔΟΥ κατοίκων εξωτερικού και εναλλακτικής φορολόγησης φορολογικών κατοίκων ημεδαπής εξετάζει τις ως άνω αιτήσεις και εκδίδει απόφαση έως την 30ή Νοεμβρίου 2021, με την οποία τις εγκρίνει ή τις απορρίπτει, αναλόγως της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων. Αιτήσεις που υποβάλλονται μετά τις 30-9-2021 γίνονται δεκτές και εξετάζονται προκειμένου για την υπαγωγή του φορολογουμένου στον ειδικό τρόπο φορολόγησης του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή για το επόμενο φορολογικό έτος.

Φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα και έχουν συνάψει συμβάσεις εργασίας ή έχουν προβεί σε έναρξη εργασιών εντός του φορολογικού έτους 2020 μπορούν να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον ειδικό τρόπο φορολόγησης από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, εφόσον δεν ήταν φορολογικοί κάτοικοι της Ελλάδας τα έτη 2015 έως και 2019.

Αισιοδοξία για καλή τουριστική σεζόν

Εφικτός ο στόχος ανάκτησης έως και 50% των μεγεθών του 2019 – Εμβολιασμένοι και Αμερικανοί κάνουν τη διαφορά

Του **ΝΑΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Επείτα από μια συνεχή περίοδο κα-
θοδικών αναθεωρήσεων των εκτι-
μήσεων για τον ελληνικό τουρισμό
φέτος, τις οποίες επέβαλε η επιδεί-
νωση της επιδημιολογικής εικόνας
τόσο στην Ελλάδα όσο και στις αγο-
ρές από τις οποίες έλκει επισκέπτες,
οι πρώτες ενδείξεις πως το χειρότε-
ρο σενάριο μπορεί να αποφευχθεί
είναι γεγονός. Κυβέρνηση και του-
ριστικοί φορείς, από τα μέσα Μαρ-
τίου και μετά, μελετώντας τα δεδο-
μένα άρχισαν να εκτιμούν πως ο
στόχος της ανάκτησης του 40%-50%
της δραστηριότητας του 2019, που
αποτελούσε την κεντρική πρόβλεψη
στην αρχή του έτους, ενδέχεται να
αποδειχθεί μη εφικτός. Ορισμένοι
μάλιστα επεξεργάζονται και σενά-
ρια κοντά στο 35%.

Ωστόσο, τις τελευταίες δύο εβδο-
μάδες πριν από το Πάσχα, τα δεδο-
μένα που διαμορφώνονται οδηγούν
αρκετούς στην εκτίμηση πως εν-
δεχομένως από τα τέλη Μαΐου και
μετά η δραστηριότητα να βελτιω-
θεί σημαντικά, οδηγώντας τελικά
τον τουρισμό σε αρκετά υψηλότερα
επίπεδα από το 40% του 2019. Σε
κάθε περίπτωση πάντως, η χρονιά,
αν δεν υπάρξει κάποια δραματική
υποτροπή της πανδημίας, αναμένε-
ται να είναι καλύτερη από την περ-
σινή. Ίσως όχι τόσο καλύτερη όσο
πολλοί πίστεψαν το προηγούμενο
εξάμηνο, αλλά σίγουρα καλύτερη
από το 2020. Αυτά όμως εφόσον η
COVID-19 δεν επανακάμψει, όπως
συνέβη τουλάχιστον δύο φορές το
τελευταίο εννιάμηνο.

Δύο είναι οι βασικές αιτίες που
επαναφέρουν οψίμως την αισιοδο-
ξία στην τουριστική αγορά: αφενός
η επιτάχυνση των εμβολιαστικών
προγραμμάτων και η αποτελεσματι-
κότητά τους, τόσο στην Ελλάδα όσο

και στο εξωτερικό, και η παράλλη-
λη διαδικασία αποδοχής των εμβο-
λιασμένων ή όσων έχουν αρνητικό
μοριακό τεστ χωρίς πολλές διατυ-
πώσεις στη χώρα, και αφετέρου η
διαφαινόμενη επιστροφή των Αμε-
ρικανών ταξιδιωτών στην Ευρώπη
και μάλιστα με ιδιαίτερη δυναμική.
Για να υλοποιηθεί πάντως αυτή η
επιστροφή των Αμερικανών μένει
ακόμα να ολοκληρωθούν κάποιες
συμφωνίες σε επίπεδο Ουάσινγκτον
- Βρυξελλών. Από την άλλη πλευρά,

Οι εννέα απευθείας πτήσεις από Ηνωμένες Πολιτείες προς Ελλάδα φέτος είναι πρωτοφα- νής αριθμός στα τουρι- στικά χρονικά.

στην αγορά μετρούν εννέα απευθεί-
ας πτήσεις από τις Ηνωμένες Πολι-
τείες προς την Ελλάδα φέτος, αριθ-
μός που οι παλαιότεροι στην αγορά
δεν θυμούνται να έχει υπάρξει ξανά.

Υπό αυτό το πρίσμα, χρήσιμες
για τη διάγνωση της εξέλιξης της
φετινής τουριστικής σεζόν είναι και
οι πιο πρόσφατες εκτιμήσεις που δι-
νουν αερομεταφορείς και αεροδρό-
μια για την επιβατική κίνηση στην
Αθήνα: Σύμφωνα με αυτές, η Ελλάδα
και ειδικότερα το αεροδρόμιο «Ελευ-
θέριος Βενιζέλος», στο πρώτο τρίμη-
νο, κατέγραψε εισερχόμενες ταξι-
διωτικές ροές στο 15,4% του 2019.
Στο δεύτερο τρίμηνο ο αριθμός των
ταξιδιωτών αναμένεται στο 25% του
2019 και στο κρίσιμο τρίτο τρίμηνο
στο 55% του 2019, αναφέρονται πηγές
της «Κ». Το τελευταίο τρίμηνο ανα-
μένεται να κλείσει με ανάκτηση του
60% των ταξιδιωτικών επισκέψεων

Ο στόχος για τουριστική κίνηση αισθητά άνω του 40% των μεγεθών του 2019 συμφωνεί με τις εκτιμήσεις διεθνών φορέ-
ων της αεροπορικής βιομηχανίας. Βάσει αυτών, η κίνηση στα αεροδρόμια της Ευρώπης αναμένεται μειωμένη κατά 55% σε
σχέση με το 2019. Όλα αυτά, βέβαια, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει επιδείνωση της επιδημιολογικής εικόνας.

του 2019. Τα μεγέθη αυτά αφορούν
κυρίως το αεροδρόμιο της Αθήνας,
ενώ στα περιφερειακά αεροδρόμια,
ειδικά κατά το τρίτο τρίμηνο, η τα-
ξιδιωτική κίνηση από το εξωτερι-
κό αναμένεται να ανέλθει πιθανόν
ακόμα και στο 65% αυτών του 2019.

Με τις προβολές αυτές συνηγορεί
και η πρόσφατη εκτίμηση (Μάρτιος
2021) του Παγκόσμιου Οργανισμού
Τουρισμού (ΠΟΤ), που αναφέρει ότι
η μείωση των διεθνών αφίξεων το
2021 σε σχέση με το 2019 θα κυμα-
νθεί μεταξύ -55% και -67%, ανάλογα
με το αν οι περιορισμοί στα ταξίδια
αρθρούν σε σημαντικό βαθμό τον
Ιούλιο ή τον Σεπτέμβριο και υπό την
προϋπόθεση ότι δεν θα συμβεί κά-
ποια σημαντική επιδείνωση στην
εξέλιξη της πανδημίας.

Σύμφωνα με το Airports Council
International (ACI), η αεροπορική κί-
νηση στην Ευρώπη το 2021 αναμέ-

νεται να ανέλθει συνολικά στο 44%
της αντίστοιχης του 2019, με το γ'
τρίμηνο να φτάνει στο 60% και το δ'
τρίμηνο στο 55% του 2019, δηλα-
δή μια αισθητή βελτίωση το δεύτερο
εξάμηνο. Αντίστοιχα, σύμφωνα με τη
Eurocontrol, η αεροπορική κίνηση
στην Ευρώπη το 2021 αναμένεται
να ανέλθει στο 51% της αντίστοι-
χης του 2019.

Όπως εξηγεί ο γενικός διευθυ-
ντής του Ινστιτούτου του Συνδέ-
σμου Ελληνικών Τουριστικών Επι-
χειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) Ηλίας Κικιλίας
στην «Κ», «ο τουρισμός αντιμετωπί-
ζει σήμερα ένα διαρκώς μεταβαλλό-
μενο περιβάλλον, με κεντρικό στοι-
χείο την αβεβαιότητα τόσο ως προς
τις εξελίξεις της πανδημίας και τους
περιορισμούς στις διασυνοριακές
μετακινήσεις για την αντιμετώπιση
της όσο και ως προς τις δυνατότη-
τες και επιθυμίες των πολιτών ανά

τον κόσμο να ταξιδέψουν».

Στους αρνητικούς παράγοντες,
σύμφωνα με τον ίδιο, περιλαμβάν-
ονται:

– Πολλές χώρες, συμπεριλαμβα-
νομένων και της Ελλάδας, αντιμετώ-
πίζουν ένα πολύ ισχυρό τρίτο κύμα
πανδημίας, ενώ ορισμένες από τις
μεταλλάξεις είναι ιδιαίτερα επιθε-
τικές.

– Η διαδικασία των εμβολιασμών
στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες
εξελίχθηκε τους πρώτους μήνες με
ποιο αργό ρυθμό από τον επιθυμητό.

– Σημαντικές αγορές, όπως η Γερ-
μανία και η Βρετανία, δεν έχουν ακό-
μα ξεκαθαρίσει την πολιτική τους ή
τον συγκεκριμένο τρόπο κατηγοριο-
ποίησης/αντιμετώπισης των διαφο-
ρων προορισμών.

– Οι αγορές long-haul travel και
κρουαζιέρας, που το 2019 συνεισέ-
φεραν τουριστικά έσοδα πάνω από

3,5 δισ. στην Ελλάδα, παραμένουν,
προσώρας τουλάχιστον, κλειστές.

– Υπάρχει σημαντική οικονομική
αβεβαιότητα σε πολλά νοικοκυριά,
ειδικά στην Ευρώπη, η οικονομία της
οποίας βρίσκεται σε ύφεση.

– Στον βαθμό που οι ταξιδιώτες
θα είναι υποχρεωμένοι να υποβλη-
θούν σε PCR τεστ είτε κατά την ανα-
χώρησή τους προς έναν τουριστικό
προορισμό είτε και κατά την επισ-
τροφή στην πατρίδα τους, αυτό
θα αυξήσει σημαντικά το κόστος
και την περιπλοκότητα του ταξιδιού,
λειτουργώντας αποτρεπτικά.

Από την άλλη πλευρά, στους θετι-
κούς παράγοντες περιλαμβάνονται,
σύμφωνα με τον κ. Ηλ. Κικιλία:

– Η αποτελεσματικότητα των εμ-
βολίων καθώς και ότι στο Q3 θα έχει
εμβολιαστεί ένα σημαντικό τμήμα
του πληθυσμού της Ε.Ε.

– Η συμφωνία της Ε.Ε. επί της πρό-
τασης του Έλληνα πρωθυπουργού
για δημιουργία και υλοποίηση του
Digital Green COVID Certificate έως
τον Ιούνιο.

– Οι δύο προαναφερθέντες παρά-
γοντες πιθανώς να επιτρέψουν μια
σημαντική ανάκαμψη και μετά τον
Αύγουστο, ειδικότερα την περίοδο
Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου, κυρίως
μεταξύ των οικογενειών χωρίς ανή-
λικα παιδιά.

– Οι συσσωρευμένες αποταμιεύ-
σεις στις περισσότερες ευρωπαϊκές
χώρες.

Εφόσον η Ελλάδα διατηρήσει το
brand που δημιούργησε με την δια-
χείριση της πανδημίας πέρυσι, έχει
τη δυνατότητα να αυξήσει το μερί-
διο αγοράς της. Όπως έδειξε η πρό-
σφατη μελέτη του ΙΝΣΕΤΕ, η Ελλάδα
ήταν η πρώτη επιλογή ως προτιμη-
τέος τουριστικός προορισμός μετα-
ξύ των Ευρωπαίων ταξιδιωτών και
τέταρτος προτιμητέος προορισμός
για τις άλλες χώρες.

PIKO | PIKO

ΚΑΜΩΜΑΤΑ ΤΖΙ' ΑΡΩΜΑΤΑ

Τα ευτράπελα και τα κωμικά μπερδέματα ανάμεσα
στους κατοίκους συνεχίζονται με νέες ιστορίες,
πάντοτε με επίκεντρο τις τεταμένες σχέσεις μεταξύ
του μouxτάρη Αναστάση και του μouxτάρη Παναή.

Δευτέρα με Παρασκευή
7.20 μ.μ.
PIK 1 - PIK HD

PIKO

ΠΡΩΤΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Η πρώτη ενημερωτική εκπομπή στην τηλεόραση του PIK που καλύπτει
την τοπική και διεθνή ειδησεογραφία με δελτία ειδήσεων, παρουσίαση
και ανάλυση του έντυπου και ηλεκτρονικού Τύπου, φιλοξενούμενους
στο στούντιο και ζωντανές συνδέσεις και ανταποκρίσεις από τον διεθνή
και τοπικό χώρο.

Με δελτίο ειδήσεων στη νοηματική.

Δημοσιογραφική Επιμέλεια - Παρουσίαση:
Σταύρος Κυπριανού και Σταυριανή Κωνσταντίνου

Επιμέλεια Δελτίων Ειδήσεων - Παρουσίαση:
Ευγενία Σέργη

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Πανίκος Νικολάου, Κώστας Ορθοδόξου

Δευτέρα με Παρασκευή
6.45 π.μ.
PIK 1

Τέλος εποχής για τη βαριά φορολογία στις επιχειρήσεις

Ο φορολογικός συντελεστής μειώνεται στο 22% το 2022, από 28% το 2019

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Από το 2022 η Ελλάδα παύει να είναι αρνητικός πρωταγωνιστής όσον αφορά τη φορολόγηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Με τη μείωση του συντελεστή φορολόγησης των νομικών προσώπων στο 22%, ο ελληνικός συντελεστής θα φτάσει να είναι μικρότερος κατά 1,65 μονάδα σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσο όρο -διαμορφώνεται στο 23,65% για το 2021-, χαμηλότερος κατά

τριετία ο πραγματικός συντελεστής φορολόγησης των φυσικών προσώπων -συμπεριλαμβανομένων δηλαδή και της εισφοράς αλληλεγγύης- μπορούσε να φτάσει ακόμη και στο 40%, ανάλογα με το ύψος των μερισμάτων.

Στη μόνιμη βελτίωση του κλίματος όσον αφορά τη φορολόγηση των επιχειρηματικών κερδών θα συμβάλει και η μόνιμη χαρακτηριστή μείωση του συντελεστή υπολογισμού της προκαταβολής φόρου στο 80% (με εξαίρεση τη φετινή χρήση, για την οποία θα εφαρμοστεί συντελεστής 70%).

Ειδικά για τους υποψήφιους επενδυτές και τις νέες επιχειρήσεις, που θα εξακολουθήσουν να απολαμβάνουν τον μειωτικό συντελεστή του 50% στην προκαταβολή φόρου, οι απώλειες ρευστότητας για την εξυπηρέτηση των φορολογικών υποχρεώσεων θα γίνουν ακόμη μικρότερες.

Αλλαγή σελίδας

Τα στοιχεία δείχνουν ότι η Ελλάδα περιορίζει αισθητά πλέον ένα συγκριτικό μειονέκτημα: αυτό της υπερφορολόγησης. Στην αρχή της μνημονιακής περιόδου, το 2011, τα νομικά πρόσωπα φορολογούνταν στην Ελλάδα με συντελεστή 20%, που ήταν χαμηλότερος και από τον παγκόσμιο μέσο όρο (24,52%) και από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (22,58%), όπως και από τον μέσο όρο των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ (25,42%). Με την αύξηση του συντελεστή φορολόγησης αρχικά στο 26% από το 2013 και στη συνέχεια στο 29% από το 2015, ήρθαν τα πάνω κάτω.

Ειδικά το 2018 ήταν η χειρότερη χρονιά, καθώς η Ελλάδα βρέθηκε να ξεπερνά κατά πέντε ολόκληρες μονάδες τον παγκόσμιο μέσο όρο, κατά 5,5 μονάδες τον μέσο όρο των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ και κατά περισσότερες από 7,5 μονάδες τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αυτή μάλιστα η σύγκριση δεν αποτυπώνει το πραγματικό «χάσμα» με τον πραγματικό «κέρμα» με τον παγκόσμιο μέσο όρο.

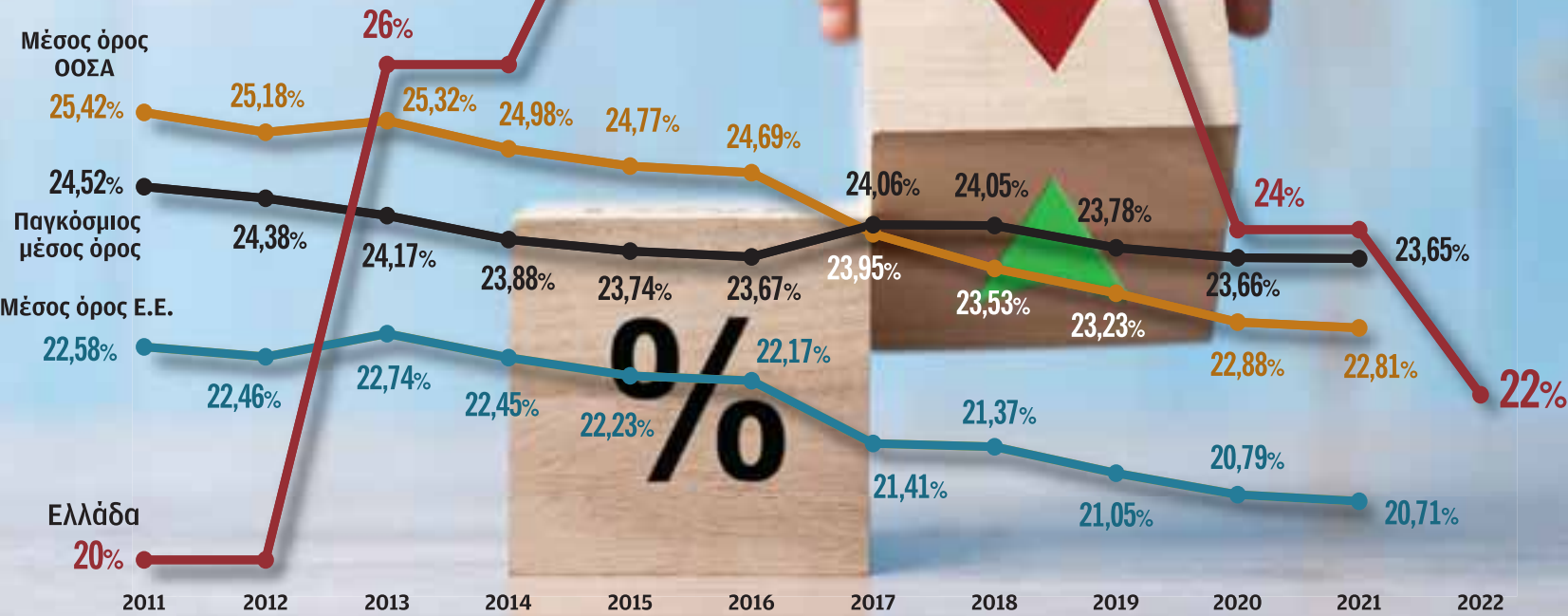
Ευνοϊκό είναι το περιβάλλον και για τη διανομή κερδών μετά τη μείωση του συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων στο 5% και το «πάγωμα» της εισφοράς αλληλεγγύης και το 2022.

0,81 μονάδα σε σχέση με τον μέσο συντελεστή φορολόγησης που εφαρμόζεται από τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ (22,81%) και 1,29 μονάδα υψηλότερος από τον μέσο ευρωπαϊκό συντελεστή φορολόγησης των νομικών προσώπων. Εξαιρετικά ευνοϊκό καθίσταται όμως το περιβάλλον και για τη διανομή κερδών.

Μετά τη μείωση του συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων στο 5%, «παγώνει» και η εισφορά αλληλεγγύης και για το 2022, κάτι που σημαίνει ότι αν μια επιχείρηση αποφασίσει το 2022 να προχωρήσει στη διανομή του συνόλου των κερδών της, ο τελικός φορολογικός συντελεστής (μέχρι δηλαδή τα κέρδη να φτάσουν στον τραπεζικό λογαριασμό του μετόχου) θα ανέλθει στο 25,9%, όταν πριν από μόλις μία

Η πορεία του φόρου επί των κερδών

Με τη μείωση του συντελεστή φορολόγησης των νομικών προσώπων στο 22% ο ελληνικός συντελεστής θα φτάσει να είναι μικρότερος κατά 1,65 μονάδα σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσο όρο.

Με τον συντελεστή υπολογισμού της προκαταβολής φόρου να εκτοξεύεται στο 100% για τα νομικά πρόσωπα, τον συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων να φτάνει ακόμη και στο 15% (για τις διανομές των ετών 2017 και 2018) αλλά και τους συντελεστές υπολογισμού της εισφοράς αλληλεγγύης να εκτοξεύονται ακόμη και στο 10% μετά το 2016 (η εισφορά αλληλεγγύης επιβαλλόταν και επί του ύψους των μερισμάτων), το κράτος έφτανε να είναι... συννενόητος στα κέρδη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Με το ευνοϊκό «κοκτέιλ» του 2022 (συντελεστής φορολόγησης των κερδών των νομικών προσώπων στο 22%, προκαταβολή φόρου στο 80% και συντελεστής φορολόγησης των μερισμάτων στο 5%) η Ελλάδα θα εξακολουθεί να υστερεί συγκριτικά με αρκετές χώρες της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων, που έχουν στηριχτεί στους χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές.

Η Τουρκία έχει μειώσει από το 2019 τον φορολογικό συντελεστή στο 20% (από 22% το 2019), η Ρουμανία παραμένει στο 16% από το 2011 μέχρι σήμερα, η Αλβανία εφαρμόζει συντελεστή 15% από το 2014 μέχρι και φέτος, η Σερβία διαμορφώνει τον δικό της φορολογικό συντελεστή επίσης στο 15%, ενώ η Βουλγαρία είναι στο 10% και η Κύπρος στο 12,5%. Ωστόσο, ο στόχος δεν είναι να μιμηθεί η Ελλάδα σε φορολογικό ανταγωνισμό με τις υπόλοιπες χώρες της «γειτονιάς». Ο στόχος

είναι να πάψει η εγχώρια και διεθνής επενδυτική κοινότητα να «ανησυχεί» για το φορολογικό καθεστώς στην Ελλάδα.

Σε δημοσιονομικό επίπεδο, η κυβέρνηση εκτιμά ότι η μείωση του φορολογικού συντελεστή κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες μέσα σε μία τριετία (και μάλιστα εν μέσω πανδημίας) θα «χρηματοδοτηθεί» από την αύξηση της φορολογητέας ύλης.

Απόκρουση εισοδημάτων

Στη χρήση του 2018 -τη χειρότερη χρονιά όσον αφορά το ύψος των φορολογικών συντελεστών-, από το σύνολο των 269.000 νομικών προσώπων, 104.000 εμφάνισαν ζημιές, 68.000 υπέβαλαν μηδενικές δηλώσεις και 37.400 κέρδη που δεν ξεπέρασαν τις 10.000 ευρώ σε ετήσια βάση. Κέρδη άνω των 10.000 ευρώ (δηλαδή όσο είναι το ετήσιο εισόδημα ενός εργαζομένου με τον βασικό μισθό) δήλωσαν μόλις 59.000 νομικά πρόσωπα, δηλαδή περίπου τα 2 στα 10. Προφανώς, η φοροδιαφυγή ήταν ένας από τους λόγους που οδήγησαν σε αυτή την εικόνα.

Με την κατακόρυφη μείωση των φορολογικών συντελεστών, το κίνητρο της απόκρουσης κερδών γίνεται σαφώς μικρότερο. Σε συνδυασμό μάλιστα με τα προωθημένα μέτρα για τα ηλεκτρονικά τιμολόγια, εκτιμάται ότι τα επόμενα χρόνια θα καταστεί εφικτή η καταγραφή γενναίας αύξησης των φορολογητέων κερδών των επιχειρήσεων.

Η προκαταβολή φόρου μειώνεται στο 55%

Με τη γενναία μείωση του συντελεστή υπολογισμού της προκαταβολής φόρου στο 55% (από 100% που ήταν πριν από την πανδημία) αλλά και το «πάγωμα» της εισφοράς αλληλεγγύης για δεύτερη διαδοχική χρονιά (δηλαδή και για το 2022, με προοπτική βέβαια οριστικής κατάργησης) συνεχιζεται η «επίθεση φιλίας» στις εκατοντάδες χιλιάδες αυτοαπασχολούμενους που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα με ατομικές επιχειρήσεις. Είχε προηγηθεί από το 2019 η αποσύνδεση των ασφαλιστικών εισφορών από το δηλωθέν εισόδημα -η σύνδεση έγινε το 2016 και «γκρέμισε» τα δηλωθέντα εισοδήματα, καθώς οι επαγγελματίες στράφηκαν μαζικά στη φοροδιαφυγή για να γλιτώσουν τις κρατήσεις που έφταναν μέχρι και το 27% - αλλά και η ενεργοποίηση της νέας φορολογικής κλίμακας με τον συντελεστή του 9% για τις πρώτες 10.000 ευρώ των κερδών, που πρακτικά καλύπτει σχεδόν το σύνολο των αυτοαπασχολούμενων.

Οι φορολογικές δηλώσεις των τελευταίων ετών αποτυπώνουν την επιμελέστατη προσπάθεια που έγινε από την πλευρά των αυτοαπασχολούμενων να «κρύψουν» εισοδήματα για να αποφύγουν τις υπέρλογες κρατήσεις για φόρους και εισφορές, που έφταναν να αντιστοιχούν ακόμη και σε πάνω από 60% του εισοδήματος. Στις φορο-

λογικές δηλώσεις του 2019, από το σύνολο των 381.406 επαγγελματιών που εμφάνισαν κέρδη στις φορολογικές δηλώσεις τους, οι 284.000 δήλωσαν κάτω από 10.000 ευρώ και οι 55.000 από 10.000 έως 20.000 ευρώ. Με τη μείωση του αρχικού φορολογικού συντελεστή στο 9%, του συντελεστή προκαταβολής στο 55% και τον μηδενισμό της εισφοράς αλληλεγγύης, όλοι αυτοί οι επαγγελματίες θα φτάσουν να φορολογούνται με συντελεστή χαμηλότερο του 20% (τελικός πραγματικός συντελεστής), ακόμη και αν συμπεριληφθεί η εισφορά αλληλεγγύης. Αν συνδυαστεί μάλιστα και η δυνατότητα επιλογής του ύψους των ασφαλιστικών εισφορών, το τελικό αποτέλεσμα εκτιμάται ότι θα συμβάλει στο να δηλωθούν περισσότερα εισοδήματα από την πλευρά των αυτοαπασχολούμενων. Αρκεί να σημειωθεί ότι πριν από την ενεργοποίηση του νόμου Κατρούγκαλου, που συνέδεσε τις ασφαλιστικές εισφορές με το εισόδημα, τα δηλωθέντα κέρδη των αυτοαπασχολούμενων ξεπερνούσαν τα 5 δισ., για να υποχωρήσουν στα 3,3 δισ. μέσα σε μόλις μία τριετία. Αυτό το «καμένο έδαφος» εκτιμάται ότι θα καταστεί εφικτό να ανακτηθεί από το 2022 και μετά, δεδομένου ότι με τη μείωση των φορολογικών συντελεστών το ρίσκο της φοροδιαφυγής μεγαλώνει πλέον αισθητά.

Αύξηση δηλωθέντων εισοδημάτων προσδοκά το οικονομικό επιτελείο

Το 2020, τα δηλωθέντα εισοδήματα των φυσικών προσώπων θα υποχωρήσουν αισθητά, ενδεχομένως και κάτω από τα 72 δισ. ευρώ, δηλαδή στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας 20ετίας και πολύ μακριά από τα 110 δισ. ευρώ που δηλώνονταν πριν ξεσπάσει η κρίση και μπορούμε στα μνημόνια. Τα κέρδη των νομικών προσώπων θα καταγράψουν επίσης σημαντικότητα μείωση -ενδεχομένως και κάτω από τα 11-12 δισ. ευρώ- λόγω της πανδημίας, η οποία έφερε μείωση εσόδων άνω των 40 δισ. ευρώ μέσα στο 2020. Στόχος πλέον η ανάκτηση του χαμένου εδάφους, δηλαδή η αύξηση της φορολογητέας ύλης και «όπλο» που επιλέγεται για να επιτευχθεί ο στόχος καθίστανται η μείωση των φορολογικών συντελεστών και η θέσπιση κινήτρων.

Η αύξηση των φορολογικών εσόδων τόσο από τα φυσικά όσο και από τα νομικά πρόσωπα, η οποία όμως θα προέλθει από τη σημαντική αύξηση των δηλωθέντων εισοδημάτων και των επιχειρηματικών κερδών και όχι από την εφαρμογή υψηλών φορολογικών συντελεστών, είναι ένα από τα βασικά στοιχεία που βάζει η κυβέρνηση για την επόμενη ημέρα της πανδημίας.

Σε νομοθετικό επίπεδο -ή έστω σε επίπεδο κυβερνητικών εξαγγελ-

Για την αύξηση της φορολογητέας ύλης εφαρμόζονται και κίνητρα προσέλκυσης πλουσίων και συνταξιούχων από το εξωτερικό.

λιών- το πλαίσιο έχει σχεδόν οριστικοποιηθεί. Η μείωση της προκαταβολής φόρου -σταθερά στο 80% από την επόμενη χρονιά- αλλά και του συντελεστή φορολόγησης των κερδών που δηλώνουν τα νομικά πρόσωπα, σε συνδυασμό με την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης για τα μερίσματα, δημιουργούν το ευνοϊκότερο φορολογικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις και τους μετόχους από τις αρχές τσ.χ. χιλιατίας. Αντίστοιχη εικόνα και για τα φυσικά πρόσωπα που ασχολούνται επιχειρηματικά δραστηριότητα.

Ενώ από φέτος ενεργοποιείται η κλίμακα με τον εισαγωγικό συντελεστή του 9% -και ενώ από πρόωπη έχουν αποσυνδεθεί οι ασφαλιστικές εισφορές από το δηλωθέν εισόδημα- η εικόνα συμπληρώνεται με τη μόνιμη μείωση της προκαταβολής φόρου στο 55%, αλλά

Η μείωση της προκαταβολής φόρου -σταθερά στο 80% από την επόμενη χρονιά- αλλά και του συντελεστή φορολόγησης των κερδών που δηλώνουν τα νομικά πρόσωπα, σε συνδυασμό με την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης για τα μερίσματα, δημιουργούν το ευνοϊκότερο φορολογικό πλαίσιο της τελευταίας 20ετίας.

και την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης. Έτσι, και για τις ατομικές επιχειρήσεις δημιουργείται το ευνοϊκότερο καθεστώς φορολόγησης των τελευταίων 20 ετών, καθώς μια ατομική επιχείρηση με κέρδη 20.000 ευρώ -οι 9 στις 10 επιχειρήσεις δηλώνουν χαμηλό-

τερα κέρδη από αυτό το όριο- θα έχει πραγματικό φορολογικό συντελεστή χαμηλότερο ακόμη και από 20%.

Η εικόνα συμπληρώνεται με τα ισχυρά φορολογικά κίνητρα για την προσέλκυση φορολογητέας ύλης από το εξωτερικό.

1. Ηδη λειτουργεί το πλαίσιο εναλλακτικής φορολόγησης του παγκόσμιου εισοδήματος για νέους φορολογικούς κατοίκους που πραγματοποιούν σημαντικές επενδύσεις στην Ελλάδα.
2. Εναλλακτική φορολογική αντιμετώπιση προβλέπεται πλέον η νο-

μοθεσία και για τους δικαιούχους σύνταξης εξωτερικού, οι οποίοι θα δεχτούν να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα.

3. Το τοπίο συμπληρώνεται με τη θέσπιση κινήτρων για τους αλλοδαπούς εργαζομένους και αυτοαπασχολούμενους, αλλά και τους Έλληνες που έφυγαν από τη χώρα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης μέσα από την περίφημη διαδικασία του brain drain. Φυσικά πρόσωπα που θα μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία και θα απαασχοληθούν σε νέες θέσεις εργασίας ή θα προβούν σε έναρξη δραστηριότητας ως αυτοαπασχολούμενοι θα δικαιούνται απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος για το 50% του εισοδήματος που θα αποκτήσουν στην Ελλάδα επί μία ολόκληρη επταετία.
4. Η τέταρτη παρέμβαση έχει να κάνει με τη διαμόρφωση του πλαισίου για τη σύσταση και λειτουργία των εταιρειών ειδικού σκοπού για τη διαχείριση οικογενειακής περιουσίας (σ.σ. αφορά τη θέσπιση πολύ ευνοϊκών φορολογικών κινήτρων για εταιρείες που θα δημιουργηθούν τουλάχιστον πέντε θέσεις εργασίας μέσα σε 12 μήνες από την ίδρυσή τους και θα πραγματοποιήσουν στην Ελλάδα δαπάνες λειτουργίας τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου ευρώ).

Νέο κοινωνικό πακέτο Μπάιντεν και αύξηση βασικού μισθού

1,8 τρισ. δολ. για τις «αμερικανικές οικογένειες», στα 15 δολ. το ωρομίσθιο

Ο Τζο Μπάιντεν προωθεί ένα ισχυρότερο δίκτυο κοινωνικής προστασίας, επενδύσεις σε έργα υποδομής, Παιδεία και Υγεία, συνολικής αξίας 1,8 τρισ. δολαρίων και σύμφωνα με αξιωματικούς της κυβέρνησής του φιλοδοξεί να το χρηματοδοτήσει επιβάλλοντας υψηλότερους φόρους στα μεγάλα εισοδήματα. Το εν λόγω πρόγραμμα είναι ανεξάρτητο από το πρόγραμμα δημοσιονομικής στήριξης ύψους 1,9 τρισ. δολαρίων που έθεσε σε εφαρμογή τον Μάρτιο όπως και από το δεύτερο σχέδιό του που έχει υποβληθεί προς έγκριση στο αμερικανικό Κογκρέσο για δαπάνες ύψους 2,3 τρισ. δολαρίων σε έργα υποδομής τα οποία θα χρηματοδοτηθούν από τους αυξημένους φόρους στις επιχειρήσεις.

Παράλληλα, ο Αμερικανός πρόεδρος δρομολογεί την αύξηση του κατώτερου ωρομισθίου, πάγιο αίτημα των Αμερικανών εργαζομένων εδώ και χρόνια. Όπως αναφέρει σχετικό ρεπορτάζ της Deutsche Welle, αργά το βράδυ της Τρίτης ο Τζο Μπάιντεν υπέγραψε προεδρικό διάταγμα με το οποίο αυξάνεται το κατώτερο ωρομίσθιο στα 15 δολάρια για όλους τους υπαλλήλους του αμερικανικού ομοσπονδιακού κράτους. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει αύξηση 37% σε σύγκριση με το

υφιστάμενο χαμηλότερο ωρομίσθιο. Το προεδρικό διάταγμα υποχρεώνει τις υπηρεσίες του ομοσπονδιακού κράτους να προσαρμόσουν αναλόγως τις αποδοχές των υπαλλήλων τους από τις 30 Ιανουαρίου του 2022. Προλείπει εν ολίγοις το έδαφος για μια ευρύτερη αύξηση του ωρομισθίου εκατοντάδων χιλιάδων εργαζομένων. Στη σχετική ανακοίνωση του Λευκού Οίκου τονίζεται πως «θα δοθεί έτσι ώθηση στην οικονομία και στην αποτελεσματικότητα των συμβασιούχων του αμερικανικού δημοσίου, ενώ θα προσφερθεί στους φορολογουμένους η δυνατότητα να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους και την ποιότητα της εργασίας τους καθώς θα ενισχυθούν η υγεία τους και το ηθικό τους».

Στο μεταξύ, ο Αμερικανός πρόεδρος σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις σε έργα υποδομής αλλά και το ισχυρότερο δίκτυο κοινωνικής προστασίας από το επενδυτικό του πρόγραμμα ύψους 1,8 τρισ. δολαρίων αποκλειστικά και μόνο από τους φόρους που θα επιβάλει στα υψηλά εισοδήματα. Προσβλέπει ειδικότερα σε έσοδα από τον διπλασιασμό του συντελεστή φορολόγησής στο 39,6% σε ό,τι αφορά τις αποδόσεις κεφαλαίου για όσους

Το νέο πρόγραμμα Μπάιντεν προβλέπει περαιτέρω δαπάνες ύψους 225 δισ. δολαρίων για τη φροντίδα των παιδιών και άλλα 225 δισ. δολάρια για τη θέσπιση εθνικού προγράμματος πληρωμένων αδειών για οικογενειακούς λόγους και θέματα υγείας.

Ο Αμερικανός πρόεδρος εκτιμά πως τα έσοδα από τις αυξήσεις φόρων επαρκούν για να καλύψουν πλήρως το κόστος του προγράμματός του.

επενδυτές έχουν έσοδα άνω του ενός εκατ. δολ. αλλά και στην αύξηση του φόρου από το 37% στο 39,6% στους πλουσιότερους Αμερικανούς. Εκτιμά πως τα έσοδα από αυτές τις αυξήσεις φόρων επαρκούν για να καλύψουν πλήρως το κόστος του προγράμματός του μολοντί θα απαιτηθούν τα φορολογικά έσοδα των επόμενων 15 ετών για τη χρηματοδότηση των δαπανών που

έχουν προγραμματιστεί για χρονικό διάστημα οκτώ ετών.

Στα εν λόγω σχέδια του Τζο Μπάιντεν αναφέρεται σχετικό δημοσίευμα της εφημερίδας Financial Times επικαλούμενο αξιωματικούς του Λευκού Οίκου αλλά και ρεπορτάζ του BusinessInsider που αναφέρει την προγραμματισμένη για χτες αργά το βράδυ ομιλία του Αμερικανού προέδρου, το περιεχόμενο της οποίας διέρρευσε σε συντάκτες των δύο μέσων. Ειδικότερα, οι υψηλότεροι φόροι προορίζονται για τη χρηματοδότηση του τρίτου σκέλους του προγράμματος Μπάιντεν, που ο Αμερικανός πρόεδρος έχει ονομάσει «Σχέδιο για τις Αμερικανικές Οικογένειες» και το οποίο θα είναι τελικά ευρύτερο και μεγαλύτερο από όσο είχε ανακοινωθεί πριν από λίγες εβδομάδες. Όπως τονίζουν οι F.T., αυτό το σκέλος του προγράμματος Μπάιντεν αντανάκλα τα φιλοδοξία του Αμερικανού προέδρου να αναδι-

ατάξει πραγματικά την αμερικανική οικονομία, ενισχύοντας ουσιαστικά τη στήριξη που θα παρέχει στα χαμηλότερα εισοδήματα και στα φτωχότερα νοικοκυριά πέραν της άμεσης βοήθειας που προσφέρθηκε εξαιτίας της πανδημίας.

Μεταξύ άλλων το σκέλος αυτό του προγράμματος Μπάιντεν προβλέπει περαιτέρω δαπάνες ύψους 225 δισ. δολαρίων για τη φροντίδα των παιδιών και άλλα 225 δισ. δολάρια για τη θέσπιση εθνικού προγράμματος πληρωμένων αδειών για οικογενειακούς λόγους και θέματα υγείας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει στη στήριξη της μεσαίας τάξης αλλά και των γυναικών με σκοπό τη μεγαλύτερη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Επεκτείνεται, άλλωστε, φοροαπαλλαγές ύψους έως και 3.600 δολαρίων για κάθε παιδί μέχρι το 2025.

Όπως τονίζουν, πάντως, οι F.T., τα προγράμματα δαπανών και επεν-

δύσεων του Αμερικανού προέδρου είναι πραγματικά τολμηρά, ευρύτατα αλλά προπαντός δαπανηρά και αναμένεται να προσκρούσουν στις αντιρροήσεις πολλών μελών του Κογκρέσου. Οι Ρεπουμπλικάνοι θα προβάλουν εντονότερες αντιρροήσεις, αναγκάζοντας τον πρόεδρο να στηριχθεί στην περιορισμένη πλειοψηφία που έχουν οι Δημοκρατικοί στα δύο Σώματα του αμερικανικού Κογκρέσου. Το πλέον αμφιλεγόμενο μέρος των προγραμμάτων είναι αναμφίβολα το σχέδιο του προέδρου να χρηματοδοτήσει τις αναγκαίες δαπάνες από τους αυξημένους φόρους στα υψηλά εισοδήματα που σίγουρα θα βρουν σθεναρή αντίσταση από τους Ρεπουμπλικανούς. Πρόκειται για προεκλογική υποσχέση του Αμερικανού προέδρου και έχει ήδη προκαλέσει την αντίδραση παραγόντων της Wall Street και του επιχειρηματικού κόσμου της Αμερικής.

Διευρύνεται το χάσμα ανάμεσα στον πλούσιο Νότο και στον φτωχό Βορρά της Κίνας

Το χάσμα ανάμεσα στον πλούσιο Νότο και στον φτωχότερο Βορρά θα συνεχίσει να διευρύνεται στην Κίνα τα αμέσως επόμενα χρόνια, με την πανδημία να έχει επιδράσει αρνητικά στις οικονομικές διαφορές μεταξύ των επαρχιών της χώρας, επιδεινώνοντας τις μεταξύ τους αποκλίσεις. Σύμφωνα με τη Nomura, το χάσμα Βορρά και Νότου, το οποίο έχει διευρυνθεί κυρίως την τελευταία δεκαετία, θα επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη, στο χρέος αλλά και στην πολιτική που θα ακολουθηθεί. Όπως σημειώνει σε σχετικό δημοσίευμά του το Bloomberg, οι νότιες επαρχίες έχουν επωφεληθεί από τις εξαγωγές και την ακμή του Ιντερνετ, σε αντίθεση με τις βόρειες, που εάν και πλούσιες σε πρώτες ύλες, έχουν πληγεί εξαιτίας της χαμηλού ρυθμού των επενδύσεων, την πτώση των τιμών στα προϊόντα και τη μετανάστευση.

Η Nomura εκτιμά πως η συμβολή της βόρειας Κίνας στην εθνική οικονομία έχει συρρικνωθεί στο

Η συμβολή της βόρειας Κίνας στην εθνική οικονομία έχει συρρικνωθεί στο 35,2% το προηγούμενο έτος από 42,9% το 2012.

35,2% το προηγούμενο έτος από 42,9% το 2012. Οι παραλιακές περιοχές έχουν σημειώσει πιο σταθερό ρυθμό ανάκαμψης τον καιρό της πανδημίας σε σύγκριση με όσες που περιβάλλονται από ξηρά, σύμφωνα με τελευταία στοιχεία που αφορούν το ΑΕΠ. Η αναμικτή ανάπτυξη που καταγράφουν περιοχές της βόρειας Κίνας ασκεί ακόμη μεγαλύτερες πιέσεις όσον αφορά την πορεία των δημοσιονομικών τους αλλά και τη διόγκωση του χρέους. Ένα ποσοστό της τάξεως του 60% της αδυναμίας αποπληρωμής των

Οι παραλιακές περιοχές έχουν σημειώσει πιο σταθερό ρυθμό ανάκαμψης τον καιρό της πανδημίας σε σύγκριση με όσες περιβάλλονται από ξηρά, σύμφωνα με τελευταία στοιχεία που αφορούν το ΑΕΠ.

ομολόγων της χώρας προήλθε το 2020 από τη βόρεια Κίνα, σημειώνοντας άνοδο σε σύγκριση με το 2019, ανέφεραν σε σχετική τους

έκθεση οικονομολόγοι της Nomura. Παράλληλα, η αναλογία των εσόδων της τοπικής κυβέρνησης με τα έξοδα στη βόρεια Κίνα ήταν το

2020 42,7% από 51% στη νότια. Το χάσμα αναμένεται, ωστόσο, να συνεχίσει να διευρύνεται τα επόμενα χρόνια, καθώς στις βόρειες περιοχές παρατηρείται χαμηλό ποσοστό γεννηθών, ενώ μεγάλο μέρος του πληθυσμού εγκαταλείπει τις περιοχές αυτές στρεφόμενο προς άλλα μέρη. Όπως αναφέρουν τα στοιχεία της Nomura, ο μέσος όρος αύξησης του πληθυσμού ετσίως στη βόρεια Κίνα ανήλθε μόλις στα επίπεδα του 0,3% την περίοδο 2017 με 2019, έναντι 0,8% στον Νότο.

Το χάσμα μεταξύ των περιοχών αναμένεται να διευρυνθεί διότι ανάμεσα στα σχέδια της Κίνας είναι η μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα, η απεξάρτησή της από τον κλάδο των ακινήτων αλλά και η επιβολή οικονομικών πειθαρχιών από τις τοπικές κυβερνήσεις, αναφέρει χαρακτηριστικά η Nomura, τονίζοντας παράλληλα πως αυτοί οι παράγοντες μπορούν να αυξήσουν τον κίνδυνο μιας συστηματικής οικονομικής κρίσης προκαλώντας παράλληλα κοι-

νωνική αποσταθεροποίηση. «Το Πεκίνο ίσως χρειάζεται να περπατήσει σε τεταμένο σχοινί και να αντισταθμίσει τους μακροπρόθεσμους στόχους με τη βραχυπρόθεσμη σταθερότητα», ανέφεραν οι οικονομολόγοι της Nomura. Σύμφωνα με τα στοιχεία που αφορούν το ΑΕΠ, τα οποία δημοσιεύθηκαν αυτό τον μήνα, το τροπικό νησί στην επαρχία Χαϊνάν επωφεληθηκε το πρώτο τρίμηνο από την πολιτική των αφορολόγητων ειδών που ακολουθήσε, καταγράφοντας την ταχύτερη ανάπτυξη μεταξύ των επαρχιών της χώρας, με εξαίρεση την επαρχία Χουμπέι της Κίνας η οποία πέρυσσι βρέθηκε στο επίκεντρο της υγειονομικής κρίσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία, το πρώτο τρίμηνο η οικονομία κινήθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο το 2019, γεγονός που καταδεικνύει πως η οικονομία της χώρας δεν έχει ανακάμψει πλήρως ακόμη από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης.

BLOOMBERG

Αισιόδοξοι για την οικονομία 7 στους 10 επενδυτές

Ισχυρό επενδυτικό ενδιαφέρον για κλάδους που έχουν μετασχηματιστεί χάρη στην τεχνολογία επιδεικνύουν οι επενδυτές, σύμφωνα με την τριμηνιαία έρευνα επενδυτικού κλίματος της UBS. Βάσει της έρευνας, το 70% των επενδυτών θεωρεί τον τεχνολογικό μετασχηματισμό την κορυφαία κατηγορία επενδύσεων τους επόμενους έξι μήνες, καθώς το 64% πιστεύει ότι οι μετοχές είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος διαφοροποίησης των χαρτοφυλακίων κατά την περίοδο ανάκαμψης και το 63% εκφράζει την άποψη ότι οι βιώσιμες επενδύσεις αποτελούν μια πολλά υποσχόμενη ευκαιρία. Σύμφωνα με την έρευνα, στην οποία συμμετείχαν ιδιώτες επενδυτές και ιδιοκτήτες επιχειρήσεων ανά τον κόσμο, οι επενδυτές εξακολουθούν να διατηρούν αυξημένα επίπεδα ταμειακών διαθεσίμων στα χαρτοφυλάκιά τους, αλλά εξετάζουν το ενδεχόμενο κατανο-

Διατηρούν αυξημένα επίπεδα ταμειακών διαθεσίμων και εξετάζουν το ενδεχόμενο κατανομής περισσότερων μετρητών σε μετοχές.

μής περισσότερων μετρητών σε μετοχές. Τα ταμειακά διαθέσιμα αποτελούν το 22% των χαρτοφυλακίων των ιδιωτών επενδυτών παγκοσμίως, ποσοστό μειωμένο κατά μόλις τρεις ποσοστιαίες μονάδες από τον Σεπτέμβριο του 2020. Οι υψηλές σταθμίσεις ταμειακών διαθεσίμων έρχονται σε αντίθεση με τις θετικές εξελίξεις στην οικονομία και στην αγορά κατά το συγκεκριμένο

χρονικό διάστημα, μεταξύ αυτών, η κατακόρυφη άνοδος των μετοχών, η διανομή των εμβολίων και η βελτίωση των οικονομικών δεικτών. Ωστόσο, το 41% των επενδυτών εξετάζει το ενδεχόμενο ενίσχυσης της έκθεσής τους στις μετοχές τους επόμενους έξι μήνες, σε σύγκριση με ποσοστό 12% το οποίο προτίθεται να περιορίσει την έκθεση και με το 47% που επιθυμεί να διατηρήσει τα χαρτοφυλάκιά του στα ίδια επίπεδα. Παράλληλα, οι μισοί επενδυτές αναστοχούν επίσης πολύ, ενώ το 26% ανησυχεί σε κάποιο βαθμό ότι τα ταμειακά διαθέσιμα θα υποστούν μείωση ως απόδοσης σε περίπτωση που ο πληθωρισμός αυξηθεί σε υπερβολικό βαθμό. Το 41% αναφέρει ότι, σε αυτήν την περίπτωση, θα μπορούσε να αυξήσει τις τοποθετήσεις του σε μετοχές και το 31% αναφέρει ότι θα μπορούσε να αυξήσει τις θέσεις του σε ακίνητα. Σημειώνεται ότι συνολικά 7 στους

10 επενδυτές είναι αισιόδοξοι για την οικονομία της περιοχής τους για τους επόμενους 12 μήνες, σε σύγκριση με το 60% των επενδυτών που συμμετείχαν στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε πριν από 3 μήνες. Το 80% των ιδιοκτητών επιχειρήσεων είναι αισιόδοξο σχετικά με την επιχειρησή του σε ορίζοντα 12 μηνών, συγκρινόμενο με το 72% των ιδιοκτητών επιχειρήσεων πριν από τρεις μήνες. Το 37% σχεδιάζει περισσότερες προσλήψεις, ποσοστό αυξημένο κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες, σε σύγκριση με το 13% που ετοιμάζεται για μείωση προσωπικού και είναι τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο. Σημειώνεται ότι στην έρευνα της UBS συμμετείχαν 2.850 επενδυτές και 1.150 ιδιοκτήτες επιχειρήσεων που διαθέτουν τουλάχιστον 1 εκατ. δολ. σε επένδυση στοιχεία ενεργητικού με το δείγμα να αφορά 14 αγορές.

Το 80% των ιδιοκτητών επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα της UBS είναι αισιόδοξο σχετικά με την επιχειρησή του σε ορίζοντα 12 μηνών και το 37% σχεδιάζει περισσότερες προσλήψεις, ποσοστό αυξημένο κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες.

Ο φόβος

Το ΔΝΤ προειδοποιεί προ ημερών διά στόματος δύο οικονομολόγων του ότι αυτή τη στιγμή το χρέος είναι διαχειρίσιμο...

Ο κίνδυνος

Επαναφέροντας το ακανθώδες θέμα της μεγάλης έκθεσης που έχουν οι τράπεζες σε κρατικό χρέος...

Οι παρενέργειες

Πριν από ένα χρόνο, ο γενικός γραμματέας του ΟΟΣΑ Ανχελ Γκουρία ήταν από τους πρώτους που προειδοποίησε...

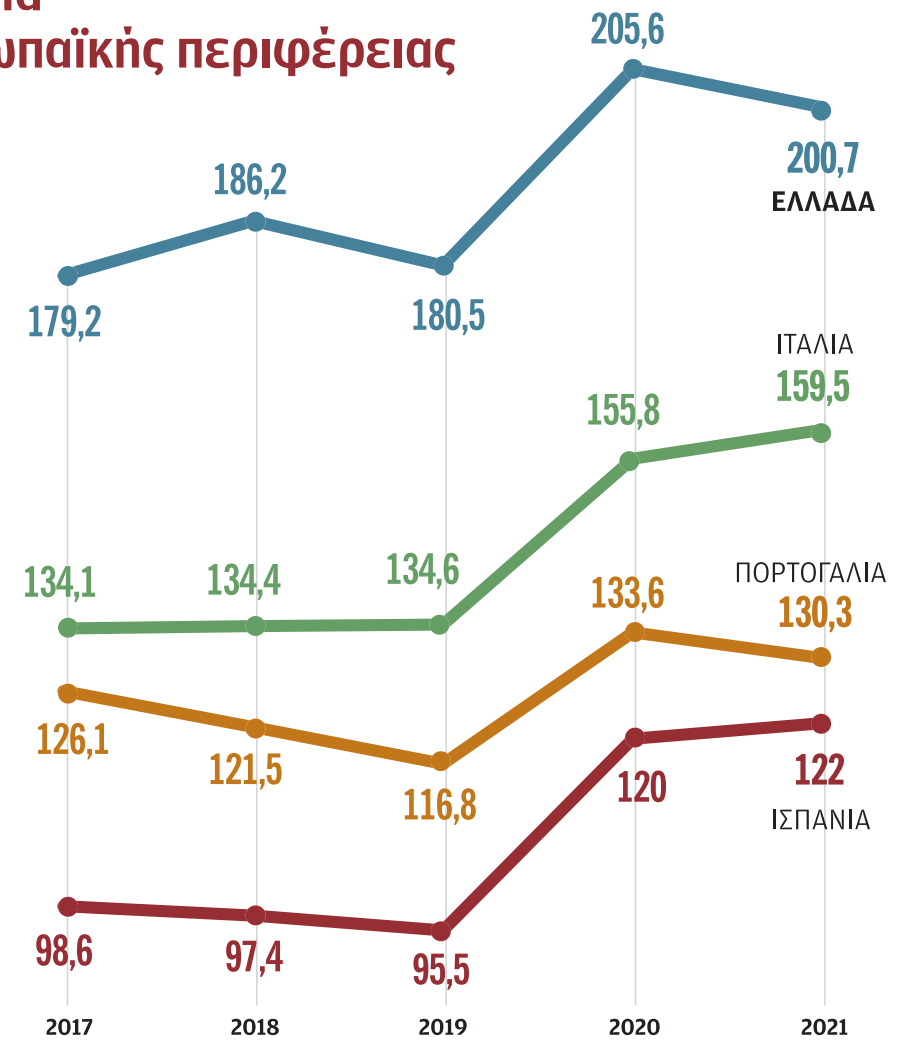
Σε ανησυχητικά ανοδική πορεία το χρέος των χωρών της ευρωπαϊκής περιφέρειας

ΩΣ % ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ

Διεθνείς οργανισμοί όπως το ΔΝΤ και ο ΟΟΣΑ αλλά και η ΕΚΤ έχουν επανειλημμένως καλέσει τις κυβερνήσεις να αυξήσουν τις δαπάνες για να στηρίξουν τις οικονομίες και να αφήσουν για αργότερα τη μέριμνα για το χρέος...

- Τα μέτρα στήριξης έχουν εκτοξεύσει το παγκόσμιο χρέος στο 100% του παγκόσμιου ΑΕΠ.
Τα δημοσιονομικά ελλείμματα έχουν εκτοξευθεί κατά μέσον όρο στο 11,7% στις ανεπτυγμένες οικονομίες.
Τα μέτρα στήριξης έχουν οδηγήσει τα δημοσιονομικά ελλείμματα στο 55% του ΑΕΠ των αναδυόμενων και στο 5,5% των αναπτυσσόμενων χωρών.

ΠΗΓΕΣ: EUROSTAT, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Επιστρέφει το «φάντασμα» του χρέους

Ανησυχητικά τα στοιχεία, ιδιαιτέρως για τις υπερχρεωμένες χώρες της Ευρωζώνης

Ένα έτος μετά την έναρξη της πρωτοφανούς δημοσιονομικής και νομισματικής καλάρωσης που υπαγόρευσε η πανδημία, μιας πολιτικής ασυνήθιστα εκτεταμένων δαπανών, όλα δείχνουν πως πλησιάζει η ώρα να έρθει ο λογαριασμός...

νόμοιο ήδη στο 200,7% και το χρέος της γειτονικής Ιταλίας σε απόσταση αναπνοής από το 160% του ιταλικού ΑΕΠ, η εικόνα είναι σαφώς ανησυχητική...

Εντείνονται οι προειδοποιήσεις για τον κίνδυνο αιφνιδιαστικής εκτίναξης του κόστους δανεισμού.

ποίνηση του ΔΝΤ, αν και το Ταμείο δεν έχει αλλάξει επισήμως τη θέση του υπέρ της ανάληψης χρέους με σκοπό τη στήριξη των οικονομιών...

κρεωμένων χωρών και τονίζουν πως οι αγορές δεν περιμένουν να σημειωθεί ανάπτυξη ώστε να διευκολυνθούν οι χώρες να πληρώσουν το χρέος τους.

Και αυτό γιατί το κόστος του δανεισμού παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, ουσιαστικά σε επίπεδα που δεν αντανακλούν το ύψος του χρέους...

Ωστόσο, η πρόοδος στην εμβολιαστική διαδικασία και η συνεπακόλουθη προσδοκία για επιτάχυνση των ρυθμών ανάπτυξης αναμένεται πως θα οδηγήσουν σχετικά σύντομα σε σταδιακή μείωση των αγορών ομολόγων από πλευράς της ΕΚΤ.

Είναι, εν ολίγοις, προφανής ο κίνδυνος να βρεθούν σύντομα τα ομόλογα των υπερχρεωμένων χωρών της Ευρωζώνης υπό την πίεση των δυνάμεων της αγοράς...

ΔΝΤ, BLOOMBERG, IIF, EUROSTAT, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Μεγαλύτεροι οι κίνδυνοι για τις χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας

Το υψηλό χρέος που έχουν συγκεντρώσει οι χώρες στην περιφέρεια της Ευρωζώνης προσελκύει περισσότερο το ενδιαφέρον των Μάρκος Τσάμον και Τζόναθαν Οστρι, οικονομολόγων και συνεργατών του ΔΝΤ...

κάποια προληπτικά μέτρα, ενώ όλες οι χώρες γενικότερα πρέπει να σχεδιάσουν από τώρα τα προγράμματά τους για τη μείωση του χρέους τους σε βιώσιμα επίπεδα...

Εκφραστής της άποψης αυτής είναι, άλλωστε, και ο πρώην πρόεδρος της ΕΚΤ και νυν πρωθυπουργός της Ιταλίας, Μάριο Ντράγκι...

Όσες είναι υπερχρεωμένες πρέπει να μεριμνήσουν εγκαίρως, λαμβάνοντας κάποια προληπτικά μέτρα, υποστηρίζουν συνεργάτες του ΔΝΤ.

σιο διάλογο για το πώς μπορεί να αντιμετωπισθεί το υψηλό χρέος μετά το τέλος της πανδημίας έχει ταχθεί υπέρ της τόνωσης της ανάπτυξης...

σε υποδομές της Ιταλίας και ψηφιοποίηση της ιταλικής οικονομίας, πράσινη ενέργεια και γενικώς σχέδια φιλικά προς το περιβάλλον...

στην ΕΚΤ, γι' αυτό και η κρίση της πανδημίας υπήρξε ευεργετική για την Ιταλία, καθώς συγκάλυψε το πρόβλημά της...

ΔΝΤ, BLOOMBERG

Σε διακεκαυμένη ζώνη οι τράπεζες λόγω της έκθεσής τους σε κρατικά ομόλογα

Οι προειδοποιήσεις για τους κινδύνους που εγκυμονεί η νέα αν και αναγκαστική υπερχρέωση άρχισαν από πολύ νωρίς και στην πορεία κλιμακώθηκαν...

τίμηση του συνολικού παγκόσμιου χρέους, συμπεριλαμβανομένου δηλαδή εκείνου των επιχειρήσεων που έχει φτάσει στο 365% του παγκόσμιου ΑΕΠ...

τραπεζικό σύστημα της Ευρωζώνης κινδύνεψε να κλονιστεί καθοριστικά. Ο κίνδυνος εξώθησε τότε τις τράπεζες της Ευρωζώνης να περιορίσουν σταδιακά την έκθεσή τους ειδικότερα σε ομόλογα της Ελλάδας...

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΚΤ, η έκθεση των ευρωπαϊκών τραπεζών σε κρατικό χρέος τον Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους είχε εκτιναχθεί σε 2,1 τρισ. ευρώ.

κών τραπεζών σε κρατικό χρέος της Ευρωζώνης δεν υπερέβαινε τα 140 δισ. ευρώ. Αυξήθηκε όμως δραματικά μέσα σε μόλις 12 μήνες και τον Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους είχε εκτιναχθεί στο ιλιγγιώδες ποσό των 2,1 τρισ. ευρώ...

τους έχοντας μειωθεί ελαφρώς σε σύγκριση με τα επίπεδα στα οποία εκτινάχθηκαν το περασμένο έτος. Κάτι ανάλογο συμβαίνει με τις γαλλικές τράπεζες, καθώς η έκθεσή τους στα ομόλογα του γαλλικού δημοσίου έχει σημειώσει αύξηση κατά 18% μέσα στους 12 μήνες από τον Φεβρουάριο του περασμένου έτους...

5,4 τρισ. δολάρια αποταμίευσαν τα νοικοκυριά σε όλο τον κόσμο

Γεγονός που γεννά ελπίδες για παγκόσμια ανάκαμψη

Στο **Ιλιγγιώδες** ποσό των 5,4 τρισ. δολαρίων ανέρχεται η αποταμίευση που συγκέντρωσαν τα νοικοκυριά στις περισσότερες χώρες ανά τον κόσμο από την αρχή της πανδημίας, όταν οι δαπάνες τους περιορίστηκαν αναγκαστικά με την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας των καταναλωτών για τις θέσεις εργασίας τους και για το εισόδημά τους. Οι διαφορές ανάμεσα στις πλούσιες και τις φτωχές χώρες, όπως ανάμεσα στα διαφορετικά εισοδηματικά στρώματα στο εσωτερικό των χωρών, είναι πάντως εμφανείς και στα επίπεδα της αποταμίευσης: σαφώς υψηλότερα στις ΗΠΑ, στη Δυτική Ευρώπη και στις πλούσιες χώρες της Μέσης Ανατολής και σαφώς χαμηλότερα στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και στις φτωχότερες χώρες της Ασίας. Η αποταμίευση αυτή, πάντως, αποτελεί μία από τις ελπίδες της παγκόσμιας οικονομίας για ανάκαμψη μετά το τέλος της πανδημίας, καθώς αναμένεται πως θα διοχετευθούν σε κάθε είδους καταναλωτικές δαπάνες δίνοντας ώθηση στην ανάπτυξη. Προ ημερών ο οίκος Moody's προέβλεψε πως αν τα νοικοκυριά ανά τον κόσμο δαπανήσουν περίπου το ένα τρίτο από το πλεόνα-

σμα αποταμίευσής τους, θα δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας κατά τουλάχιστον 2 εκατοστιαίες μονάδες στη διάρκεια του τρέχοντος και του επόμενου έτους.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του εν λόγω οίκου, τα αμερικανικά νοικοκυριά συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο μέρος από τα κεφάλαια αυτά, καθώς αποταμίευσαν 2 τρισ. δολάρια πιο πολλά από τα αναμενόμενα επίπεδα βάσει των αντίστοιχων του 2019. Αντίστοιχα στοιχεία της Evercore ISI καταδεικνύουν επιπλέον πως η αποταμίευση στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου συγκεντρώθηκε προτού ακόμη τεθεί σε εφαρμογή των προγράμματα Μπάιντεν των 1,9 τρισ. δολαρίων.

Παράλληλα, στοιχεία του ΟΟΣΑ φέρουν την αποταμίευση των νοικοκυριών στις πιο ανεπτυγμένες οικονομίες να έχει φτάσει στα υψηλότερα επίπεδα από την αρχή του αιώνα. Ομοίως, η αποταμίευση ήταν πολύ μεγαλύτερη από το σύνθετο σε χώρες της Μέσης Ανατολής που στηρίζαν τις οικονομίες τους με γενναιόδωρα προγράμματα, ενώ στην Ασία η αποταμίευση των νοικοκυριών ήταν και πάλι μεγάλη αλλά όχι ιδιαίτερα υψηλή από τα συνήθη επίπεδα εν μέρει και επειδή η πανδημία ανακαίτι-

Οικονομολόγοι εκτιμούν πως η κατανομή της αποταμίευσης θα περιορίσει την κλίμακα της ώθησης που θα λάβει η οικονομία όταν θα αρθούν τα περιοριστικά μέτρα, καθώς «τα υψηλότερα εισοδήματα δεν θα προχωρήσουν τόσο σε δαπάνες». Ενδεικτική περίπτωση η Βρετανία, όπου σύμφωνα με την Τράπεζα της Αγγλίας σχεδόν τα τρία τέταρτα των νοικοκυριών ανέφεραν σε σχετική δημοσκόπηση ότι σκοπεύουν να αφήσουν ανέγγιχτες τις αποταμιεύσεις στους τραπεζικούς τους λογαριασμούς και να μην προχωρήσουν σε δαπάνες.

Οι διαφορές ανάμεσα στις πλούσιες και τις φτωχές χώρες, όπως ανάμεσα στα διαφορετικά εισοδηματικά στρώματα στο εσωτερικό των χωρών, είναι πάντως εμφανείς.

στηκε ταχύτερα και ήταν μικρότερος ο αντίκτυπος της στις δαπάνες των νοικοκυριών.

Στη Νότια Αμερική και στην Ανατολική Ευρώπη τα επίπεδα της αποταμίευσης αυξήθηκαν αλλά λιγότερο σε σύγκριση με τις ΗΠΑ, καθώς δέχθηκαν βαρύτατο πλήγμα από την πανδημία και τα κυβερνητικά προγράμματα ήταν λιγότερο

γενναιόδωρα. Σε όλες αδιακρίτως τις γεωγραφικές ζώνες ο αντίκτυπος της πανδημίας ήταν άνισος, με τα φτωχά νοικοκυριά να πλήττονται περισσότερο και εξίσου άνιση ήταν η αποταμίευση, με τα περισσότερα κεφάλαια να συγκεντρώνονται στους τραπεζικούς λογαριασμούς των πλουσιότερων νοικοκυριών. Όπως τονίζει η Moody's, συνολικά η αποταμίευση ανά τον κόσμο ανήλθε τουλάχιστον στο 6% του παγκόσμιου ΑΕΠ μέχρι το τέλος του πρώτου τριμήνου. Σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times σχολιάζει πως οι τελευταίες έρευνες δείχνουν αισιοδοξία μεταξύ καταναλωτών, που σημαίνει ότι θα σπεύσουν να δαπανήσουν σε καταστήματα, μπαρ και εστιατόρια μόλις ανακληθούν οι περιορισμοί οι οποίοι έχουν επιβληθεί για την ανάσχεση της πανδημίας. Είναι ενδεικτικά τα πορίσμα-

τα έρευνας του Morning Consult που φέρει το 1/3 των πλουσιότερων νοικοκυριών σε πολλές χώρες, όπως Κίνα, Αυστραλία, Ιταλία, Ρωσία και ΗΠΑ, να εκτιμούν πως η περίοδος που διανύουμε είναι καλή για να προχωρήσουν σε μεγάλες αγορές. Δεν ισχύει, ωστόσο, το ίδιο για τα φτωχότερα νοικοκυριά. Οικονομολόγοι της Goldman Sachs επισημαίνουν πως τα δύο τρίτα της πρόσθετης αποταμίευσης στις ΗΠΑ προήλθαν από το πλουσιότερο 40% του πληθυσμού της υπερδύναμης.

Οι ίδιοι οικονομολόγοι εκτιμούν για αυτό πως η κατανομή αυτή της αποταμίευσης θα περιορίσει την κλίμακα της ώθησης που θα λάβει η οικονομία όταν θα αρθούν τα περιοριστικά μέτρα, καθώς «τα υψηλότερα εισοδήματα δεν θα προχωρήσουν τόσο σε δαπάνες». Όπως χαρακτηριστικά ανέφεραν μιλι-

ντας στους F.T., «αν η πρόσθετη αποταμίευση ανήκει στα πλουσιότερα νοικοκυριά, οπότε και θα αντιμετωπιστεί ως αύξηση του πλούτου τους και όχι ως ενίσχυση του εισοδήματος, τότε θα είναι σαφώς χαμηλότερο το επίπεδο των δαπανών».

Ενδεικτική περίπτωση η Βρετανία, όπου σύμφωνα με την Τράπεζα της Αγγλίας σχεδόν τα τρία τέταρτα των νοικοκυριών ανέφεραν σε σχετική δημοσκόπηση ότι σκοπεύουν να αφήσουν ανέγγιχτες τις αποταμιεύσεις στους τραπεζικούς τους λογαριασμούς και να μην προχωρήσουν σε δαπάνες. Κάποια άλλα νοικοκυριά σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν την αποταμίευσή τους για την αποπληρωμή χρεών ή να επενδύσουν σε συνταξιοδοτικά ταμεία για να έχουν περισσότερα εισοδήματα μετά τη συνταξιοδότησή τους.

ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ

Το Πολυδύναμο Κέντρο Δήμου Έγκυμης δέχεται αιτήσεις για την πιο κάτω θέση εργασίας:

Υπεύθυνος/η Κέντρου Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών

Ωράριο εργασίας: 12.30-18.00
Μισθός: 800 ευρώ

Απαιτούμενα προσόντα

• Πτυχίο Δημοτικής Εκπαίδευσης και 1 χρόνος πείρα σε αντίστοιχη θέση.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν την αίτηση τους μαζί με αντίγραφο απολυτηρίου Λυκείου, Πτυχίου και Βιογραφικού Σημειώματος στο email zoearg1@gmail.com μέχρι την Παρασκευή 7 Μαΐου 2021.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε στο 22453886 από τις 07.30-12.30.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Γονέων και Φίλων Παιδοογκολογικής Μονάδας θα ήθελε να ανακοινώσει επίσημα ότι από τις 30/7/2020 μέχρι και τις 30/1/2021 πούλησε βραχιόλια και το συνολικό ποσό από την πώληση των βραχιολιών ανέρχεται στα 390 ευρώ.

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
kathimerini.com.cy

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ONLINE

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
SHOWBIZ - GOOD LIFE - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ**

CALL FOR APPLICATIONS
Director of the Cyprus Cancer Research Institute (CCRI)

The Cyprus Cancer Research Institute (C.C.R.I.), a Non-For-Profit organization, based in Nicosia, Cyprus, is anticipated to be a world class interdisciplinary research institute that will operate within a network of leading clinical and academic partners namely the University of Cyprus (UCY), the Karaiskakiou Foundation (KF) and the Bank of Cyprus Oncology Centre (BOCOC), aiming to promote excellence in the field of cancer research and in the development and utilization of innovative diagnostic and therapeutic systems to challenge this devastating disease. The Institute will bring together leading scientists working across different areas of biology and medical sciences to develop an internationally competitive program of research aiming to improve the current understanding on cancer pathogenesis and develop novel therapeutic approaches against different cancers.

With a mission to promote high calibre cancer research in Cyprus and to breed the next generation of cancer research scientists, the CCRI is looking to hire the Institute's Director who will be responsible for the direction and management of the Institute. The Director will mainly be responsible for the design and implementation of the CCRI Strategic Research Plan. The Director will also receive annual funding to lead his/her own research program/group.

The position of the CCRI Director, based in Nicosia (Cyprus), is open to local and/or foreign applicants.

The text of this Call for Applications is published on the CCRI's website (www.ccri.org.cy) at: <https://www.ccri.org.cy/careers/> - "Call for Applications - CCRI DIRECTOR".

Applications must be submitted before May 31st, 2021.

For any information relating to the position, please contact the CCRI's HR Department via email or phone at below contact details.

Email.: hr@ccri.org.cy / Tel.: +357 22 894376

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ - ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΣΖ - ΜΑΛΛ ΛΑΡΝΑΚΑ

Τιμές Διαμερισμάτων 2 Υπνοδωματίων
από €139,000 + ΦΠΑ

Τιμές Κατοικιών 3 Υπνοδωματίων
με Roof Garden
από €259,000 + ΦΠΑ

Παρακαλούμε όπως αποταθείτε για ραντεβού στα γραφεία μας

**NICOLAIDES
GROUP**

Τηλ: 24 828240
Κιν: 99 630650
Λάρνακα

info@nicolaidesproperties.com

Άσιλα Λαμπρή, όνομαν τζαι πράμαν

«Να είστε πολλοζώπτοι π' όλνν την οικουμένην»: Ήθη και έθιμα του Πάσχα στην Κύπρο του χθες

Χρυσοκέντητος ενεπίγραφος επιτάφιος, εργαζόμενος από τη φημισμένη κεντήστρα Δεσποινά στην Κωνσταντινούπολη το 1682, με προορισμό τον μητροπολιτικό ναό της ελληνικής κοινοότητας στην Αγκυρα.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η περίοδος του Πάσχα για τον χριστιανικό κόσμο είναι από τις πιο σημαντικές και ταυτόχρονα, το ορθόδοξο Πάσχα έρχεται να συναντήσει και άλλες προχριστιανικές συνήθειες, που με την πάροδο των αιώνων τα όρια τους έγιναν δυσδιάκριτα. Μέσα από το βιβλίο της Άννας Νεοφύτου τα παραδοσιακά έθιμα της γιορτής του Πάσχα της Κύπρου παρουσιάζονται και αναλύονται, ξεκινώντας με τις Αποκριές, την καθαρά Δευτέρα, τα καρναβάλια, την εποχή της νηστείας, τη Μεγάλη Εβδομάδα, την Κυριακή του Πάσχα, την εβδομάδα της Διακαινησίμου, την Πέμπτη της Αναλήψεως και τελικά την Πεντηκοστή. Στο βιβλίο εξηγείται η θρησκευτική σημασία και αναδεικνύονται οι συμβολισμοί τους και παρουσιάζονται οι τοπικές παραλλαγές τους αλλά και ο βαθμός συμμετοχής του κάθε κοινωνικού στρώματος. Στο βιβλίο αξιοποιείται το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης και το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών.

Η πρώτη Ανάσταση

Ένα από τα πιο εντυπωσιακά και με πολύ μεγάλο συμβολισμό έθιμα του Πάσχα είναι αυτό της πρώτης Ανάστασης. Όπως περιγράφεται στο βιβλίο από τη μαρτυρία του Μ. Ν. Μελέτη, από τον Βαθύλακα Αμμοχώστου «Το πρωί η πρώτη Ανάσταση. Ο παπάς ελούβαν τα φκιάρα του επιταφίου τζι έβαλεν τα μέσα σε μια σανιάν και όταν έλεγαν το «Ανάστα ο Θεός» εσκορπούσαν τα φκιάρα μέσα στην εκκλησίαν. Εκτυπούσαν οι σκάμνοι, εππέφταν τα μαύρα και οι καμπάνες εκτύπουσαν χαρμόσυνα. Ο κόσμος επροσύναν. Επάδινεν τον χωρκόν ούλον να μεταλάβει. Ήταν μεγάλη γιορτή, ούλα του Πασκάτου».

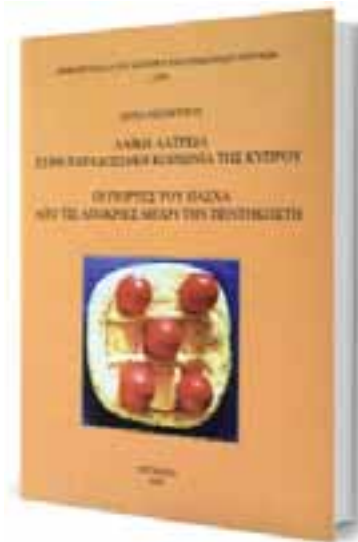
Αυτά τα λουλούδια που σκορ-

πούσε ο ιερέας μετά το «Ανάστα ο Θεός» πολλοί ήταν αυτοί που τα μάζευαν, τα είχαν για καλή τύχη, τα έβαζαν στο καπνιστήρι, τα έκαναν ακόμα και τσάι... και η μαρτυρία Π. Μιλτιάδου από τα Κούκλια λέει: «Ο παπάς αφήννει λουλούδια που την νύκταν του επιταφίου τζαι γεμώννει την σανιάν τζαι κραεί την τζαι διά γυρόν στην εκκλησιάντζαι σέρνει τα λουλούδια. Τζαι πέφτουν τα μαύρα. Τα λουλούδια μαζεύκουμεν τα τζαι παίρνομεν τα στο σπίτιν, πως εν καλά. Αν εν' λεμονιά λουλούδι, έσει πολλές που την φυλάουν τζαι κάμνουν την ύστερα ποννά 'ρτουν σπίτιν τσάν».

Η λαμπρατζιά

Ένα από τα έθιμα που επιβιώνει εν πολλοίς και σήμερα, αν και πόρρω απέχει από αυτό που συνήθιζαν οι παλαιότεροι είναι αυτό της λαμπρατζιάς. Συνήθως οι νέοι του κάθε χωριού ή και της κάθε ενορίας άναβαν το βράδυ του Σαββάτου μια μεγάλη φωτιά στην αυλή της εκκλησίας. Η συγκέντρωση των ξύλων άρχιζε εβδομάδες πριν από την Ανάσταση, μαζεύνοντας κλαδέματα, ολόκληρους κορμούς με τους νέους να τους κρύβουν σε διάφορα μέρη: «Το Μ. Σάββατον εγυρίζαν τα σπιτία τζι εφανάζαν τους ούλους να έρτουν στην εκκλησία».

Οι νέοι 'εν ετζοιμούταν εκάθονταν στην λαμπρατζιάν τζι εκάμναν ιστορίες, εκραούσαμεν κλειδικιά μαραθευτικά τζι επαίζαμεν. Εβάλλαμεν σπριτίους τζι επαίζαμεν. Εβάλλαμεν σιπεθκιές. Άλλοι εκάμναν με κανονούθκια αναφέρει η μαρτυρία του Σ. Νεοφύτου από τα Κούκλια της Πάφου. Όπως αναφέρεται σε κάθε χωριό η λαμπρατζιά άναβε διαφορετική ώρα, ανάλογα με την τοπική συνήθεια και την ώρα που έλεγαν τον Καλό Λόγο. Εκτός από τους νέους του χωριού η λαμπρατζιά ήταν ευκαίρια και για τις νέες: «Η λαμπρα-

Εκτυπούσαν οι σκάμνοι, εππέφταν τα μαύρα και οι καμπάνες εκτύπουσαν χαρμόσυνα. Ο κόσμος επροσύναν. Επάδινεν τον χωρκόν ούλον να μεταλάβει. Ήταν μεγάλη γιορτή, ούλα του Πασκάτου».

Παλαιότερα, νεαροί γυρνούσαν στα σπιτία και έλεγαν το τραγούδι της Ανάστασης, καλώντας ταυτόχρονα τους χωριανούς στον Καλό Λόγο.

Στη Βαρίσια τη Δευτέρα του Πάσχα «κουπέπια με τα πρωτοφανούσιμα φύλλα των κλημάτων, φαί της Λαμπρής».

τζιάν άφτεν τρεις ημέρες μέσα στην αυλήν που ήταν το παλιόν σχολειόν. Έρχονταν οι κοπέλλες του χωρκού στην λαμπρατζιάν να πιάσουν κάρβουνα τζι εγεμώναν τα σιδερά τους. Τζι αθθυμούμαι τα κοπέλλια εσυναούνταν ούλοι τζιζαίμαι να δουν τες όμορφες του χωρκού. Τζαι τζείνες επί σκοπού έρχονταν. Τον μάρτην επετάσαν τον στην λαμπρατζιάν αναφέρει ο Ιω. Τικκας από την Τρυπημένη, με παρόμοιες πληροφορίες και από άλλα χωριά του νησιού. Πολύς φορές το καθήκον να συγκεντρώνουν όλους τους κατοίκους του χωριού στην εκκλησία είχαν οι αγροφύλακες ή τουρκόπουλοι, όπως αναφέρουν οι πληροφορητές από την Ακανθού και τη Γύψου, αλλά και νέα παιδιά.

Τζιτος εμείνισκεν έσσω του. Άσιλα Λαμπρή, όνομαν τζαι πράμαν. Μετά τον Καλόν Λόγον, εμείνισκαν να κοινωνήσουν» πληροφορεί ο Ιω. Τικκας από την Τρυπημένη, με παρόμοιες πληροφορίες και από άλλα χωριά του νησιού. Πολύς φορές το καθήκον να συγκεντρώνουν όλους τους κατοίκους του χωριού στην εκκλησία είχαν οι αγροφύλακες ή τουρκόπουλοι, όπως αναφέρουν οι πληροφορητές από την Ακανθού και τη Γύψου, αλλά και νέα παιδιά.

Το τραγούδι της Ανάστασης

Παλαιότερα, νεαροί γυρνούσαν στα σπιτία και έλεγαν το τραγούδι της Ανάστασης, καλώντας ταυτόχρονα τους χωριανούς στον Καλό Λόγο. Παρέες νέων λοιπόν στις 8-9 το βράδυ γύριζαν τα σπιτία και τραγουδούσαν το τραγούδι της Ανάστασης, το οποίο λεγόταν και Κουλλούρι, αφού οι νοικοκυρές έδιναν μόνο κουλλούρι ή και Τραγούδι της Λαμπράς Αναστάσεως ή Τρασίλα. Φυσικά, συνήθως τους έδιναν και γλισταρκές, φλαούνες και κόκκινα αβγά.

«Ήραμεν στο βγενικόν σας σπιτιν να σας το πούμεν, πως αναστήθη ο Χριστός να σας το εζηγηθούμεν. Άρχοντες, ω ευγενικοί και πολλοχροσπόμενοι. Να είστε πολλοζώπτοι η' όλνν την οικουμένην. Και κει που μέλλομεν λοιπόν να είστε συχωρημένοι. Ήννάτε αυθέντα γρήγορα τωρά στην εκκλησίαν, με πόθον και με ευλάβειον γυναικες και παιδία. Να φτάσετε εις την Λιτίν η' άμπετε τα κεριά σας και να πανηγυρίσετε διά την Πασχαλιαν σας. Ν' ακούσετε βαγγέλιον για το Χριστός Ανέστη».

Παραλλαγή του τραγουδιού από τον Φαρμακά της Λευκωσίας

Τα φαγητά της Λαμπρής

Την ημέρα του Πάσχα σε όλα τα σπιτία το καλό φαγητό ήταν απαραίτητο, σε άλλες περιοχές η αβγολέμονη ήταν απαραίτητη, όπως στην επαρχία Κερύνειας «Γυρίζοντας σπιτίιν ετρώγαν φλαούνες, αυγωτάδες. Την Λαμπράν εκάμναν σουβλαν, δάφνινην σουβλαν, εγυρίζαν το με το χέρι, ρίφιν η' αρνίν. Την επομένη μέραν κουπέπια, αγκινάρες, πιζέλια η' της εποχής» σημειώνει ο Γ. Σιακίδης από τη Λάπηθο. Στη Λάρνακα την τιμητική του είχε ο ταβάς, αλλά και κρέας με πουρκούρι ή ρύζι, πατάτες λεπτές κ.ά. Στην Πάφο έψηναν στον φούρνο, στην επαρχία Αμμοχώστου αρνί ή ρίφι στη σουβλα ή στον φούρνο και στη Μεσαορία κολοκάκι καππαμά. Όπως σημειώνει η Άννα Νεοφύτου, μέσα από την έρευνά της φαίνεται ότι η σούπα αβγολέμονη είναι νεότερη συνήθεια. Αναφέρονται χαρακτηριστικά τα φαγητά εκτός από τη σουβλα και του φούρνου: πουλλίν χοχλαστόν, πεζουνούδκια βραστά, κολοκάκισιν καππαμάν, γιαχνιστά, μέσα στο κρασίν, σούπια με βρασμένα κόκκαλα, ραφκιόλες μακαρόνια, σπκωτάκια τηγανητά, αγκινάρες στον φούρνο... χαρακτηριστικό το μενού από πληροφορητή από το Παλαικόβρο: «Φαγητά Λαμπρής εκάμναν με τα κουτσιά του κρέας, με τα βαζάνια, το κρέας, κοκκινιστά» και από τη Μια Μπλιά «Αυγολέμονη, πουλι βραστό. Αγκινάρες στο φούρνο με τες πατάτες. Αρνούδι στον φούρνον» και στη Βαρίσια τη Δευτέρα του Πάσχα μεταξύ άλλων «κουπέπια με τα πρωτοφανούσιμα φύλλα των κλημάτων, φαί της Λαμπρής».

Περισσότερες πληροφορίες στο: ANNA ΝΕΟΦΥΤΟΥ - «Λαϊκή λατρεία στην παραδοσιακή κοινωνία της Κύπρου: Οι γιορτές του Πάσχα από τις Αποκριές μέχρι την Πεντηκοστή», εκδ. Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών.

Πόλεμος ΗΠΑ - Κίνας, ένα εφιαλτικό σενάριο

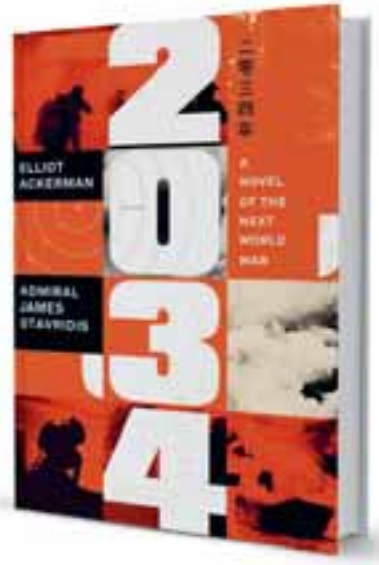
Οι δύο υπερδυνάμεις στην «παγίδα του Θουκυδίδη»

ELLIOT ACKERMAN & ADMIRAL JAMES STAVRIDIS
2034 - A Novel of the Next World War
εκδ. Penguin Press, 2021, σελ. 320

Του ΑΧΙΛΛΕΑ ΠΑΠΑΡΣΕΝΟΥ

Ένα εφιαλτικό σενάριο, όπου η στρατιωτική αντιπαλότητα των δύο υπερδυνάμεων του 21ου αιώνα, της Αμερικής και της Κίνας, μετατρέπεται από ψυχρή σύγκρουση σε παγκόσμια ανάφλεξη, ξετυλίγεται στο γεωπολιτικό θρίλερ «2034». Ο Έλληνοαμερικανός ναύαρχος ε.α. Τζέιμς Σταυρίδης, πρώην στρατιωτικός διοικητής του ΝΑΤΟ και κοσμίτορας της Σχολής Διπλωματίας Φλέτσερ στο πανεπιστήμιο Ταφτς της Βοστώνης, και ο μυθιστοριογράφος Έλιωτ Ακερμαν, βετεράνος πεζογράφος με παράσημα ανδρείας από πέντε θηπίες σε Ιράκ και Αφγανιστάν, ενώνουν στρατιωτική εμπειρία και αφηγηματική δεινότητα σε μια καθιλωτική πλοκή, που μας προειδοποιεί πως μια ρεαλιστική αλληλουχία κακών υπολογισμών και παρανοήσεων μπορεί να οδηγήσει σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις με ολέθριες συνέπειες στο εγγύτατο μέλλον.

Το σημείο μηδέν βρίσκεται στη Νότια Σινική Θάλασσα, όπου η Κίνα προβάλλει συνεχώς διεκδικήσεις στα νησιά Σπράτλι και η Αμερική εκτελεί περιπολίες «ελεύθερης ναυσιπλοΐας», αμφισβητώντας τις κινεζικές αξιώσεις. Σε μια περιπολία της 12ης Μαρτίου 2034, η πλοίαρχος Σάρα Χαντ, διοικητής τριών αντιτορπιλικών, παρατηρεί καπνούς σε

Μια ρεαλιστική αλληλουχία κακών υπολογισμών και παρανοήσεων μπορεί να οδηγήσει σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις.

ένα από τα κινεζικά αλιευτικά που ψαρεύουν στην περιοχή και αναλαμβάνει το ρίσκο να προστρέξει σε βοήθειά του, εκτός διατεταγμένης πορείας. Τα πράγματα περιπλέκονται όταν ανακαλύπτεται ότι το αλιευτικό δεν είναι τόσο «αθώο» και φέρει κατασκοπευτικό τεχνολογικό εξοπλισμό. Στον τόπο του ατυχήματος καταφθάνει το κινεζικό αεροπλανοφόρο «Ζενγκ Χε» με διοικητή έναν σκληρό ναύαρχο, που απευθύνει τηλεσίγραφο απαιτώντας άμεση παράδοση του αλιευτικού με τον εξοπλισμό του και αποχώρηση των Αμερικανών από τα «χωρικά ύδατα» της Κίνας, ενώ η Χαντ, θύμα κινεζικής κυβερνοεπίθεσης,

αδυνατεί να επικοινωνήσει με το αρχηγείο του 7ου Στόλου. Την ίδια μέρα, ο ρισκοκίνδυνος επισημναγός Κρις Γουέτζ Μίτσελ, που εκπροσωπεί την τέταρτη γενιά πιλότων στην οικογένειά του, εκτελεί μια «ευαίσθητη» αναγνωριστική πτήση με F-35 στα στρατηγικά στενά του Ορμούζ, όταν τα ηλεκτρονικά συστήματα του αεροσκάφους του «τυφλώνονται» και αναγκάζεται να προσγειωθεί στη ναυτική βάση του Ιράν, Μπαντάρ Αμιάς.

Ταυτόχρονα, στην Ουάσιγκτον, ο ακόλουθος άμυνας της Κίνας, ναύαρχος Λιν Μπάο, για την εκτόνωση της κρίσης, προτείνει στον Λευκό Οίκο ανταλλαγή του αλιευτικού με το F-35, αποκαλύπτοντας έτσι τη στενή αμυντική συνεργασία Κίνας - Ιράν. Ο διοικητής του κινεζικού αεροπλανοφόρου, όμως, με την εκπονή του τηλεσίγραφο σπεύδει να τιμωρήσει στους «εισβολείς» βυθίζοντας δύο από τα τρία αμερικανικά αντιτορπιλικά και προκαλώντας εκτεταμένες ζημιές στη ναυαρχίδα της Χαντ. Το τζίνι έχει βγει από το μπουκάλι. Ο Λιν Μπάο ανακαλείται στο Πεκίνο για διαβουλεύσεις. Η συμβουλή του έχει βαρύτητα, γιατί γνωρίζει άριστα την Αμερική, μισός Αμερικανός από τη μητέρα του, με σπουδές στο Χάρβαρντ και στη Ναυτική Σχολή Πολέμου στο Νιούπορτ. Στην Ουάσιγκτον επικρατεί δημόσια κατακραυγή που απαιτεί παραδειγματική τιμωρία της Κίνας και η σύγκρουση παίρνει τη μορφή χιονοστιβάδας, καθώς οι δύο αντίπαλοι πέφτουν στην «παγίδα του

Το σημείο μηδέν βρίσκεται στη Νότια Σινική Θάλασσα, όπου η Κίνα προβάλλει συνεχώς διεκδικήσεις στα νησιά Σπράτλι και η Αμερική εκτελεί περιπολίες «ελεύθερης ναυσιπλοΐας», αμφισβητώντας τις κινεζικές αξιώσεις.

Θουκυδίδη», όπως η σύγκρουση της Αθήνας με τη Σπάρτη κατέληξε στον καταστροφικό Πελοποννησιακό Πόλεμο. Καθώς εγκαταλείπεται η «συνετή υπομονή» και η στρατηγική της αποκλιμάκωσης, η αντιπαράθεση τίθεται εκτός ελέγχου με κλιμακούμενα αντίποινα εκατέρωθεν. Όταν η Κίνα παραβιάζει την αμερικανική «κόκκινη γραμμή» με την πολιορκία της Ταϊβάν, οι Αμερικανοί καταφεύγουν πρώτοι στη χρήση τακτικών πυρηνικών όπλων, σχεδόν έναν αιώνα μετά τη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι, για να ακολουθήσει ένα σπινάλιο βομβαρδισμών επιλεγμένων πόλεων στις δύο χώρες, με εκατομμύρια νεκρούς. Της στρατιωτικής επιχειρήσεως διευθύνουν η Σάρα Χαντ, που έχει προαχθεί σε υποναύαρχο, και ο Λιν Μπάο, αντίστοιχα. Με την παγκόσμια προσοχή στραμμένη στον σινοαμερικανικό πόλεμο, η Ρωσία δράττεται της ευκαιρίας για σαμποτάζ του αμερικανικού δικτύ-

ου 10G και εδαφικές προσαρτήσεις στη Βαλτική και στο Ιράν για τον έλεγχο των στενών του Ορμούζ.

Καθώς πλανάται ο εφιάλτης του Τρίτου Παγκοσμίου Πολέμου και το φάσμα ενός πυρηνικού Αρμαγεδδώνος, ως από μηχανής θεός παρεμβαίνει η Ινδία, η νέα ανερχόμενη παγκόσμια δύναμη, που διαμνύει στις δύο αντιμαχόμενες πλευρές ότι θα εμποδίσει την ολοκληρωτική καταστροφή της ανθρωπότητας. Όταν χάρις στις προηγμένες τεχνολογικές δυνατότητές της εισδύει στην εμπόλεμη ζώνη και βυθίζει το αεροπλανοφόρο «Ζενγκ Χε», η απειλή της γίνεται πιστευτή. Την 30ή Ιουλίου 2034 η Ουάσιγκτον ανακαλεί τη διαταγή για την καταστροφή τριών κινεζικών πόλεων. Τα εννέα βομβαρδιστικά F/A-18 Χόρνετ, οι «Κροταλίες του Θανάτου», υπό τον επισημναγό Μίτσελ, που είχε εν τω μεταξύ αφεθεί ελεύθερος από το Ιράν με τη μεσολάβηση της Ινδίας, έχουν όμως αναχωρήσει

από το αεροπλανοφόρο «Εντερπράιζ» για τους προορισμούς τους. Η επικοινωνία για τη ματαιώση της αποστολής δεν είναι εφικτή, γιατί η Χαντ είχε ζητήσει να αφαιρεθούν τα ηλεκτρονικά συστήματα των βομβαρδιστικών ως ευάλωτα στις κινεζικές κυβερνοεπίθεσεις. Ινδικά καταδιωκτικά SU-35 απογειώνονται για να τα αναχαιτίσουν. Αραγε θα προλάβει ο Μίτσελ να ρίξει το θανατηφόρο φορτίο του στη Σαγκάη; Με το τέλος του πολέμου η Σάρα Χαντ δεν θέλει να πλησιάσει ξανά στη θάλασσα. Κυριευμένη από τύψεις, ζει απομονωμένη σε ένα ράντσο στο Νέο Μεξικό. Ο Λιν Μπάο γίνεται το εξιλαστήριο θύμα και μία σφαίρα στον αυχένα του κόβει το όνειρο της επιστροφής στο Νιούπορτ.

Ο κ. Αχιλλέας Παπαρσένος υπηρέτησε στην ελληνική πρεσβεία της Ουάσιγκτον ως προϊστάμενος του Γραφείου Τύπου και Επικοινωνίας.

DEE JAY 93.5 RADIO

RADIO STORIES

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ & ΤΗΝ ΙΩΑΝΝΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15:00-18:00

cyta mobile | vodafone

f i t

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

“Αγαπητό μου ημερολόγιο”
υάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να αιούσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ υυλάει
από τις 9 μέχρι τις 12 **“Εκ γυναικός”**
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την **Μαριάννα Γαλιδή** στο

KANALI 6
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞΙ

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

Μια «ήπειρος σε μικρογραφία»

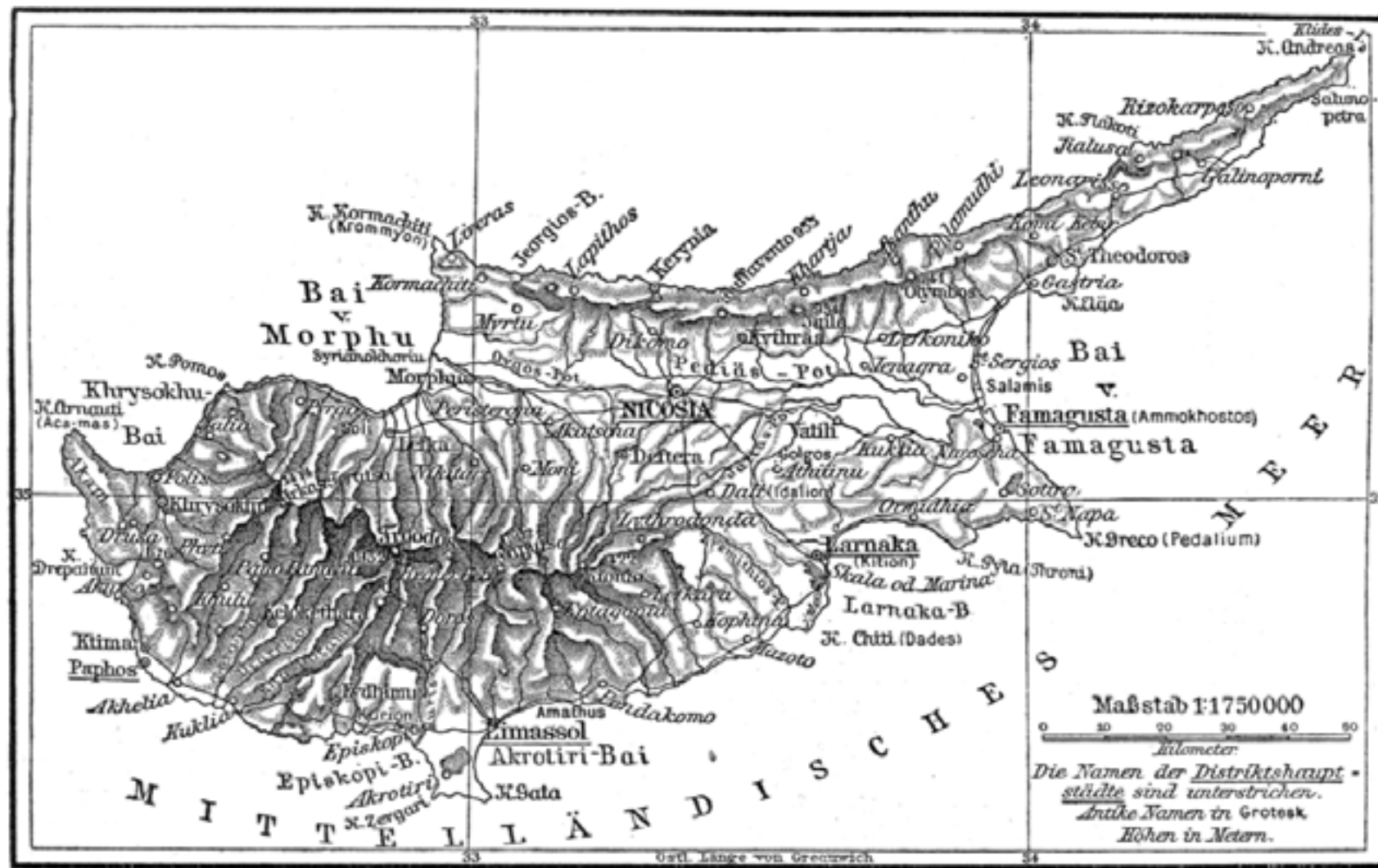
Τα πεπρωμένα της κυπριακής νησιωτικότητας στις μελέτες του ακαδημαϊκού Πασχάλη Κιτρομυλίδη μεταξύ 1975 και 2016

PASCHALIS M. KITROMILIDES
Insular destinies. Perspectives on the history and politics of modern Cyprus
Εκδ. Routledge, 2020, σελ. 224

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΛΠΑΔΑΚΗ*

Το ανά χειράς βιβλίο συγκεντρώνει μελέτες στην αγγλική που δημοσίευσε ο ακαδημαϊκός Πασχάλης Κιτρομυλίδης μεταξύ 1975 και 2016 με επίκεντρο την Κύπρο και πρόκειται να συμπληρωθεί από έναν δεύτερο τόμο με δοκίμια που εξέδωσε στα ελληνικά για το ίδιο θέμα. Εντάσσεται στη σειρά των εκδόσεων Routledge που επιμελείται ο διευθυντής της Βρετανικής Σχολής Αθηνών John Bennet και απαρτίζεται από δεκατέσσερα κείμενα τα οποία οι μελετητές του ιστορικού, διανοητικού και λογοτεχνικού γίνεσθαι της Μεγαλονήσου αναγκάζονταν μέχρι πρότινος να αναζητήσουν σε σκόρπες και ενίοτε δυσεύρετες πηγές. Η καταληκτική ενότητα φωτίζει τις πραγματείες με βιβλιογραφικά υπομνήματα τα οποία τις τοποθετούν στην ιδιαίτερη ιστοριογραφική στιγμή τους, φανερώνοντας τις προσωπικότητες της λογοσοφίας, τα ρεύματα ιδεών αλλά και τα δραματικά συμβάντα που ενστάλαξαν στον συντάκτη τους την έμπνευση να τις εκπονήσει.

Η συλλογή χωρίζεται σε δύο κύριες ενότητες, με την πρώτη να αφιερώνεται σε μια σειρά από διανοητικές και κοινωνικές εκφάνσεις της νεώτερης κυπριακής ιστορίας από το τέλος της βενετοκρατίας

Χάρτης της Κύπρου του 19ου αιώνα, δημοσιευμένος στη γερμανική εγκυκλοπαίδεια Meyers Lexikon το 1906.

μέχρι την αγγλική κατάληψη του 1878, ενώ η δεύτερη επικεντρώνεται στην ιστορική εξέλιξη της σύγχρονης Κύπρου και του Κυπριακού Ζητήματος. Το βιβλίο ξεκινάει με τα πορίσματα της μακροχρόνιας

ενασχόλησης του συγγραφέα με την κυπριακή λογοσοφία μεταξύ 1571 και 1878, όπως αυτή επιστηλογόγησε από τις προσωπογραφικές και βιβλιογραφικές συναγωγές που εξέδωσε στην ομώνυμη κλασική

μονογραφία: το πολυφές φαινόμενο του «πατριωτισμού των εκπατρισμένων» ο ξεσηκωμός που σημειώθηκε στην Λευκωσία τον Οκτώβριο του 1764, ο οποίος κατατάσσεται στις αλυσιτελείς επα-

ναστάσεις που ενδημούσαν, σύμφωνα με τον Φερνάν Μπροντέλ, στο κοινωνικά εύφλεκτο τοπίο της Μεσογείου: μια τοιογραφία στο ξωκλήσι του Αγίου Γεωργίου της Αρπερας που απεικονίζει τον δρα-

Ένα μοναδικό βιβλίο για το ιστορικό, διανοητικό και λογοτεχνικό γίνεσθαι της Μεγαλονήσου.

γομάνο Χριστοφάκη Κωνσταντίνου με την οικογένειά του (1747), από την οποία τεκμαίρεται η «ανωνυμία» των γυναικών στις ιεραρχικές δομές των ευρωπαϊκών κοινωνιών: η συμβολή του εθνομάρτυρα και ομνιστή αρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανού ως προδρομικού φορέα του «εκκλησιαστικού διαφωτισμού» στη Μεγαλονήσο: η πολυεπίπεδη πρόσληψη των γεγονότων του 1821 από τον υποπρόξενο της Αγγλίας στην Κύπρο, Αντόνιο Βοντιτζιάνο: και, τέλος, μια ανασκόπηση της κυπριακής ποίησης από την οθωμανική περίοδο μέχρι την τουρκική εισβολή του 1974, στην οποία γίνεται ειδική μνεία στη συμβολή του Βασίλη Μιχαηλίδη και του Δημήτρη Λιπέρη στην εμβάθυνση της κυπριακής αυτοσυνειδησίας.

Οι μετα-αποικιακοί οραματισμοί και η διακοινοτική συνύπαρξη

Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί μια περιεκτική επισκόπηση της κυπριακής ιστορίας από την προϊστορική εποχή μέχρι την εγκαθίδρυση της ανεξάρτητης πολιτείας το 1960. Συμβαδίζει με το ακροτελεύτιο –εν μέρει αυτοβιογραφικό– δοκίμιο του τόμου στο οποίο αποσταζόνται τα πορίσματα της πολυετούς εντάρφησης του συγγραφέα στο φαινόμενο του εθνικισμού, πάντοτε μέσα από το κάτοπτρο της Ανατολικής Μεσογείου. Η έκθεση της Μεγαλονήσου στις δυνάμεις του εκσυγχρονισμού κατά το τελευταίο τέταρτο του δέκατου ένατου αιώνα προβάλλεται ως σημείο καμπής στην κυπριακή ιστορία στον βαθμό που συνυφάνθηκε με τον ανερχόμενο ελληνικό εθνικισμό: αφενός ενίσχυσε την απελευθερωτική ορμή των Κυπρίων και αφετέρου την αποσυνδέσε από την τροχιά των σύγχρονων αντιαποικιακών κινημάτων έτσι όπως αναπτύχθηκαν στον εικοστό αιώνα. Ορμώμενα από το έργο των Elie Kedourie, Shlomo Avineri, Walker Connor, Clifford

Geertz και άλλων διανοητών, τα δύο αυτά δοκίμια τοποθετούν τον ελληνοκυπριακό εθνικισμό στον ευρύτερο βαλκανικό περίγυρο του αλλά και στο πλαίσιο των ποικίλων μεθερμηνειών του Διαφωτισμού που προκάλεσε. Ταυτόχρονα, αποτυπώνουν την «απαράλληλη συνεκτικότητα» της κριτικής προσέγγισης της συλλογής, όπως την επισμαίνει και ο Robert Holland στον πρόλογο του.

Η δεύτερη ενότητα περιέχει δοκίμια τα οποία μπορούν με ασφάλεια να χαρακτηριστούν ως θεμελιακά για τη μελέτη της νεώτερης κυπριακής ιστορίας. Οι μόνοι λόγοι των νέων οδών προβληματισμού που διανοίξαν, λ.χ. για την κομβική σημασία της εθνολογικής ιστορίας στον κυπριακό κοινωνικό μετασχηματισμό, ή των ερευνητικών υποδειγμάτων που καθιέρωσαν με την εισαγωγή εννοιών όπως είναι η «διαλεκτική της μισαλλοδοξίας»: κατά κύριο λόγο επειδή πρόκειται για προδρομικές, παράτολμες ένεκα της πρωιμότητάς τους ενδοσκοπίες του Κυπριακού

Προδρομικές και παράτολμες ένεκα της πρωιμότητάς τους ενδοσκοπίες του Κυπριακού Ζητήματος, οι οποίες κατατέθηκαν σε μια περίοδο απρόσφορη για κριτικό αναστοχασμό.

Ζητήματος, οι οποίες κατατέθηκαν σε μια περίοδο καθόλα απρόσφορη για κριτικό αναστοχασμό. Με βασικό εργαλείο την τεχνική της ανοικτότητας, κλονίζει τις τετριμμένες ερμηνείες του «πατριωτισμού» αφού στο έδαφός τους κινδυνεύει, υπό το κράτος ουσιοκρατικών αντιλήψεων, να βλαστήσει ο φανατισμός και η μισαλλοδοξία. Αυτή είναι άλλωστε και η βασική διαπίστωση που συνάγεται από την οικεία ενότητα της συλλογής, ότι ο σεβασμός απέ-

ναντι στις πλειοψηφικές προσλήψεις της εθνικής ταυτότητας πρέπει να επενδυθεί με φιλελεύθερες πρόνοιες αφού, όπως αναφέρει ο συγγραφέας, «ο εθνικισμός μπορεί εύκολα να διολισθήσει στον εξτρεμισμό, στον φανατισμό και στην επιθετικότητα» ή αλλιώς, να οδηγήσει «από τη συνύπαρξη στην αντιπαράθεση».

Η κεντρική προβληματική του συγγραφέα εστιάζεται στις «ηπίρους σε μικρογραφία», όπως χαρακτήρισε ο Μπροντέλ τις αυθύπαρκτες μεσογειακές νησιωτικότητες: προσδιορισμένες, καθώς τις θεωρούσε, από το αντινομικό πεπρωμένο τόπων οι οποίοι δεν παύουν να βρίσκονται «στην πρώτη γραμμή της ιστορίας», παρά τον «επιπολαή, περιορισμένο και επαπειλούμενο» εσωτερικό βίο που διάγουν. Μολονότι πορίσματα σημαντικά έχουν εξαχθεί από την εντάρφηση στις λειτουργίες της μετακίνησης των ιδεολογικών ρευμάτων στα Βαλκάνια και στην Ανατολική Μεσόγειο, η επιλογή του Κιτρομυλίδη να μη

φανερώσει τον καθοδηγητικό μίτο της σκέψης του –που αποτυπώνεται στο διττό μοτίβο της αυτόφωτης αλλά συνάμα ατελώς νεωτερικής κυπριακής αυτοσυνειδησίας– εγγράφη το έργο του στην παράδοση όσων πλάθονται «εν τη σοφία του αφάρτου», κατά την προσφυή έκφραση του Ιωάννη του Χρυσοστόμου: έργο, δηλαδή, εντός των οποίων εμφανίζεται μια ιδέα ρωμαλέα που υποφώσκει ανεκδύλωτη. Ετσι, από τη μία πλευρά υποδεικνύεται ότι τα πεπρωμένα της κυπριακής νησιωτικότητας καθέλκυσαν τη Μεγαλονήσο μακριά από τις ατραπούς της αυτοαπομόνωσης και της εσωστρέφειας, με κύριο μοχλό τη συνεχή «δημιουργική ώσμωση» με τις νεωτερικές ιδέες του Διαφωτισμού: από την άλλη, λανθάνει η υπόρρητη σκέψη που, όπως ορθώς επισμαίνει και ο Holland, «στοικειώνει» τα δοκίμια του βιβλίου και αφορά στη μοιραία αδυναμία των εκάστοτε ηγεσίων να εμποτίσουν τους μετα-αποικιακούς οραματισμούς τους με

της σύγχρονες αρχές της διακοινοτικής συνύπαρξης – ακόμα και ως τακτικό ανάχωμα έναντι του τουρκικού αναθεωρητισμού.

As σημειωθεί καταληκτικά ότι στο νέο βιβλίο του ο Π. Κιτρομυλίδης δημοσιεύει τα δοκίμια απαρτάλαχτα όπως είχαν εκδοθεί χωρίς, ωστόσο, να τα απομονώνει από τις συνθήκες που τα γέννησαν, ή να αποσιωπά τις αρετές και τα υπολείμματα της κατοπινης ιστοριογραφικής παραγωγής: ένα πρόσθετο πειστήριο της αδιάκοπης ρήξης του με το θετικιστικό υπόδειγμα, ρήξης που εκθέτει τον αναγνώστη στην αναπόδραστα συλλογική, εξελικτική παρακαταθήκη κάθε έργου το οποίο φιλοδοξεί να αποτελέσει εργαλείο ενδοσκόπησης και αναστοχασμού.

* Ο κ. Γιώργος Καλπαδάκης είναι εντεταμένος ερευνητής του Κέντρου Ερευνών της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών (ΚΕΙΝΕ).

Όταν ο επίγειος πατέρας είναι απών

Δύο γενιές τελείως διαφορετικές και απόμακρες, σε ταραγμένους καιρούς με μόνους δεσμούς το αίμα και τα μυστικά

ΝΙΚΟΣ ΔΑΒΒΕΤΑΣ
Αντρες χωρίς άντρες
Εκδ. Πατάκη, σελ. 232

της **ΖΩΗΣ ΚΑΡΑΜΗΤΡΟΥ**

Μια ανδρική φιλία που χρειάζεται να δοκιμαστεί, να αποδείξει ότι υπάρχει για να τους ενώνει, να τους σπινιρίζει, να μην τους αφήνει μόνους με το παρελθόν τους, να τους πείθει ότι υπάρχει και μέλλον. Και δύο πατεράδες παρόντες μέσα στην απουσία τους, ο ένας νεκρός, σκοτωμένος σε δυστύχημα από χρόνια, να ορίζει τι είναι ορφάνια για τον γιο και ο άλλος ετοιμοθάνατος. Και αποκαλυπτικός.

Είναι αυτή η οριακή στιγμή μπροστά στον θάνατο, που αφήνει να φανούν όσα κρυφά, μυστικά, ένοχα, ανομολόγητα, ντροπιαστικά κουβαλάει. Όσα θα αλλάξουν απολύτως την εικόνα που ο γιος του είχε για εκείνον. Πάντα ντρεπόταν για τον πατέρα του, τώρα όμως μπορεί καν να μην είναι πατέρας του.

Δύο γιοι γεννημένοι στη δεκαετία του '60, έρχονται αντιμέτωποι με τα γεγονότα του εμφυλίου, με την περίοδο της δικτατορίας, με εποχές ταραγμένες, στιγματισμένες από έλλειψη ηθικής. Ανήθικος είναι και ο πατέρας, χαφίης που κινείται στο περιθώριο, στο σκοτάδι, στη σωτήρια αφάνεια. Οχι όμως μόνο επειδή τον βαραίνει η πολιτική του στάση, η απαξία που εισπράττει από παντού. Αλλά και γιατί, όπως εξομολογείται στον γιο του με το θάρρος του μελλοθάνατου, με τη γύμνια του παραιτημένου, με τον σαρκασμό του γενναίου της τελευταίας στιγμής, η προσωπική του

ζωή δεν ήταν αυτή που φαινόταν, ήταν άλλος, ένας κρυμμένος και κρυπτόμενος, ένας διωγμένος ομοφυλόφιλος.

Οι πολιτικές περιόδους είναι ο καμβάς του βιβλίου. Υπάρχουν για να ζωγραφιστούν πάνω τους, να αποτυπωθούν και να φανερωθούν οι στάσεις των ανθρώπων. Η συζυγική σχέση, που πόση αλήθεια περιέχει άραγε, όταν τη σκέψη του άνδρα στην πιο δική τους στιγμή, την κατακλύζει ένα αρσενικό σώμα; Η πατρική σχέση, που φανερώνεται μονάχα όταν στην αρρώστια

Τι λείπει σε τούτους τους άνδρες και ο Δαββέτας τους αναρρεί με τούτο το «χωρίς» ανάμεσά τους; Θαρρώ πως τους λείπει το στέρεο έδαφος κάτω από τα πόδια τους.

του παιδιού «διαλύει μισή ασπρίνη σε ένα κουταλάκι χαμομήλι και μου τη δίνει να την πιω με το ζόρι». Πάνω σε αυτόν τον καμβά θα βασιστεί και η φιλία των δύο γιων.

Ο ένας γεμάτος ντροπή για την οικογένεια θα φύγει στο Παρίσι, θα καταζωθεί ως συγγραφέας, θα αρνηθεί τη γενιά του χρησιμοποιώντας το επώνυμο της μητέρας του. Κι ο άλλος θα παλέψει την απώλεια του πατέρα που δεν ξεπέρασε ποτέ και θα αποδεκατιστεί από την οικονομική κρίση.

Οι πολιτικές περιόδους είναι ο καμβάς του βιβλίου. Υπάρχουν για να ζωγραφιστούν πάνω τους, να φανερωθούν οι στάσεις των ανθρώπων.

Ο Νίκος Δαββέτας χρησιμοποιεί έναν τρόπο αφήγησης που δεν σε αφήνει να αφεθείς.

Ο Νίκος Δαββέτας χρησιμοποιεί έναν τρόπο αφήγησης που δεν σε αφήνει να αφεθείς. Τρία πρόσωπα μιλούν, εξιστορούν, θυμούνται, περιγράφουν τον έξω και τον έσω τους κόσμο.

Είναι ανάγκη να τα παρακολουθείς στενά, ν' αναγνωρίζεις ποιος μιλά, να μην αποκόβεις από τη διήγηση, αν το κάνεις, δεν θα χάσεις απλά γεγονότα, εμπειρίες και την εξέλιξη, θα χάσεις τη σκέψη, τα αισθήματα, την έκρηξη του μυαλού και της καρδιάς των ηρώων.

Κι ενώ στη γραφή δεν αναγνωρίζεις ένταση, ακόμα και οι πιο επώδυνες περιγραφές έχουν μια αποστασιοποίηση, ένα γυάλινο βλέμμα να τις κοιτά, οι άνδρες πάλλονται από όσα τους βασανίζουν, σωρεύουν οργή, θυμό, προσπαθούν για τη συγχώρεση, παλεύουν να κρα-

τήσουν τον μίτο της ζωής τους τερματίζοντας την αιώνια διαμάχη. Δύο γενιές τελείως διαφορετικές κι απόμακρες, σε ταραγμένους καιρούς με μόνους δεσμούς το αίμα και τα μυστικά.

Είκοσι τέσσερα κεφάλαια στο πρώτο μέρος και δεκαπέντε στο δεύτερο, δίνουν την αίσθηση μικρών, αυτοτελών ιστοριών, που όμως συντίθενται, εξελίσσουν την ιστορία και τους ήρωες. Μια ελαφρά ειρωνεία από την πλευρά του πατέρα «η ζωή μας είναι ένα γουίκεντ», είκοσι τέσσερις ώρες πριν από το μοιραίο εγκεφαλικό, η αγωνία του γιου να τον αποδεχθεί έτσι όπως ήταν, όχι ιδανικός, όχι άξιος εκτίμησης και περηφάνιας αλλά απλά ο πατέρας του που «μόνο με την αγάπη μπορώ να κατανοήσω ό,τι συνέβη» κι η ανάγκη του φίλου του για την πατρική παρουσία «αφού ο επίγειος πατέρας είναι απών, δεν μ' ενοχλεί και η απουσία του επουράνιου».

Τι λείπει σε τούτους τους άνδρες και ο Δαββέτας τους αναρρεί με τούτο το «χωρίς» ανάμεσά τους; Θαρρώ, έτσι όπως χαμηλόφωνα μα εντατικά αποκαλύπτονται, πως τους λείπει το στέρεο έδαφος κάτω από τα πόδια τους. Αυτό που ο καθένας τους για διαφορετικούς λόγους δεν πάτησε ποτέ. Την αυτοεκτίμηση, τη μεγαλοψυχία, τη σιγουριά στις σχέσεις κι έναν σεβασμό τόσο αναγκαίο όσο η ανάσα. Δεν τα είχαν, δεν τα βρήκαν ποτέ κι αυτή η έλλειψη γεννά το δικό μας κίνητρο: να αναγνωρίσουμε το επείγον της ελκρινείας, της αλήθειας, της γνησιότητας, να μην στέρξουμε επιβίωση και ζωή «χωρίς».

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΝΣ!

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:00 - 10:00

Γιώργος Λογίδης **Αντρέας Γιωργαλλιάς**

ΠΡΩΤΗ ΠΑΣΑ

Listen Live Radio Live

24sports.com.cy

cytamobile | vodafone

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΠΟΡ FM 95.0 ΑΚΟΥΝ ΟΙ ΑΝΤΡΕΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΡΕΣ

ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΙΚ	20.2
ΣΠΟΡ FM	14.2
ΚΑΝΑΛΙ 6	14.1
ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ	13.6
SUPER SPORT FM	13.6
MIX FM	12.2
SUPER FM	10.6
ΑΝΤΙ	10.3
DEEJAY RADIO	9.6
SFERA RADIO	9.6
ΚΛΙΚ FM	9.1
ACTIVE	8.7
KISS FM	8.3
ΔΙΕΣΗ	8.2
POLITIS	7.9
ASTRA	7.8

Επίσημη έρευνα ακροαματικότητας
Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2020
ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΗΛΙΚΙΕΣ 13 - 80

Listen Live Radio Live

24sports.com.cy

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΙΣΙ

Η Νοτρ Νταμ προχωράει

Η πρόσφατη επίσκεψη του προέδρου Μακρόν επιβεβαίωσε το χρονοδιάγραμμα που είχε εξαρχθεί, ότι δηλαδή οι εργασίες αποκατάστασης της Παναγίας των Παρισίων θα έχουν ολοκληρωθεί εντός πενταετίας. Η πυρκαγιά εκδηλώθηκε τον Απρίλιο του 2019 και το έργο προβλέπεται να παραδοθεί το 2024. Η οροφή και η στέγη θα αποκατασταθούν πιστά χωρίς νεωτερισμούς. Θα χρειαστεί η ξυλεία από 200 βελανιδιές και ήδη υπάρχει αντίλογος γι' αυτήν τη «θυσία».

ΕΚΔΟΣΗ

Αϊ Ουέι Ουέι

Με ενδιαφέρον αναμένεται η έκδοση των απομνημονευμάτων του Κινέζου καλλιτέχνη Αϊ Ουέι Ουέι, με τίτλο «1.000 χρόνια χαράς και λύπης». Το βιβλίο θα εκδοθεί στις 21 Νοεμβρίου από τον οίκο The Bodley Head με εξώφυλλο σχεδιασμένο από τον καλλιτέχνη. Ηδη έχουν πωληθεί δικαιώματα για 15 αγορές. Όπως λέει ο ίδιος, η ιδέα για το βιβλίο γεννήθηκε στη διάρκεια των 81 ημερών του εγκλεισμού του από την κινεζική κυβέρνηση το 2011.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Υπομονή...

Δεν πρόλαβαν να ανοίξουν τα μουσεία στη Γερμανία και ξαναέκλεισαν. Απογοήτευση για όσους σχεδίαζαν να αναθερμάνουν τη σχέση τους με την τέχνη, αλλά το κλείσιμο είναι φυσικό, για ορισμένο χρονικό διάστημα. Η πολυσυζητημένη έκθεση της Γαπωνέζας εικαστικού Γιαγιό Κουσάμα, στο Gropiusbau του Βερολίνου, έκλεισε και πάλι προκαλώντας αδημονία του κοινού για επιστροφή στα μουσεία. Πρόκειται για ένα από τα πιο διαφημισμένα εικαστικά γεγονότα του Βερολίνου.

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ

Σμιθσόνιαν

Με ιδιαίτερη ικανοποίηση, τα μουσεία και οι εκπαιδευτικοί χώροι του Σμιθσόνιαν στις ΗΠΑ ανακοίνωσαν την επαναλειτουργία τους μέσα στον Μάιο. Ένα από αυτά είναι και το περίφημο Εθνικό Μουσείο Αφροαμερικανικής Ιστορίας και Πολιτισμού στην Ουάσιγκτον, το οποίο παραμένει κλειστό από τον Νοέμβριο. Η επαναλειτουργία του θα ενεργοποιήσει εκ νέου τις εκθεσιακές και εκπαιδευτικές λειτουργίες του. Το φωτογραφικό αρχείο του μουσείου είναι ένας θησαυρός.

ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ

Φωτογραφικό πανόραμα

Ελπίζοντας σε ένα καλό καλοκαίρι με αύξηση της επισκεψιμότητας, η Τέιτ στο Λίβερπουλ παρουσιάζει έως τις 5 Σεπτεμβρίου τον φωτογράφο της πόλης, Ντον Μακάλιν, 86 ετών. Οι μαυρόασπρες λήψεις του έχουν κοινωνικό χαρακτήρα και σαφή πολιτική χροιά, καθώς ο Μακάλιν είχε ειδικευτεί σε κάθε λογής συγκρούσεις. Οι λήψεις του, όμως, διασώζουν και το ποιητικό, ονειρικό στοιχείο, όπως αυτά που παρουσιάζουμε. Είναι μια λήψη του 1967, που δείχνει την ανάπαυλα των ψαράδων.

Έργο του Μπροντσίνο (1503-1572). Το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης φωτίζει τη δυναστεία των Μεδίκων στη Φλωρεντία της Αναγέννησης.

Οι Μεδικοί στη Φλωρεντία,
ο πολιτικός 16ος αιώνας

Όταν ανοίγει μια έκθεση για τον οίκο των Μεδίκων στην εποχή μας, το βλέμμα είναι διαδραστικό, διεπιστημονικό, ρηξικέλευθο. Ζητάει επίμονα μια νέα θεώρηση του συστήματος εξουσίας αλλά και της δημιουργίας της τέχνης στην Αναγέννηση. Το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης έχει εξαγγείλει τη μεγάλη έκθεση για τη φλωρεντινή δυναστεία του 16ου αιώνα υπό το πρίσμα της διαπάλης και της σύμπλευσης τέχνης και πολιτικής, προσφέροντας μια οπτική στην Ιταλία της Αναγέννησης. Η έκθεση με τίτλο «Οι Μεδικοί: πορτρέτα και πολιτική, 1512-1570» θα εγκαινιαστεί στις 26 Ιουνίου (θα είναι δηλαδή η βασική έκθεση του μουσείου για τους επισκέπτες το καλοκαίρι) και αποκαλύπτει την τέχνη της προσωπογραφίας, που εκείνη την εποχή και σε εκείνον τον τόπο έφθασε σε υπέρτατο επίπεδο. Παράλληλα, όμως, διερευνά τις δυνάμεις της εξουσίας, τη χρήση της τέχνης και το μέσον της ισχύος. Η ανθεκτική οικογένεια των Μεδίκων επικρατούσε στη Φλωρεντία από πολύ νωρίτερα, ήδη από τη δεκαετία του 1430, αλλά είναι τον 16ο αιώνα που αποκτούν το δικαίωμα της κληρονομικής εξουσίας με τη μετατροπή της δημοκρατίας της Φλωρεντίας σε δουκάτο. Είναι μια κρίσιμη περίοδος για την κατανόηση της ανόδου των ανταγωνισμών ακόμη και μέσα στον πολύπτυχο ιταλικό κόσμο, αλλά και τις ευρύτερες συστοιχίες, γεωπολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές. Η ίδια έκθεση αν είχε γίνει γύρω στο 1900 θα είχε επικεντρωθεί πρωτίστως στην αισθητική της προσωπογραφίας και θα είχε ενταχθεί στη λίστα των μεγάλων εκθέσεων γύρω από την ιστορία της τέχνης. Για το 2021, το Μητροπολιτικό Μουσείο μάς προτρέπει να οργανώσουμε ένα σύνθετο βλέμμα, και αντίστοιχες κατεύθυνσης είναι η έκθεση που συνοδεύει την έκθεση (κυκλοφορεί στις 22 Ιουνίου, στην τιμή των 65 δολαρίων). Η τέχνη στην εποχή των Μεδίκων αγγίζει τα ύψη στην τελειότητα και ταυτόχρονα είναι ένα ισχυρό πολιτικό εργαλείο. Ο Κόζιμο, που έγινε δούκας της Φλωρεντίας το 1537, μεταμόρφωσε τη Φλωρεντία με πλήθος τεχνικών, αρχιτεκτονικών και καλλιτεχνικών έργων. Η κοσμογονία στη διάρκεια του 16ου αιώνα ήταν ανεπαρκής για την πόλη. Η Φλωρεντία έγινε το λίκνο της Αναγέννησης και το κύρος της καλλιτεχνικής ακμής κατοχυρώθηκε (και) μέσα από το μνημειώδες έργο του Τζόρτζο Βαζάρι για τους βίους των καλλιτεχνών. Η έκθεση προσφέρει θέαση σε όλα τα εκφραστικά είδη και μέσα: ζωγραφική, γλυπτική, βιβλία, χειρόγραφα, μετάλλια, σχέδια. Το κοινό θα θαυμάσει έργα των κορυφαίων της φλωρεντινής Αναγέννησης, από τον Ραφαήλ και τον Ποντόρμο έως τον Τσελίνι και τον Σαλβιάτι.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Χωρίς λαχτάρα δεν μπορούμε να ζήσουμε;

Ο κύριος Γκρι ξεφυλλίζει το αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα της Λιν Ούλμαν, κόρης της Λιβ Ούλμαν και του Ινγκμαρ Μπέργκμαν, με τον τίτλο «Ανψυχία», που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μεταίχμιο σε μετάφραση της συγγραφέως Χίλντας Παπαδημητρίου.

Σε κάποιο σημείο, η κόρη θυμάται που όταν ήταν μόλις δύο ετών, ο πατέρας της έγραψε: «Σου εύχομαι να νιώθεις διαρκή λαχτάρα κι ελπίδα, γιατί χωρίς λαχτάρα δεν μπορούμε να ζήσουμε».

«Τι εννοούσε με αυτό;» αναρωτιέται η κόρη. «Χωρίς λαχτάρα δεν μπορούμε να ζήσουμε; Δεν μπορεί να εννοούσε αυτή την τρέλα. Αυτή την πείνα. Αυτό τον φόβο». Το παιδί έφυγε πάλι». Ξεροσταλιάζει πλάι στο τηλέφωνο. Η μαμά δεν τηλεφώνει

«Η μαμά λέει με την μπεμπεκίστικη φωνή της: “Μπορώ να έχω όποιον θέλω, φτάνει μόνο να τον κοιτάξω”».

Όμως. Χρόνια μετά, η μαμά εισβάλλει στο δωμάτιο της κόρης, «με το μακρύ, ευωδιαστό μεταξωτό νυχτικό της, τα μαλλιά της ανεμίζουν προς κάθε κατεύθυνση, μαύρες μουντζούρες από μάσκα κάτω από τα μάτια της. Μόλις είδε στην τηλεόραση ένα ρεπορτάζ για τα νεαρά κορίτσια που πάσχουν από ανορεξία. Τραβάει το παπλωμα από πάνω μου και βογκάει στο θέαμα του θώρακά μου».

Η κόρη σκεπάζεται και διώχνει τη μαμά απ' το δωμάτιο. Θυμάται ξανά εκείνο το γράμμα του πατέρα της.

Η ερωτική σκηνή από την ταινία «Σιωπή» του Ινγκμαρ Μπέργκμαν, που λέει περισσότερο για το πρόσωπο που την παρακολουθεί παρά για το ζευγάρι, για το οποίο δεν μαθαίνουμε τίποτα.

«Υποθέτω», της έγραφε, «ότι, προς το παρόν τουλάχιστον, είσαι τόσο δεμένη με τη μητέρα σου ώστε όλα τα άλλα, ενώ είναι ενδιαφέροντα, δεν σε απασχολούν ιδιαίτερα». Η κόρη σκέφτεται: «Αυτό δεν ισχύει πια. Δεν είμαι δεμένη με κανέναν».

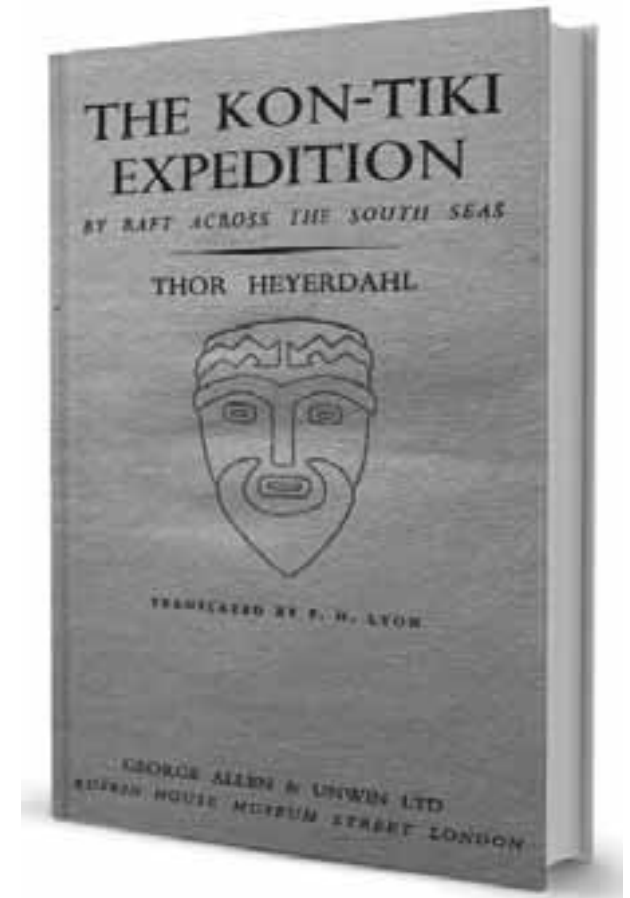
Η μητέρα παίρνει μαζί της την κόρη της στο Λος Άντζελες για ένα διάστημα. Εκεί, το κορίτσι υποψιάζεται ότι λαχτάρα δεν είναι μόνον φόβος και τρόμος. Είναι και επιθυμία. Που και αυτή, με τη σειρά της, μπορεί να είναι φόβος και τρόμος.

«Την εποχή της Ωραιάς Ελένης της Τροίας», γράφει, «οι άνθρωποι έφτιαχναν λίστες με τους θαυμαστές της. Μια τέτοια λίστα έχει συντάξει ο Ψευδο-Απολλόδωρος (τριάντα ένας μνηστήρες), μία άλλη ο Ησίοδος (έντεκα μνηστήρες) και μία ακόμα ο Υγίνος (τριάντα έξι μνηστήρες). Η μαμά λέει με την μπεμπεκίστικη φωνή της: “Μπορώ να έχω όποιον

θέλω, φτάνει μόνο να τον κοιτάξω”. Συχνά αποκαλούσε τους άντρες “αυτοί” και τις κοπέλες “εμείς”. Δεν τους αρέσουμε όταν μιλάμε με τσιριχτή φωνή. Δεν πρέπει να είμαστε πολύ πρόθυμες – αυτό τους τρομάζει και τους διώχνει».

Ο κύριος Γκρι δεν είναι βέβαιος γι' αυτό τον τελευταίο αφορισμό της μάνας. Πάντοτε πίστευε ότι ήταν η υπέρμετρη επιθυμία των αγοριών που αποωθεί τα κορίτσια. Μάλλον: η αποκαλιωμένη έκφραση της επιθυμίας.

Φρένο-γκάζι. Όπως σ' εκείνη την αισθησιακή, σχεδόν πορνογραφική, σκηνή της «Σιωπής» του Μπέργκμαν: μέσα σ' ένα μισοδάειο θέατρο, η Γκίνελ Λίντμπλομ κοιτά με λαχτάρα και αποστροφά ένα ζευγάρι να κάνει έρωτα. Η λαχτάρα που για το μικρό κορίτσι ισοδυναμεί με τρέλα, με πείνα. Αυτών τον ισόβιο εθισμό.

Εξώφυλλο της πρωτότυπης έκδοσης του 1950 της «Αποστολής του Κον-Τίκι» που έγραψε ο Θορ Χάιερνταλ.

Σειρά φωτογραφιών που αποτυπώνουν τη ζωή εν πλω στην «Αποστολή του Κον-Τίκι». Από το βιβλίο με τον ομώνυμο τίτλο.

Μέλος της νορβηγικής αποστολής του 1956 στην κορυφή του ηφαιστειακού Ράνο Κάο, στα ερείπια του οικισμού Ορόνγκκο.

Ταξιδεύοντας 1.500 χρόνια πίσω στον χρόνο

Ο Νορβηγός εθνολόγος Θορ Χάιερνταλ υπήρξε ένας από τους πιο διάσημους εξερευνητές του κόσμου. Το 1957, στο βιβλίο του «Ακου-Ακου» (σ.σ. ψυχή ή πνεύμα που πιστεύουν οι γηγενείς του νησιού πως συνοδεύει κάθε άνθρωπο), συναρπαστική καταγραφή της αρχαιολογικής αποστολής που διοργάνωσε στο μυστηριώδες Νησί του Πάσχα τις χρονιές 1955 και 1956 και δεύτερο μεγάλο του μπεστ σέλερ μετά τη θρυλική «Αποστολή του Κον-Τίκι» του 1948, καταφέρει μέσα σε δύο παραγράφους να μας απογειώσει μαζί του πάνω από ηπείρους και ωκεανούς και να δούμε τα αστέρια μαζί με τα μοιά: «Το Νησί του Πάσχα είναι ο πιο μοναχικός κατοικημένος τόπος στον κόσμο. Το κοντινότερο σταθερό έδαφος που μπορούν να δουν οι κάτοικοι του βρίσκεται στο στερέωμα, στο φεγγάρι και στους πλανήτες. Πρέπει να ταξιδέψουν περισσότερο από οποιοδήποτε άλλον άνθρωπο πάνω σε αυτή τη Γη να δουν πως υπάρχει στεριά κάπου πιο κοντά. Για αυτό και ζουν πιο κοντά στα αστέρια, και γνωρίζουν περισσότερα ονόματα αστεριών από πόλεις ή χώρες στη Γη.

»Σε αυτόν τον μακρινό τόπο, ανατολικά του Ηλίου και δυτικά της Σελήνης, η ανθρωπότητα είχε κάποτε μία από τις πιο παράξενες ιδέες. (...) Όταν η φυλή μας ακόμα πίστευε πως ο κόσμος τελειώνει στο Γιβραλτάρ, υπήρχαν εκεί έξω σπουδαίοι εξερευνητές που ήξεραν κάτι παραπάνω. Πρωτοπόροι των καιρών τους, όργωσαν άγνωστες θάλασσες μέσα στο απέραντο κενό που απλώνονταν πέραν των ακτών της δυτικής ακτής της νότιας Αμερικής – εκεί έξω, μακριά, όπου βρήκαν Ξηρά. Το πιο μοναχικό μικρό νησί του κόσμου (...). Και εκεί, δεν έχτισαν οχυρά και κάστρα ή

φράγματα και αποβάθρες, αλλά ανθρωπόμορφα, γιγάντια πέτρινα αγάλματα, μεγάλα σα σπίτια και βαγόνια τρένου, και τα άπλωσαν, σε μεγάλα πλήθη, πάνω σε τεράστιες πέτρινες πλατφόρμες, σε όλο το νησί».

Τον Απρίλιο του 1947, σε ηλικία 33 ετών, ο Χάιερνταλ, πέντε ακόμα άνδρες και ένας παπαγάλος, έπλευ-

«Δεν μπορείς να αγοράσεις πουθενά εισιτήριο για τον παράδεισο. Πρέπει να τον βρεις μέσα σου».

σαν διασχίζοντας τον μισό Ειρηνικό – 4.300 μίλια, από τη Λίμα του Περού ως τις ατόλες Τουαμότου της Πολυνησίας. Προσπαθούσε να αποδείξει πως αρχαίοι πολιτισμοί μπορούσαν να επικοινωνούν μεταξύ τους με θαλασσινά ταξίδια μεγάλων αποστάσεων.

Το σκάφος τους, το «Κον-Τίκι», ακριβώς αντίγραφο σχεδίας που κατασκεύαζαν στην αρχαιότητα οι κάτοικοι του Περού και του Ισημερινού, ήταν ένα μικρό ξαναζωτάνεμα του χαμένου πολιτισμού των Ινκας. Η γάστρα του σκάφους ήταν φτιαγμένη από κορμούς δέντρων μπάλας, τα οποία κόπτηκαν στη ζούγκλα του Ισημερινού και μέσω του ποταμού Παλένκε, έφτασαν στον όρμο Καγιαό στη Λίμα του Περού.

Εκεί, με τη συνδρομή τοπικών μαστόρων, ναυπηγήθηκε για πρώτη φορά μετά αιώνες ένα αμιγώς αρχαίο σκάφος. Οι εννέα συμπαγείς κορμιοί μπάλας που επιλέχθηκαν για την κατασκευή της γάστρας ενώθηκαν μεταξύ τους με σχοινιά από κάνναβη. Δεν χρησιμοποιήθη-

καν καθόλου καρφιά ή άλλα μεταλλικά υλικά. Κι όμως, τα άλμπουργα ήταν φτιαγμένα από ξύλα μαγκρόβιου δάσους – «σκληρά σαν αστάλι», όπως έλεγε ο Χάιερνταλ.

Όταν η ναυπήγηση του «Κον-Τίκι» αποπερατώθηκε, ο Χίλιανος υπουργός Ναυτιλίας τρώμαξε βλέποντάς το και υποχρέωσε τον Χάιερνταλ να υπογράψει ότι αναλαμβάνει αυτός την ευθύνη για τη ζωή του ιδίου και του πληρώματός του. Κι όμως, ο Νορβηγός και το πλήρωμά του ήταν αποφασισμένοι.

Το ταξίδι κράτησε 101 μέρες. Εχοντας στα χέρια μας μία από τις πρώτες πρωτότυπες, αγγλικές, εκδόσεις (εκδ. George Allen & Unwin, Λονδίνο, 1950) μεταφερόμαστε με πολύ ζωντανό τρόπο στις περιπέτειες των έξι Νορβηγών στα ρεύματα και τα κύματα του Ειρηνικού, μέσα από συναρπαστικές εικόνες και λέξεις.

Το ημερολόγιο καταστρώματος της 17ης Μαΐου του 1947 (περίπου τρεις εβδομάδες και 850 μίλια μετά το μαρκαρίσμα από το Περού), μυρίζει ωκεανό και αλάτι: «Σήμερα είναι η Ημέρα Ανεξαρτησίας της Νορβηγίας. Αγριεμένη θάλασσα, ούριος άνεμος. Τελώ χρέη μάγιστρα σήμερα: βρήκα εφτά κελιδονόψαρα στο κατάστρωμα, ένα καλαμάρι στην οροφή της καμπίνας μας και ένα άγνωστης ταυτότητας ψάρι μέσα στον υπνόσακο ενός μέλους του πληρώματος...».

Αυτοί οι τρεις μήνες του εξωπραγματικού ωκεάνιου πλου καταγράφονται στο βιβλίο που μεταφράστηκε σε εβδομήντα γλώσσες, πουλώντας πενήντα εκατομμύρια αντίτυπα, μα και στην ομότιτλη ταινία που κέρδισε Όσκαρ καλύτερου ντοκιμαντέρ το 1951.

Το χνάρι που άφησε ο Χάιερνταλ πίσω του εμφανίζεται ολοζώντανο στα πρώτα δευτερόλεπτα του

φίλμ, στους τίτλους της αρχής, στις γραμματοσειρές και στην αισθητική τους – οι οποίες παραπέμπουν στις ιστορίες του Βέλγου Τεν-Τεν.

Η ταινία δεν αποφεύγει να πλημμυρίσει τα τελευταία της καρέ με όλα τα σύμβολα της Ευρώπης: Ο Χάιερνταλ, ψηλός και αυτοκρατορικός, ντυμένος άψογα με ένα μαύρο σακάκι και με μαντίλι στο πέτο, συνοψίζει το ταξίδι του με τη γνώση του κομψή αυτοαναφορικότητα. Ένας αποικιοκράτης με γλυκιά καρδιά, κάπως σαν τον Αμερικανό Μπρους Μπράουν της σαγηνευτικής σερφ ούδυσσειας «Endless Summer» (εμβληματικό αμερικανικό ντοκιμαντέρ του 1966), ο οποίος μας λέει με τα «σκανδιναβικά» αγγλικά του: «Αυτό ήταν το τέλος ενός ταξιδιού που μας πήγε τέσσερις χιλιάδες μίλια προς δυσμάς στον Ειρηνικό και 1.500 χρόνια πίσω στον χρόνο.

Η μεταναστευτική μου θεωρία δεν αποδείχθηκε. Αυτό όμως που αποδείξαμε είναι πως τα νησιά του Ειρηνικού είναι προσβάσιμα από το Περού με ένα προϊστορικό σκάφος, και πως πρωτόγονοι άνθρωποι μπορούσαν να πραγματοποιήσουν τεράστια ταξίδια στον ανοιχτό ωκεανό».

Ο Χάιερνταλ συνέχισε να εξερευνά τον κόσμο και να ονειρεύεται αρχέγονα μυστήρια της Γης μέχρι τα τελευταία του. Μολονότι οι θεωρίες του αντιμετωπίστηκαν με σκεπτικισμό από την επιστημονική κοινότητα, αυτό δεν μείωσε τη μαγεία των αναζητήσεων και των ιστοριών του.

Πέθανε στην Ιταλία το 2002, όπου –τι ειρωνεία– είχε πάει για να περάσει τις διακοπές του Πάσχα. «Δεν μπορείς να αγοράσεις πουθενά εισιτήριο για τον παράδεισο», έλεγε, προσθέτοντας: «Πρέπει να τον βρεις μέσα σου».

Δισέλιδα από το «Ακου-Ακου» του Χάιερνταλ: χάρτης του νησιού, το σκάφος, τα μοιά, άλλα γλυπτά και, τέλος, ο συγγραφέας δίπλα σε μοιά στους πρόποδες του ανενεργού ηφαιστειακού Ράνο Παράκου.

Η ελληνική επανάσταση ως εκκλησιαστικό γεγονός

Η «εμπράγματη» άσκηση του κοινωνικού βίου είναι που συντήρησε τη συνείδηση του ελληνισμού στους αιώνες της Τουρκοκρατίας

Του ΧΑΡΗ ΦΕΡΑΙΟΥ

Όταν ο Χάμιλτον, ο φιλέλληνας στρατηγός συμβούλευε τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, να έλθει σε συμβιβασμό με τον Ιμπραήμ, λέγοντας ότι δεν υπάρχει άλλη έξοδος για να περισώσει ό,τι είναι δυνατό, ο Γέρος εκείνος του Μοριά απάντησε στον Άγγλο ως εξής: «Εμείς, καπετάν Άμιλτον, δεν εκάμαμε ποτέ συμβιβασμό με τους Τούρκους. Άλλους έκοψαν, άλλους σκλάβωσαν με το σπαθί και άλλοι, καθώς εμείς, ζήσαμε ελεύθεροι από γενεά σε γενεά. Ο βασιλιάς μας (ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος) εσκοτώθη, δεν έκαμε καμιά συνθήκη με τους Τούρκους. Η φρουρά του είχε παντοτινό πόλεμο με τους Τούρκους και δύο φρουρία ήσαν ανυπόταχτα. Η φρουρά του είναι οι κλέφτες και τα φρουρία η Μάνη, το Σούλι και τα βουνά». Όταν δε, μετά την απελευθέρωση μιλούσε ο ίδιος στην Πνύκα, συμβουλευόμενος τους φοιτητές που τον άκουγαν ότι όφειλαν να φυλάξουν την πίστη τους, «και να τη στερήσουν», ένα και μόνο επιχείρημα τους είπε: Πως «όταν εμείς επέσαμε τα άρματα είπαμε πρώτα υπέρ Πίστεως και έπειτα υπέρ Πατρίδος».

Ο Γέρος του Μοριά δεν χρειάστηκε πολλές αναλύσεις, η πολύπλοκη ερμηνεία για να καθορίσει, να ορίσει ακριβέστερα, με εκπληκτική ακρίβεια, ποιο ήταν το ίδιο πρόσωπο του γένους, που, ύστερα από 368 έτη σκοτεινής οσμάνικης δουλείας, μπόρεσε και έκανε εκείνη την επανάσταση το 1821. Όχι βέβαια, όπως διατεινόταν όσοι λόγοι του ανεκδιήγητου Διαφωτισμού – με αρχηγό τον από Παρισίων «διδάσκαλο του γένους» Αδαμάντιο Κοραή – διακήρυσαν τα φληναφήματα εκείνα της γαλλικής επανάστασης τάχα για «Ελευθερία, Ισότητα και Αδελφότητα», για την οποία, ειρήσθω, ο Κολοκοτρώνης ουδέποτε απέκρυψε την απαξίωσή του, όταν έκανε τη σύγκριση με την ελληνική του 1821! Επανάσταση του γένους των Ρωμιών, που δεν ξεσηκώθηκαν βεβαίως για να αναβιώσουν ένα κράτος στην Πελοπόννησο και τη Στερεά (τα όρια δηλαδή της αρχαίας Ελλάδας...) όπως ήθελαν οι λόγοι του, αλλά να ελευθερώσουν την Πόλη και την Αγία-Σοφιά! Του γένους που καθώς είπε στον Χάμιλτον ο Κολοκοτρώνης, ποτέ, στα 368 μακρά χρόνια που ήταν υπόδουλο σ' εκείνους, «δεν έκαμε καμιά συνθήκη με τους Τούρκους».

Και πράγματι, δεν χρειάστηκε να κάνει καμιά συνθήκη με τους Τούρκους, διότι έστω και ανεπιγνώστα ενδεχομένως, ποτέ οι «ελληνικές κοινότητες» του υπόδουλου γένους, δεν άλλαξαν, στην καθημερινή τους πρακτική, να ασκούν, αν όχι να ασκούνται, και μάλιστα εμπειρικά, στον ελληνικό τρόπο του βίου, όπως τον ασκούσαν στα 1100 χρόνια της «βυζαντινής» κοσμοπολιτείας των λαών, με επίκεντρο την εκκλησία της κοινότητας, ως επιβίωσης βεβαίως του πάλαι ελληνικού τρόπου της πόλεως, γύρω τότε από την εκκλησία του δήμου.

Αυτή η καθημερινή πρακτική ως πράξη είναι που διέσωσε την ταυτότητα του υπόδουλου γένους, στα σκοτεινά εκείνα χρόνια της τουρκοκρατίας. Και θα το λμούσα να πω, διέσωσε την ταυτότητά του όχι μόνο απέναντι στον αλόθρησκο κατακτητή, αλλά και απέναντι στην αλλόδοξη Δύση, η οποία θεώρησε τότε, πως ό,τι δεν κατόρθωσε στους επτά αιώνες πριν από την οσμάνική άλωση του 1453, θα το επιτύχει τώρα που, καθώς θεώρησε, το Έθνος καταδικάστηκε σε πνευματική αφασία (το ενδιαφέρον θέμα της δυτικής εκείνης πνευματικής «επέλασης»

κατά του υπόδουλου Γένους, είναι βεβαίως μέγα, και εκτεταμένο, αλλά και διαφωτιστικό, ξεφεύγει όμως από τα όρια του παρόντος άρθρου).

Πλν όμως, εκείνο το υπόδουλο Γένος, δεν έπαψε, έστω και μέσα στον τουρκικό ζόφο, να παράγει, καθώς το είχε συνήθεια στις 5000 χρόνια του πνευματικού του βίου, και πάλι νέα πρόταση πολιτισμού. Του πνευματικού βεβαίως βίου, που είχε παρουσιάσει ήδη τέσσερις πολιτισμούς στην ανθρώπινη ιστορία. Είναι αυτή, η πρόταση της λαϊκής του τέχνης, και ιδίως η εκπληκτική συμβολική της λαϊκής εκκλησιαστικής του αρχιτεκτονικής, που, μαζί με την κορυφοβατούσα εκκλησιαστική ποίηση και μουσική, συνιστούν, αν επιτρέπεται η έκφραση, μιαν ολόκληρη και ολοκληρωμένη πρόταση θεολογίας.

Αν δε θα έπρεπε να αναφέρει κάποιος τα «συστατικά» αυτής της πρότασης του υπόδουλου Γένους, είναι, καθώς ο Χρίστος Γιανναράς το λέει «η προσαρμογή του καθημερινού βίου στον λειτουργικό χρόνο του εκκλησιαστικού εορτολογίου – η νηστεία, η γιορτή, η κοινωνική της έκφραση στο πανηγύρι, είναι ακόμα ο εκκλησιαστικός χαρακτήρας κάθε νομικής πράξης – συμβολαίων, εταιρικών, προικοσυμφώνων, συντεχνιακών καταστατικών, το οικογενειακό εικονοστάσι το αναμμένο σε κάθε σπίτι καντήλι, το πρόσφορο, ο

Όλες οι όψεις του κοινωνικού βίου ενεργοούνται γύρω και με κέντρο τον ναό της κοινότητας, που τώρα λέγεται εκκλησία. Όπως και η πατροπαράδοτη από αρχαιοτάτων άσκηση του κοινωνικού βίου γύρω από την τότε εκκλησία του Δήμου.

αγιασμός». Όλες δηλαδή οι όψεις του κοινωνικού βίου ενεργοούνται γύρω, και με κέντρο τον ναό της κοινότητας, που τώρα λέγεται εκκλησία. Όπως και η πατροπαράδοτη από αρχαιοτάτων άσκηση του κοινωνικού βίου γύρω από την τότε εκκλησία του Δήμου, επιβίωση της οποίας είναι και η ενορία των ελληνικών κοινοτήτων, της κριστιανικής περιόδου του έθνους. Μήπως είναι τυχαίο άραγε, που στη χριστιανική εκδοχή του ελληνικού φαινομένου της ιστορίας, ο ναός της κοινότητας ονομάζεται «εκκλησία»;

Οι ελληνικές κοινότητες

Μιαν εκδύλωση αυτού του εκκλησιαστικού βίου, σκιαγραφεί αριστοτεχνικά ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης φυσικά. Είναι στο διήγημά του η «Σταχομαζώκτρα», όπου η γηραιά θεια-Αχτίτσα, που «δεν είχε στον κόσμο μοίρα», στην προσπάθειά της να ζηήσει τα δικά της ορφανά εγγόνια της, «καρβωμένη διεπεραιούτο» στην Εύβοια, όπου, «έκυπτε υπομονετικά, σιωπηλή» και μάζευε τα στάχυα, όσα έπεφταν στο έδαφος από τους θεριστές, από τα οποία έτρεφε «ενιαυσίως» τον εαυτό της και τα δύο ορφανά. Παράλληλα, όμως, με την ίδια φροντίδα, από τα ελαιοτριβεία τώρα, περιμάζευε τα κατάκρια του ελαίου, τα οποία χρησιμοποιούσε, όχι για να ταΐσει τα ορφανά, αλλά ως «ενιαύσιον έλαιον του λυχνιού της»! Διότι βεβαίως το άναμμα του καντηλιού μπροστά στις εικόνες της, ήταν μέρος αναπόσπαστο του τρόπου

Η επιβίωση του Γένους, εκείνου που έκανε την επανάσταση, οφείλεται στην προσήλωσή του, και την προσαρμογή του σε εκείνο τον, όπως τον ονομάσαμε, λειτουργικό χρόνο του εκκλησιαστικού γεγονότος. Αυτό το μέγα είναι που αναδεικνύει την ελληνική επανάσταση ως εκκλησιαστικό γεγονός. (Ράλλης Θεόδωρος, «Ο Εσπερινός», Εθνική Πινακοθήκη)

Λύτρας Νικηφόρος, «Ανθη επιταφίου», Εθνική Πινακοθήκη.

ζήγαγε την ελληνική επανάσταση το 1821, δεν είναι ούτε οι λόγοι του, ούτε βέβαια ο Διαφωτισμός της Ευρώπης, όπως το ακούσαμε δηλαδή ψευδώς να διακρύσσεται, και πληθωρικά, κατά τον πρόσφατο εορτασμό για την ημέρα της παλιγγενεσίας, στην Αθήνα. Η επανάσταση εκείνη, καθώς το είπε, «απλοϊκός» ίσως, πλν αυθεντικός, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, έγινε από τη: «[...] φρουρά του βασιλιά Κωνσταντίνου (Παλαιολόγου) που, μετά την Άλωση, είχε παντοτινό πόλεμο με τους Τούρκους». Η φρουρά δε αυτή, είτε «στο Σούλι» είτε «στη Μάνη» είτε «στα βουνά», ήταν ο ίδιος ο ελληνικός λαός. Οι Ρωμιοί βεβαίως, και όχι οι «γραικοί» (και πολύ λιγότερο οι «γαλλογραικοί») του Αδαμάντιου Κοραή.

Συμπέρασμα δεύτερο: Ό,τι πέτυχε ο λαός αυτός, που παρά τα 368 έτη ερεβώδους δουλείας στους Τούρκους, και παράλληλα καιροσκοπικής και αφόρητης επιθετικότητας των μισιονάριων της Δύσης, ζώντας, καθώς είπε ο Κολοκοτρώνης «ελεύθερος από γενιά σε γενιά», ως «φρουρά του βασιλιά του, του Κωνσταντίνου», να παραμείνει δηλαδή ως το τέλος λαός εκ των έσω γνήσιος ελληνικός, οφείλεται στο γεγονός πως, σε όλα εκείνα τα χρόνια του τουρκικού ζόφου, ούτε στιγμή δεν έπαψε να ζει τον ελληνικό του τρόπο. Ως κοινότητα που τη συγκροτούσαν οι μικρές «ελληνικές κοινότητες», να ασκούν τον πολιτικό βίο, επικεντρωμένες γύρω στην άλλοτε εκκλησία του Δήμου, και τώρα την εκκλησία της ενορίας, και την προσαρμογή του καθημερινού βίου στον λειτουργικό χρόνο του εκκλησιαστικού γεγονότος, ως καθημερινή πρακτική. Αυτή την καθημερινή πρακτική σε εκείνες τις «ελληνικές κοινότητες», που έσωσε την ταυτότητα του υπόδουλου Γένους, μέχρι να έλθει το πλήρωμα του χρόνου... Είναι οι ίδιες «ελληνικές κοινότητες», που μόλις τρεις μήνες μετά την άφιξη του ο Όττο Φον Βίτελσμπαχ, καλούμενος και βασιλιάς Όθων, τις κατήργησε διά παντός. Δεν αποτελεί υπερβολή να πει κανείς, ότι η κατάργηση των (απ' αιώνων) ελληνικών κοινοτήτων σήμανε και το ιστορικό τέλος του ελληνισμού...

Λέγοντας, λοιπόν, ότι η ελληνική επανάσταση είναι εκκλησιαστικό γεγονός δεν εννοώ φυσικά το «υπέρ πίστεως και πατρίδος» που έλεγε ο Κολοκοτρώνης, ούτε το γεγονός ότι πρωτοστάτης στην έναρξή της ήταν ένας αρχιμαρτύρης, ο Παπαφλέσσας, ή ότι εξέχοντες ηρωικοί μαχητές της ήταν, και σε μεγάλη έκταση, κληρικοί όπως ο Αθανάσιος Διάκος. Ούτε ακόμα εννοώ τη συμβολή του Παλαιών Πατρών Γερμανού, ή τη θυσία του πατριάρχη Γρηγορίου Ε'. Για να μην αναφέρω το συγκλονιστικό εκείνο γεγονός, που όταν ο λαός, μετά την πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας, στεφάνωσε τον Κωνσταντίνο Κανάρη, εκείνος χωρίς να αρθρώσει λέξη, ξεκίνησε σιωπηλώς ανεβαίνοντας στο εξώκλιση, όπου μπροστά στην εικόνα της Παναγίας απόθεσε το στεφάνι του...

Συγκλονιστικά γεγονότα. Εννοώ ότι η επιβίωση του Γένους, εκείνου που έκανε την επανάσταση, οφείλεται, όπως αναφέρω δεξιά, όχι μόνο στην προσήλωσή του, και την προσαρμογή του σε εκείνο τον, όπως τον ονομάσαμε, λειτουργικό χρόνο του εκκλησιαστικού γεγονότος. Αυτό το μέγα είναι που αναδεικνύει την ελληνική επανάσταση ως εκκλησιαστικό γεγονός.

Ο κ. Χάρης Φεραίος είναι διδάκτωρ του ΕΜΠ.

Στηρίζουμε την αγορά και ανέγερση πρώτης κατοικίας

Συμμετέχουμε στο Σχέδιο Επιδότησης Επιτοκίων
για νέα στεγαστικά δάνεια

Επιδότηση μέρους του επιτοκίου για 4 χρόνια από την Κυβέρνηση

Αποταθείτε σε οποιοδήποτε κατάστημα ή στον λειτουργό πελατείας σας
Περισσότερες πληροφορίες και στο www.hellenicbank.com/stegastiko

Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής
του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας.

Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε
νωρίτερα το δάνειό σας.

Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος
της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη
διακύμανση του βασικού επιτοκίου.